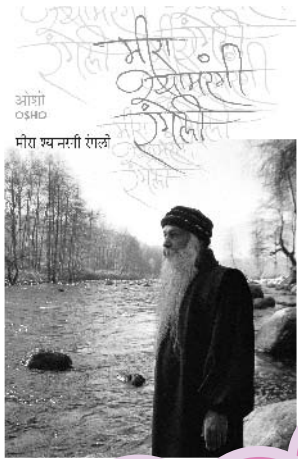
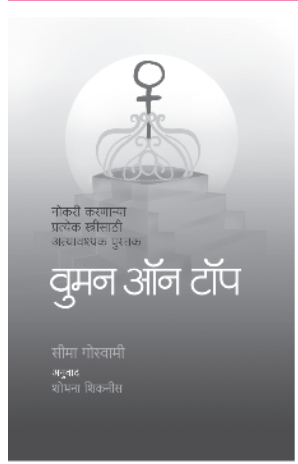

अल्पावधीत लोकप्रिय ठरलेले
ग्रंथप्रसाराला वाहिलेले दर्जेदार मासिक

मेहता मराठी ग्रंथजगत

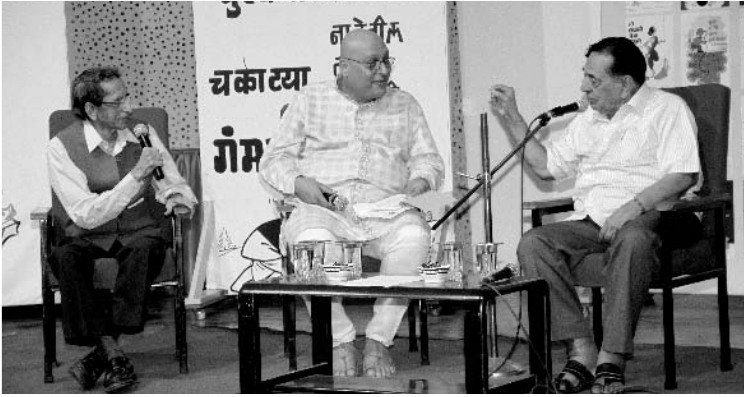
एप्रिल २०११ | किंमत १५ रुपये

ग्रंथालयांना आवाहन
जादा कमिशन मिळते, म्हणून
हिणकस पुस्तके घेऊ नका.
उत्तम पुस्तके घ्या आणि समाजाचा
बौद्धिक विकास घडवा.
नामवंतांनी नावाजलेली दर्जेदार
पुस्तके घ्या. आपल्या ग्रंथालयाला
ज्ञानाचे भांडार बनवा.

‘द.मां’च्या १८ पुस्तकांचे प्रकाशन

- ◆ एप्रिल २०११
- ◆ वर्ष अकरावे
- ◆ अंक चार

मेहता मराठी ग्रंथजगत

— अनुक्रमणिका —

संपादकीय	४
साहित्यवार्ता	१६
पुस्तक परिचय	
इनसाइड द गॅस चेंबर्स	
: अनु. सुनीति काणे	५०
वुमन ऑन टॉप	
: अनु. शोभना शिकनीस	५६
मीरा श्यामरंगी रंगली	
: अनु. स्वाती चांदोरकर	६४
केक्स : अपर्णा परचुरे	७२
पुरस्कार	७६
वाचकांचा प्रतिसाद	८७
श्रद्धांजली	९०
वाचनालयांना आवाहन	९३
बालनगरी	१०९

संपादक :

सुनील मेहता

कार्यकारी संपादक :

शंकर सारडा

संपादन साहाय्य :

वंदना घाटगे

अंकाची किंमत १५ रु.

वार्षिक वर्गणी

मनीऑर्डरने पाठवावी.

प्रसिद्धी

दरमहा ११ तारखेस

मांडणी-अक्षरजुळणी

मेहता

पब्लिशिंग

हाऊस

संपादक-मुद्रक-प्रकाशक : सुनील मेहता,

१९४१ सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी,

बाजीराव रोड, टेलिफोनभवनसमोर, पुणे-४११ ०३०

फोन : ०२०-२४४७६९२४/२४४७५४६२

Extension (ग्रंथजगत विभाग) - २२७/२४३

Email - info@mehtapublishinghouse.com

Website - www.mehtapublishinghouse.com

वार्षिक वर्गणी १५० रु. तीन वर्षांची ३५० रु. पाच वर्षांची ५०० रु.

३ किंवा ५ वर्षासाठी वर्गणीदार झाल्यास पुस्तक भेट !

या अंकातील लेखांतील मते ही त्या त्या लेखकांची असून त्यांच्याशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

नवे तंत्रज्ञान न स्वीकारले तर दिवाळखोरीचे सावट!

अमेरिकेतील ग्रंथव्यवसायात सध्या डिजिटल तंत्रज्ञान आणि ई-बुक्सची वाढती लोकप्रियता यामुळे मोठ्या प्रमाणावर उलथापालथ चालू आहे.

बदलत्या तंत्रज्ञानाशी मिळतेजुळते घेऊ शकणाऱ्या बार्न्स अँड नोबल, अॅमेझान या पुस्तकविक्री क्षेत्रातील संस्था आपला फायदा करून घेत आहेत तर ५०८ स्टोअर्स आणि १७५ शॉपिंग मॉल्स-संलग्न आणि विमानतळावरील विक्रीकेंद्रे असणारी, ३३३ पेपरचेझ प्रॉडक्टची सुपर स्टोअर्स असणारी बॉर्डर्स ही दुसऱ्या क्रमांकाची संस्था गेल्या पाच वर्षात उतरणीला लागली असून दिवाळखोरीच्या कड्यावर उभी आहे.

या दिवाळखोरीच्या मागे नव्या तंत्रज्ञानाशी सुसंगत पावले उचलण्याबाबतची अनास्था हे मुख्य कारण मानले जात आहे. पुस्तके विकणे म्हणजे बटाटे विकणे नव्हे असे बॉर्डर्सच्या सद्यःकालीन संचालकांना निमूटपणे ऐकून घ्यावे लागत आहे; आणि या आर्थिक अरिष्टापासून आम्हाला वाचवा असे साकडे प्रमुख ग्रंथप्रकाशकांना घालावे लागत आहे; कारण त्यांची प्रचंड थकबाकी तुंबलेली आहे आणि ती भागवण्याएवढी कमाई बॉर्डर्सला होत नाही, त्यामुळे बॉर्डर्सचे व्यवस्थापन अन्य कुठल्यातरी मार्गाने, प्रसंगी काही ग्रंथदालने विकून तोटा कमी करण्याच्या दृष्टीने गुंतवणूकदार आणि ग्राहक शोधत आहे.

अमेरिकेतील ग्रंथव्यवहारात एकूण विक्रीमध्ये आज अॅमेझॉनचा वाटा २५ ते ३० टक्के आहे, बॉर्न्स अँड नोबलचा वाटा १५ ते २० टक्के आहे तर बॉर्डर्सचा वाटा ८ ते १० टक्के इतका खाली आला आहे. (दहा वर्षांपूर्वी बॉर्डर्सचा वाटा २० टक्के होता.) बॉर्डर्सची ऑस्ट्रेलियात ३८ स्टोअर्स होती. ती सर्व जानेवारी २०११ मध्ये बंद करण्यात आली. ऑस्ट्रेलियातील ग्रंथव्यवहारात त्यामुळे मोठीच पोकळी निर्माण झाली. खरे तर चार वर्षांपूर्वी आपल्या भारतातील टाटा उद्योगसमूहाने ऑस्ट्रेलिया- न्यूझीलंडमधील बॉर्डर्सच्या पुस्तके आणि संगीताच्या सीडी वगैरे विभागासाठी चांगली रक्कम देण्याची तयारी दाखवली होती; परंतु बॉर्डर्सच्या व्यवस्थापनाने ती ऑफर फेटाळून लावली होती. 'ट्रेन्ट' या आपल्या

रिटेल विक्रीकेंद्राची साखळी निर्माण करून तिच्यामार्फत पुस्तके, सीडीज, खेळणी, स्टेशनरी वगैरे उलाढाल करायची टाटा समूहाची योजना होती. त्यामुळे टाटांना बॉर्डर्सच्या नेटवर्कमध्ये स्वारस्य होते. सर्वांचे लक्ष भारतातील प्रचंड बाजारपेठेकडे असताना टाटांकडून आलेल्या या प्रस्तावाचे अनेकांना आश्चर्य वाटले. नवल टाटा यांच्या औद्योगिक क्षेत्रातील प्रतिमेमुळे अनेक गुंतवणूकदार संस्थांनीही या प्रस्तावाकडे सकारात्मक दृष्टीने, एक उत्तम संधी म्हणून बघितले. परंतु शेवटच्या टप्प्यात हा सौदा फिसकटला. चार वर्षांपूर्वीच्या या प्रस्तावाचा पाठपुरावा करण्यासाठी आता बॉर्डर्सकडूनच संदेश येत आहेत, अशा गुंतवणुकीत सहभागी होण्यासाठी काही बँकर्स तयार आहेत. बॉर्डर्सने फेब्रुवारी २०११ मध्ये दिवाळखोरी बचावासाठी न्यायालयाकडे धाव घेतली आहे. अशा वेळी टाटांची प्रतिक्रिया काय असेल याबद्दल जाणकार उत्सुक आहेत.

बॉर्डर्सची स्थापना १९७१ मध्ये अॅन आर्बर, मिशिगन येथे टॉम आणि लुइस बॉर्डर्स या दोघांनी केली. त्यांनी वॉल्डेन बुक्सच्या १७५ स्टोअर्सची जोड दिली. केमार्ट या रिटेल चेनने १९८८ मध्ये वॉल्डेन बुक्स आणि १९९५ मध्ये बॉर्डर्स खरेदी केली. बॉर्डर्स असा नवा ब्रँड तयार करण्याचा केमार्टचा प्रयत्न मात्र सफल झाला नाही. २००६ पर्यंत बॉर्डर्स ही कंपनी फायद्यात होती. २०८ बिलियन डॉलर्स उत्पन्न होते. १९५०० कर्मचारी कामाला होते. परंतु त्यानंतर विक्रीत घट होऊन दरवर्षी तोटा वाढू लागला. भरमसाट व्याजाने ४२५ लाख डॉलर्सचे कर्ज घेऊन विक्री वाढवण्याचा मार्ग चोखळण्यात आला. त्यामुळे थोडा फायदा दिसू लागला. परंतु डिसेंबर २००९ मध्ये मालमत्ता व येणी १.२७५ बिलियन डॉलर्स आणि खर्च व देणी १.२९३ असे चित्र दिसू लागले तेव्हा शेअर्सचे भाव गडगडले आणि १० डॉलर्सचा शेअर १.३० पर्यंत खाली आला. जानेवारी २०१०मध्ये तो ५३ सेंट इतका कमी पातळीवर आला.

सुपर मार्केट चालविणाऱ्या रेड ग्रुप कंपनीचेही व्यवस्थापन ग्रंथविक्री क्षेत्राला पोषक ठरले नाही. त्यामुळे बॉर्डर्सचा बाजारातील हिस्सा उतरणीला लागला. काही स्टोअर्स बंद करणे भाग पडले. गेल फ्रीडमन या ग्रंथव्यवसायातील जाणकार महिलेच्या मते बॉर्डर्सच्या या अधःपतनाला तीन गोष्टी कारणीभूत ठरल्या. एक - बॉर्डर्सची बहुतेक ग्रंथदालने ही दगड-मातीची आहेत. अॅमेझानप्रमाणे ती ऑनलाइन नाहीत. दोन - गेल्या पाच वर्षात मुख्य कार्यकारी अधिकारी वर्ष-सहा महिन्यांच्या आत बदलले गेले. या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांना पुस्तकविक्री क्षेत्रातील काहीही अनुभव नव्हता. पुस्तके विकत घेणाऱ्या ग्राहकांच्या मानसिकतेची त्यांना अजिबात जाण नव्हती. तीन - बॉर्डर्सच्या ग्रंथदालनामध्ये जुन्या पद्धतीची पुरवठासाखळी वापरण्यात येत होती. बॉर्डर्सचे मुख्य कार्यालय अॅन आर्बर, मिशिगन येथे होते.

न्यूयॉर्कपासून हे ठिकाण एक हजार मैल दूर असल्याने व्यावसायिक तत्परता कमी होती. बार्न्स अँड नोबलचे मुख्य कार्यालय न्यूयॉर्क येथे होते. त्यांच्या दृष्टिकोन अद्ययावत होता. हार्ड कव्हरची विक्री कमी होत आहे हे दिसल्याबरोबर बार्न्स अँड नोबलने अॅमेझॉनच्या स्पर्धेला स्वतः ई-बुक रीडर बाजारात आणून शह दिला. बार्न्स अँड नोबलने बदलत्या तंत्रज्ञानाचा पाठपुरावा करीत आपली विक्री वाढवली. १९९७ नंतर प्रथमच सर्वाधिक नफा मिळवला. क्लासिक्सचे प्रकाशन सुरू केले. ग्राहकांची 'लॉयल्टी' बिल्ड अप करण्यासाठी आकर्षक पॅकेजेस तयार केली. स्टाफला प्रशिक्षण देऊन ग्राहकांना आकृष्ट करण्यासाठी प्रोत्साहन दिले. या उलट बॉर्डर्स मध्ये तंबाखू क्षेत्रातील ले बाऊने २५० लाख डॉलर्स गुंतवून बॉर्डर्सचा सर्वात मोठा भागधारक होऊन बॉर्डर्सचे अध्यक्षपद आणि मुख्य कार्यकारीपद अल्पावधीत हस्तगत केले. त्याच्या कारकीर्दीत बॉर्डर्सचा तोटा १७ टक्क्यांना वाढला.

लेबाऊने बॉर्डर्स आणि बार्न्स अँड नोबल या दोन अग्रगण्य कंपन्यांनी एकत्र येऊन स्पर्धा टाळावी, तोट्यातील ग्रंथदालने बंद करावी, एकाच भागात जवळजवळ असणाऱ्या दोघांच्या ग्रंथदालनांपैकी एकाचे बंद करून विक्री वाढवावी वगैरे कल्पना मांडल्या. परंतु बॉर्डर्स अँड नोबलने त्याला प्रतिसाद दिला नाही. उलट ई-बुक्स विक्रीची आपली यंत्रणा कार्यान्वित करून तिचा खप व फायदा वाढवला. इतर स्वतंत्र ग्रंथदालनांना आपल्या एकत्रीकरणाचा फायदा मिळेल अशीही शंका या संदर्भात बॉर्डर्स अँड नोबलला वाटते. बॉर्डर्सची विक्री वाढेल अशी खात्री अमेरिकन प्रकाशकांना वाटत नाही. त्यामुळे बॉर्डर्सला पुरेशी पुस्तके मिळणेही दुरापास्त ठरले. बॉर्डर्सने पुन्हा जम बसवावा, नफा मिळवावा असेच सर्वांना वाटत आहे. अमेरिकेतील दुसऱ्या क्रमांकाची ग्रंथविक्री संस्था बंद पडली तर एकूणच ग्रंथव्यवहारात प्रचंड पोकळी निर्माण होईल अशी भीती संबंधितांना वाटते. भारताने बॉर्डर्सपासून काय धडा घ्यावा हाही एक प्रश्न आहे.

कोल्हापूर येथे वर्गणी भरण्यासाठी व पुस्तके मागविण्यासाठी
खालील पत्त्यावर संपर्क साधा

मेहता बुक सेलर्स, कोल्हापूर

३२२ भाऊसिंगजी रोड, भवानी मंडपाजवळ, कोल्हापूर ४१६ ०१२.

वेळ : सकाळी ९ ते रात्री ८ (शनिवारी बंद)

फोन : (०२३१)२५४२९०१ टेलिफॅक्स : (०२३१)२५४१८८१.

Email : mehtabooks@eth.net

६ / एप्रिल २०११ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

द. मा. मिरासदार यांची
खुमासदार शैलीतील
पुस्तके
आता नव्या रूपात

१. चकाट्या	₹ १५०	१०. माकडमेवा	₹ १२५
२. गंमत गोष्टी	₹ १४०	११. गुदगुल्या	₹ १२०
३. हसणावळ	₹ १४०	१२. सरमिसळ	₹ १२०
४. भोकरवाडीच्या गोष्टी	₹ १४०	१३. नावेतील तीन प्रवासी	₹ १२०
५. बेंडबाजा	₹ १४०	१४. खडे आणि ओरखडे	₹ ११०
६. विरंगुळा	₹ १३०	१५. मी लाडाची मैना तुमची	₹ ७०
७. गप्पांगण	₹ १३०	१६. सुट्टी आणि इतर एकांकिका	₹ ७०
८. माझ्या बापाची पेंड	₹ १३०	१७. जावईबापूंच्या गोष्टी	₹ ६०
९. चुटक्याच्या गोष्टी	₹ १२५	१८. गाणारा मुलुख	₹ ४०

संपूर्ण संचाची किंमत ₹ २०६०/-

पोस्टेज / कुरीअर खर्च १००/-

रक्कम मनिऑर्डरने किंवा डिमांड ड्राफ्टने पाठवून आमच्याकडे
नोंदणी करा अथवा नजिकच्या विक्रेत्याकडे नोंदवा.

मेहता पब्लिशिंग हाऊस

१९४१, सदाशिव पेठ, बाजीराव रोड, पुणे ३०.

फोन : २४४७६९२४, २४४६०३१३

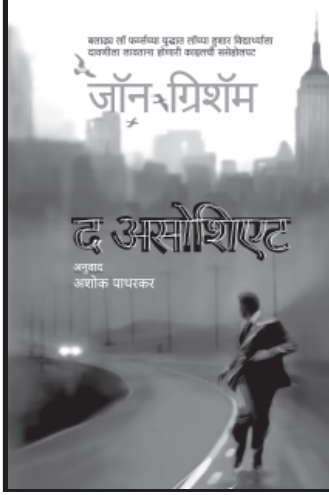
मेहता बुक सेलर्स, कोल्हापूर. फोन २५४२९०९

E-mail : info@mehtapublishinghouse.com | Website: www.mehtapublishinghouse.com

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ७

आगामी

टी बुक क्लब १९ मधील पाचवे पुस्तक

द असोसिएट

जॉन ग्रिशॅम

अनु. अशोक पाथरकर

३००रु.

टी बुक क्लब सभासदांना १५०रु.

पोस्टेज ३०रु.

पेनिसिल्वानिया मधील यार्क गावातल्या वकीलांचा मुलगा कार्ल मॅकअवॉय येल कॉलेजमध्ये कायद्याचे शिक्षण घेतो. 'येल लॉ जर्नल' चा मुख्यसंपादक म्हणून शेवटच्या वर्षी मान पटकावतो.

कॉलेजच्या चार वर्षांमधले त्याचे आणि त्याच्या मित्रांचे एक काळे गुपित काही लोकांच्या हाती लागते आणि ते कार्लला जाळ्यात अडकवतात. वरवर चांगला वाटणारा, लॉच्या अनेक विद्यार्थ्यांना हवाहवासा वाटणारा पण कार्लला नको असणारा जॉब त्याला घ्यावा लागतो.

एका मोठ्या फर्मचा असोसिएट बनण्याचे आमिष त्याला दाखविले जाते.

स्कली अॅण्ड पर्शिंग या मोठ्या लॉ फर्ममध्ये तो जॉब स्वीकारतो. अमेरिकेसाठी एअरक्राफ्ट बनविणाऱ्या कंपनीकरता ही फर्म काम करित असते.

आपल्या अस्तित्वासाठी कार्लला परिस्थितीशी जबरदस्त झगडावे लागते.

मोठ्या निग्रहाने सामना करावा लागतो.

त्यात तो यशस्वी होतो का? हे या कादंबरीतच वाचायलाच हवे.

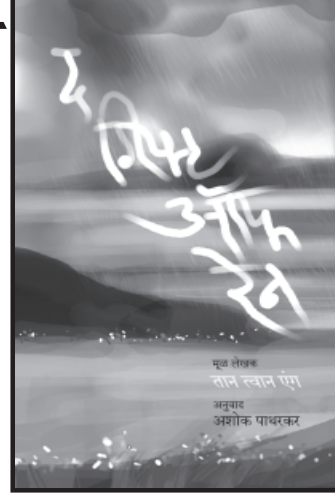
आगामी
टी बुक क्लब १९ मधील सहावे पुस्तक
द गिफ्ट ऑफ रेन

तान त्वान एंग
अनु. अशोक पाथरकर

४४०००.

टी बुक क्लब सभासदांना २२०००.

पोस्टेज ३०००.

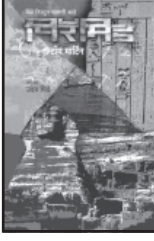

पेनांग १९३९. सोळा वर्षांचा फिलिप हटन हा एकलकोंडा तरुण. अर्धा इंग्रज, अर्धा चिनी; पण स्वतःला दोन्ही न समजणारा. हयातो एंडो या जपानी अधिकाऱ्याशी झालेल्या अनपेक्षित मैत्रीमध्ये त्याला स्वत्व सापडते. फिलिप त्याच्या नव्या मित्राला त्याचे आवडते पेनांग बेट दाखवतो आणि त्या बदल्यात एंडो त्याला आयकिडोचे शास्त्र व कला शिकवतो. पण या शिक्षणासाठी भयंकर मोल मोजावे लागते. गूढ व्यक्तिमत्त्वाचा एंडो स्वतःच्या शिस्तीने बांधलेला असतो. जपानने मलायावर केलेल्या चढाईत फिलिपचे कुटुंब आणि सर्वस्व पणाला लागते तेव्हा आपण ज्यांच्यावर संपूर्ण विश्वास ठेवला आणि ज्यांच्याशी पूर्ण एकनिष्ठ राहिलो त्या आपल्या गुरूचे एक भयानक गुपित त्याला कळते. आपल्यामुळे ज्यांचा जीव धोक्यात आला आहे, त्यांना आपण वाचवले पाहिजे, तसेच एंडो कोण व काय आहे याचा छडा लावला पाहिजे असे त्याला वाटते. पावसाने वरचेवर धुतले जाणारे समुद्रकिनारे, डोंगरावरील गूढ मंदिरे, मसाल्याची गोदामे, ऐश्वर्यशाली बॉल रूम आणि पर्जन्यारण्ये तसेच तान त्वान एंग यांची दगाबाजी, पाशवी क्रौर्य, निधडे शौर्य व चिरंतन प्रेम यांची मनाला चटक लावणारी कहाणी.

टी बुक क्लब १९ मधील पुस्तके

पहिले पुस्तक

पिरॅमिड

टॉम मार्टिन अनु. उदय भिडे

सांकेतिक संदेशामुळे रहस्य अधिकच गडद झाले तरी त्याची उकल तर 'पिरॅमिड'च्याच पोटातून होणार याची खात्री सर्वांना होती. चला तर मग, कॅथरीन आणि जेम्स बरोबर ...रहस्यभेद करायला!

३००रु. टी बुक क्लब सभासदांना १५०रु. पोस्टेज ३०रु.

दुसरे पुस्तक

सीविच

अॅलिस्टर मॅक्लीन अनु. अशोक पाध्ये

तेल विहीर व स्वतःच्या दोन कन्या यांच्यासाठी सूडापोटी काहीही करणाऱ्या तेलसम्राटाच्या जीवनावरची अॅलिस्टर मॅक्लीन यांची नवीन कादंबरी

२४०रु. टी बुक क्लब सभासदांना १२०रु. पोस्टेज २५रु.

तिसरे पुस्तक

डिजिटल फॉट्रेस

डॅन ब्राऊन अनु. अशोक पाध्ये

एम.एस.ए. या संस्थेला सॉफ्टवेअरच्या कार्यक्रमाने ओलीस धरले होते. 'कुठल्याही गूढ मजकुराचा भेद करणारी ही संस्था'. एका गूढ मजकुराचा भेद त्यांच्या महासंगणकाला करता आला नाही. अमेरिका राष्ट्र पांगळे होण्याची वेळ आली होती. गणिततज्ज्ञ सुसानने ही संस्था वाचविण्याचे शर्थीचे प्रयत्न केले.

४४०रु. टी बुक क्लब सभासदांना २२०रु. पोस्टेज ३०रु.

चौथे पुस्तक

नथिंग टू लूज

ली चाइल्ड अनु. उदय कुलकर्णी

मिलीटरीतून निवृत्त झालेला जॅक रीचर, अमेरिकेच्या सर्वात मोठ्या प्रतिष्ठा धुळीला मिळवणाऱ्या, धक्कादायक आणि गूढ कारस्थान उकलण्यासाठी सज्ज आहे...

त्याला काहीही गमवायचे नाही...

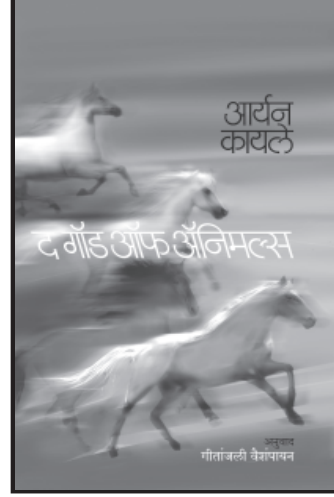
३५०रु. टी बुक क्लब सभासदांना १७५रु. पोस्टेज ३०रु.

आगामी

द गॉड ऑफ ऑनिमल्स

आर्यन कायले
अनु. गीतांजली वैशंपायन

२८०००. पोस्टेज २५००.

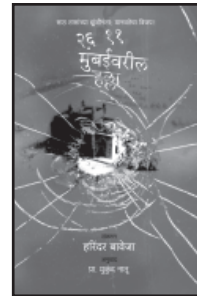
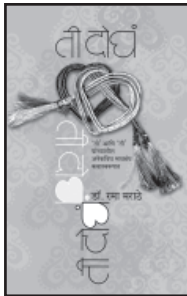
ही गोष्ट आहे, बारा वर्षांच्या ॲलिस विंस्टनची!
लग्नासाठी घरातून पळून गेलेली मोठी बहीण,
अंथरुणाला खिळलेली मनोरुग्ण आई अन् तापट, घुम्या
स्वभावाचे वडील - हे तिचं कुटुंब.
जोडीला मोडकळीस आलेला घोड्यांचा तबेला.
गुजराण करण्यासाठी विंस्टन कुटुंबीय इतरांच्या घोड्यांची
देखभालही करतात. त्या घोड्यांच्या मालकांशी (बहुतेक स्त्रिया!)
आणि त्यांच्या आयुष्याशी विलक्षण भावनिक गुंतागुंत होते.
लहानगी ॲलिस शाळेत असतानाच एका प्रौढ माणसाच्या
माणसाच्या प्रेमात पडते. त्यातला आनंद मिळवत असतानाच,
कठोर वास्तवाची तिला जाणीव होते. क्रौर्य, खोटेपणा, फसवणूक
याबरोबरच चांगुलपणा, हळवेपणा प्रत्येकात असतो,
याचीही जाणीव तिला या प्रवासात होते.
स्वप्नाळू मुलीची पौगंडावस्थेतल्या
निसरड्या वाटेवरची अविस्मरणीय कादंबरी!

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ११

मेहता पब्लिशिंग हाऊस
२०११ साली प्रकाशित झालेली पुस्तके

पुस्तकाचे नाव	लेखक	किंमत
कादंबरी		
नथिंग टू लूज : ली चाइल्ड	अनु. उदय कुलकर्णी	३५०/-
डिजिटल फॉट्रेस : डॅन ब्राऊन	अनु. अशोक पाध्ये	४४०/-
द मिसिंग रोझ : सरदार ओझकान	अनु. श्रीकांत परांजपे	१५०/-
आय लॉस्ट माय लव्ह इन बगदाद : मायकेल हेस्टिंग्ज	अनु. अंजनी नरवणे	२५०/-
जोहार माय बाप जोहार	मंजुश्री गोखले	३००/-
द प्रायव्हेट पेपर्स ऑफ ईस्टर्न ज्युवेल : मॉरीन लिंडले	अनु. ऋजुता कुलकर्णी	२८०/-
बिलॉगिंग : समीम अली, हम्फ्रे प्राईस	अनु. सिंधु जोशी	२४०/-
युथनेशिया	स्वाती चांदोरकर	२२०/-
अस्मिता	सूर्यकांत जाधव	२८०/-
अंकरहित शून्याची बेरीज :		
: दिनकर जोषी	अनु. अंजनी नरवणे	१६०/-
कॅरी मी डाऊन : एम. जे. हायलंड	अनु. पुलिंद सामंत	२५०/-
लोकल माझी सखी	मधुवंती सप्रे	१८०/-
नावेतील तीन प्रवासी	अनु. द. मा. मिरासदार	१२०/-
कथासंग्रह		
भावकल्लोळ : के. सत्यनारायण	अनु. प्रा. एन. आय. कडलास्कर	१२०/-
उधाण	पांडुरंग कुंभार	१३०/-
दर्पणी पाहता रूप	विद्युल्लेखा अकलूजकर	१००/-

ती दोधं	डॉ. रमा मराठे	१३०/-
शेम : जसविंदर संघेरा	अनु. सुनंदा अमरापूरकर	२५०/-
माझ्या बापाची पेंड	द. मा. मिरासदार	१३०/-
गंमतगोष्टी	द. मा. मिरासदार	१४०/-
चकाट्या	द. मा. मिरासदार	१५०/-
बेंडबाजा	द. मा. मिरासदार	१४०/-
चुटक्याच्या गोष्टी	द. मा. मिरासदार	१२५/-
गुदगुल्या	द. मा. मिरासदार	१२०/-
हसणावळ	द. मा. मिरासदार	१४०/-
खडे आणि ओरखडे	द. मा. मिरासदार	११०/-
विरंगुळा	द. मा. मिरासदार	१३०/-
गप्पांगण	द. मा. मिरासदार	१३०/-
माकडमेवा	द. मा. मिरासदार	१२५/-
सरमिसळ	द. मा. मिरासदार	१२०/-
भोकरवाडीच्या गोष्टी	द. मा. मिरासदार	१४०/-
जावईबापूंच्या गोष्टी	द. मा. मिरासदार	६०/-
एकांकिका		
सुट्टी आणि इतर एकांकिका	द. मा. मिरासदार	७०/-
गाणारा मुलुख	द. मा. मिरासदार	४०/-
वगनाट्य		
मी लाडाची मैना तुमची	द. मा. मिरासदार	७०/-
ललितलेख		
एक दिवस	शोभा चित्रे	१४०/-
स्पर्श	डॉ. विनीता परांजपे	९०/-

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / १३

व्यक्तिमत्त्व विकसन

वुमन ऑन टॉप : सीमा गोसावी अनु. शोभना शिकनीस १५०/-

आत्मकथन

इनसाइड द गॅस चेंबर अनु. सुनीति काणे २००/-

: श्लोमो व्हेनेत्सिया, संपा. जीन माउटापा

आनंदाचं पासबुक श्याम भुके ३००/-

सर्चिंग फॉर डॅडी : ख्रिस्तन जोआना हार्ट अनु. डॉ. प्रमोद जोगळेकर २५०/-

ए रशियन डायरी : अँना पोलितकोवस्क्या अनु. शोभना शिकनीस ३००/-

सत्यकथन

२६/११ मुंबईवरील हल्ला

: हरिंदर बावेजा अनु. प्रा. मुकुंद नातू २५०/-

मार्गदर्शनपर

द स्टार प्रिन्सिपल : रिचर्ड कोच अनु. श्याम भुके १८०/-

फिट फॉर ५०+ फॉर विमेन अनु. सुभाष जोशी ८०/-

: शेन गुड

फिट फॉर ५०+ फॉर मेन अनु. सुभाष जोशी ८०/-

: ग्रेग चॅपल

चिकन सूप मालिका

चिकन सूप फॉर द पेरेंट्स सोल :

: जॅक कॅनफिल्ड, मार्क व्हिक्टर हॅन्सन,
किंबली किर्बर्जर, रेमंड आरॉन अनु. प्रज्ञा ओक २५०/-

चिकन सूप फॉर द सोल भाग-४ :

: जॅक कॅनफिल्ड, मार्क व्हिक्टर हॅन्सन,
हॅनाह मॅकार्टी, मेलडी मॅकार्टी अनु. उषा महाजन २५०/-

चिकन सूप फॉर द सोल भाग-५ :

: जॅक कॅनफिल्ड, मार्क व्हिक्टर हॅन्सन अनु. उषा महाजन ३००/-

www.mehtapublishinghouse.com

प्रत्येक पुस्तकाची सविस्तर माहिती असलेली
वैशिष्ट्यपूर्ण वेबसाईट.

आजच भेट द्या. आपली मागणी नोंदवा.

MEHTA PUBLISHING HOUSE**English Books**

Book Name	Author	Price (Rs.)
An Introduction to Linguistic Theories	S. V. Shastri/ L. M. Goud	90
Untouchable	Mulk Raj Anand	60
Two on a Tower	Thomas Hardy	100
Plenty For All	S. A. Dabholkar	400
Indian English Poems	Ed.by Dr. Shirish Chindhade	50
Selected English Essays	Ed. by Dr. Shirish Chindhade	50
Glimpses of Changing Banking Scenario	P. N. Joshi	300
The Breadwinner (Fiction)	Deborah Ellis	120
Parvana's Journey (Fiction)	Deborah Ellis	120
Mud City (Fiction)	Deborah Ellis	120
Salt & Honey (Fiction)	Candi Miller	200
Call Centre : An Inside Story (Fiction)	Vikrant Shukla	250
The Myth Called Wealth (Non Fiction)	Rajesh Wattamwar	150
Master your Mind (Mental Health Guide)	Dr. Neel Burton	200
The Meaning of Madness (Mental Health Guide)	Dr. Neel Burton	225
Plato's Shadow (Philosophy)	Dr. Neel Burton	250
Cancer Care and Mysteries and Yoga (Health and Medicine)	Dr. Nitin Unkule	295
Japanese Magnolia (Fiction)	Rei Kimura	299
Japanese Orchid (Fiction)	Rei Kimura	249
50 Years of Silence (Memoir)	Jan Ruff-O'Herne	275
Awa Maru - Titanic of Japan (Fiction)	Rei Kimura	149
Speeches that Reshaped the World (Ref)	Alan J. Whiticker	300
Speeches of War and Peace (Reference)	Larry Buttrose	300
One Foot Wrong (Fiction)	Sofie Laguna	in print
Never to Return (Non Fiction)	Sandy Reid	in print
Schappelle (Biography)	Tony Wilson	in print

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / १५

साहित्यवार्ता

* 'दमां'नी उलगडली विनोदाची 'मिरासदारी'

आपल्या खुमासदार शैलीत 'गंमतगोष्ठी' सांगत 'गप्पांगण' रंगविणाऱ्या 'हसणावळ'ची सफर घडवीत 'गुदगुल्या' करणाऱ्या 'दमां'नी कथाकथनातून विनोदाची 'मिरासदारी'च उलगडून दाखवली. त्यांचे 'धमाल विनोदाचे आख्यान' ऐकताना सभागृह हास्यकल्लोळात तर बुडालेच; पण दुःख विसरायला लावणाऱ्या विनोदाची महतीही सर्वांच्या मनावर ठसली.

प्रा. द. मा. मिरासदार यांच्या अठरा पुस्तकांच्या संचाचे प्रकाशन

मेहता पब्लिशिंग हाऊसतर्फे प्रा. द. मा. मिरासदार यांच्या अठरा पुस्तकांच्या संचाचे प्रकाशन ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. आनंद यादव यांच्या हस्ते झाले. यानिमित्त खुद्द मिरासदार यांच्यासह त्यांची कन्या सुनेत्रा मंकणी, जावई आणि प्रसिद्ध अभिनेते रवींद्र मंकणी, ज्येष्ठ व्यंगचित्रकार शि. द. फडणीस यांच्याशी अभिनेते राहुल सोलापूरकर यांनी संवाद साधला. कार्यक्रमाच्या सुरवातीला 'रोहन्स आय'निर्मित 'मिरासदारी' ही दमांच्या कथनातून उलगडणारी ध्वनिचित्रफीत दाखविण्यात आली.

'वकिली सोडून दुसरे काहीही कर,' असे वडिलांनी सांगितल्यामुळे माझ्या लेखनाची वाट मोकळी झाली. ग्रामीण जीवनातलील माणसे हीच माझ्या लेखनातील पात्रे झाली, असे त्यांनी सांगितले.

मिरासदार म्हणाले, 'ज्याला सुसंगतीतील सौंदर्य समजते तो कवितेकडे वळतो. विनोदामध्ये विसंगती असते. चिं. वि. जोशी आणि आचार्य अत्रे यांचे साहित्य वाचून मलादेखील विनोदी लेखक व्हावेसे वाटले. मराठीमध्ये खऱ्या अर्थाने चांगली विनोदी कादंबरी अजून आली नाही याची हळहळ वाटते. प्रकृतीने साथ दिली तर उत्तम कादंबरीबरोबरच विनोदी नाटक लिहिण्याची इच्छा आहे. माणसाचे आयुष्य दुःखाने भरलेले आहे. हे दुःख नाहीसे करता आले नाही तरी ते विसरायला लावण्याची ताकद विनोदामध्ये आहे.'

एरव्ही गोष्टीवेल्हाळ असलेले दादा घरामध्ये फार कमी बोलत, मात्र त्यांनी माझा मराठीचा अभ्यास खूप छान घेतला, असे सुनेत्रा मंकणी यांनी सांगितले.

रवींद्र मंकणी म्हणाले, 'लेखनातून माझा दादांशी परिचय होता. महाविद्यालयाच्या स्नेहसंमेलनाला प्रमुख पाहुणे या नात्याने दादांना आणण्याची जबाबदारी माझ्यावर सोपविली, तेव्हा आनंद झाला. माझ्यासाठी ते सासरे नाहीत, तर माझे मित्रच आहेत. त्यांच्या 'भोकरवाडीच्या गोष्टी'वर चांगला चित्रपट होऊ शकतो. त्यांच्या गप्पांचे चित्रीकरण मी करणार आहे.'

दमांनी पंढरपूरच्या वास्तव्यातील धमाल किस्से सांगितले. "तेथे पाहिलेल्या वेड्यांवर तर मी लेख लिहिला आहे. अनेक वर्षांनी मित्राला या वेड्यांविषयी विचारले. तर त्याने तू गेल्यापासूनच वेड्यांची संख्या कमी झाली आहे, अशी टिप्पणी करीत माझीच फिरकी घेतली." हा स्वतःवरील विनोदी किस्सा द.मांनी सांगताच हास्याची कारंजी फुलली.

आनंद यादव यांनी आपल्या मनोगतातून मिरासदार यांच्या लेखनाची वैशिष्ट्ये सांगितली.

सुनील मेहता यांनी प्रास्ताविक केले.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / १७

* 'फाइव्ह पॉइंट समवन' रंगमंचावर

आंतरराष्ट्रीय ख्यातीचा लेखक चेतन भगतचं 'फाइव्ह पॉइंट समवन' हे पुस्तक गाजलं. राजकुमार हिरानी सारख्या दिग्दर्शकालाही या पुस्तकानं भुरळ घातली आणि 'श्री इंडियट्स'ची निर्मिती झाली. चेन्नईच्या सुनील विष्णु के या नाट्यदिग्दर्शकाने २५ फेब्रुवारीला मुंबईत एनसीपीएममध्ये या नाटकाचा प्रयोग सादर केला.

नवी पिढी थिएटरसाठी काम करत नाही, तिला फिल्ममध्येच जास्त इंटरेस्ट असलेला दिसून येतो, असं जाणवल्यामुळे लेखक कार्तिक कुमारनं 'फाइव्ह पॉइंट समवन'चं नाट्यरूपांतर केलं आणि एवम् या नाट्यसंस्थेने ते नाटक इंग्लिशमध्ये सादर केलं.

हॉस्टेलमध्ये राहणाऱ्या आलोक, हरी आणि रायन यांची आयआयटीची सुरुवात चांगली होत नाही. फर्स्ट इयरला क्विझमध्ये त्यांची अक्षरशः तारांबळ उडते. त्यामुळे ते आपली वर्तणूक बदलण्याचा प्रयत्न करतात, पण परिस्थिती बदलत जाते आणि त्यांना काहीच करता येत नाही. अगदी आयआयटीची सिस्टिम बदलण्याचाही ते प्रयत्न करतात; मात्र त्यातही अपयशी ठरतात. परीक्षेत आयआयटीमध्ये तुच्छ समजले जाणारे पाच पॉइंट त्यांना मिळतात. या सगळ्यात त्यांची मैत्री वाढते, ते प्रेमात पडतात... आयआयटीच्या मुलांनी जगात टॉपर असलं पाहिजे असं म्हटलं जातं. हे तिथे फक्त टॉपर म्हणून न जगता आयुष्यातल्या वास्तवालाही सामोरे जातात. या सगळ्या प्रवासात ते काय करतात, ॲकॅडेमिक परफॉर्मन्स चांगला नसलेल्यांना जगण्याचा हक्क नाहीये का, पाच पॉइंट मिळवलेले हे तिथं फाइव्ह पॉइंट समवन होतात का या सगळ्यांची उत्तरं हे नाटक देतं.

* 'पानिपत'ची लोकप्रियता

विश्वास पाटील यांनी लिहिलेल्या 'पानिपत' या कादंबरीला मोठी मागणी असल्याचे दिसून येत आहे. महिनाभरात या कादंबरीच्या तीन आवृत्ती निघाल्या असून, दहा हजारांवर प्रती विकल्या गेल्या आहेत.

पानिपतच्या लढ्याचे प्रतिबिंब मराठी साहित्यातही उमटले आहे. मराठे आणि अहमदशाह अब्दाली यांच्यात झालेल्या या संग्रामाचे चित्रण अनेक साहित्यिकांनी केले आहे. विश्वास पाटील यांनी या संग्रामाबाबत नव्याने संशोधन करून 'पानिपत' ही कादंबरी १९८८ मध्ये लिहिली. या संग्रामाचा त्यांनी नव्याने अन्वयार्थ लावण्याचा प्रयत्न केला. ही कादंबरी अल्पावधीतच लोकप्रिय झाली. आजवर तिच्या ३३ आवृत्त्या प्रकाशित झाल्या आहेत. पानिपतच्या लढाईला अडीचशे वर्षे पूर्ण होत असताना या कादंबरीची मागणी मोठ्या प्रमाणावर वाढली.

पानिपतच्या रणसंग्रामास अडीचशे वर्षे पूर्ण झाल्याच्या निमित्ताने काढलेली पाच

हजार प्रतींची तिसावी आवृत्ती अवध्या दहा दिवसांत संपली. त्यानंतर ३ हजार प्रतींची ३१वी आवृत्तीही दहा दिवसांत संपल्याने ३२ वी आवृत्ती निघाली. तीही संपल्याने ३३ वी आवृत्ती काढावी लागली.

* कुसुमाग्रज वाचनकट्टा

कविवर्य कुसुमाग्रज यांच्या जन्मदिनाचे औचित्य साधून अत्रे सभागृहाजवळच्या 'अक्षरधारा'च्या कुसुमाग्रज वाचनकट्ट्याचे उद्घाटन महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेचे अध्यक्ष राज ठाकरे यांच्या हस्ते २७ फेब्रुवारीला करण्यात आले.

मराठी भाषेला आपल्या काव्याने समृद्ध करणाऱ्या कुसुमाग्रजांचे हे जन्मशताब्दी वर्ष आहे. याचे औचित्य साधून अक्षरधाराने वाचन कट्ट्याची सुरुवात केली आहे. इथे बसून आपल्याला आपल्या आवडीचे पुस्तक वाचता येईल. यावेळी ठाकरेंनी अक्षरधारा या बुक गॅलरीची पाहणी करून प्रतीकरूपात असणारे पुस्तक उघडून या कट्ट्याचे उद्घाटन केले.

* 'फेमस फोर्ट्स इन महाराष्ट्र'

आपल्या ज्वलंत इतिहासाला विश्वव्यापी बनविण्यासाठी भाषेच्या कक्षा ओलांडून पलीकडे गेले पाहिजे, ही गरज ओळखून दुर्गभ्रमंतीकार भगवान चिले यांनी राज्यभरातील ४० दुर्गांवर 'फेमस फोर्ट्स इन महाराष्ट्र' हे इंग्रजी पुस्तक लिहिले आहे. पुणे, सातारा, रायगड, कोल्हापूर, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग या जिल्ह्यांतील निवडक ४० दुर्गांची माहिती या पुस्तकात आहे.

बालेकिल्ला, तटबंदी, जंग्या, खिंड, खोबणी, किल्लेदार, पडकोट, सदर अशा १२० शब्दांना पर्यायी इंग्रजी शब्द हे या पुस्तकाचे आणखी एक वैशिष्ट्य आहे. महाराष्ट्रातील दुर्गांवर इंग्रजी भाषेत फारशी पुस्तके नाहीत. या पार्श्वभूमीवर दुर्गप्रेमी, अभ्यासक, पर्यटक अशा सर्वांनाच हे पुस्तक उपयुक्त ठरणार आहे.

* 'टोम्पे यांचा लढा' इंग्रजी आवृत्तीचे प्रकाशन

“दिगंबर टोम्पे यांचे आत्मचरित्र पोलिस सेवेतील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना

	फाईव्ह पॉइंट समवन चेतन भगत अनु. सुप्रिया वकील राष्ट्रीय स्तरावर बेस्टसेलर ठरलेली हलकीफुलकी कादंबरी. 'घासू' नसलेल्या आयआयटीच्या मुलांची खट्याळ कहाणी. २०००. पोस्टेज २५०.	५वी आवृत्ती
---	--	-------------

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / १९

दिशादर्शक आहे,” असे मत पुणे ग्रामीणचे पोलिस अधीक्षक प्रताप दिघावकर यांनी ‘टोम्पे यांचा लढा’ या मराठी आत्मकथनाची इंग्रजी आवृत्ती प्रकाशित करताना व्यक्त केले. दिघावकार म्हणाले, “टोम्पे यांनी सामान्य, गरीब, वंचित, उपेक्षित लोकांसाठी काम केले.”

सम्यक प्रकाशनचे शांतिस्वरूप बौद्ध, निवृत्त विशेष पोलिस महानिरीक्षक महेश गौरी, हरी नरके, बबन जोगदंड, इलाही जमादार, लेखक डॉ. राम. वाघमारे आदी उपस्थित होते.

* ‘नोटीस डायबेटिस’चे प्रकाशन

डॉ. ह. वि. सरदेसाई यांच्या हस्ते ‘नोटीस डायबेटिस’ व ‘आरोग्यं परमोलाभः ५० प्लस’ या पुस्तकांचे प्रकाशन झाले.

सरदेसाई म्हणाले, “प्रकृतिस्वास्थासाठी मनाचे आरोग्य महत्त्वाचे असते ही बाब आपल्या देशातील वैद्यकशास्त्राने हजारो वर्षांपूर्वीच जाणली होती. मानसिक अस्वास्थ्यामुळे आरोग्याच्या अनेक तक्रारी निर्माण होतात. सकस व चौरस आहार, व्यायाम, शारीरिक बदलांकडे लक्ष, अंतर्बाह्य स्वच्छता, अपायकारक सवयी सोडून देणे या बरोबरच मनाच्या मूलभूत गरजांकडेही लक्ष द्यायला हवे. त्यासाठी छंद जोपासणे, वाचन, बागकाम, ध्यानधारणा याचा अवलंब करायला हवा. व्यक्त होण्याची सवय लावून मनावरील ताण हलका करावा.”

सरदेशमुख यांनी ‘कॅन्सर आणि आयुर्वेद’ विषयावर, गोडबोले यांनी ‘वयानुसार नियमित आरोग्य तपासण्या’ विषयावर, नटराजन यांनी ‘हृदयविकार : समज गैरसमज’ विषयावर, शेते यांनी ‘ऑपरेशनविना पाठदुखीवर इलाज’ विषयावर, कुलकर्णी यांनी ‘रेडिओ व केमोथेरपी आणि आयुर्वेद’ विषयावर तर उनकुले यांनी ‘मानसिक असंतुलन आणि योग’ विषयावर मार्गदर्शन केले.

* डॉ. आनंद पाटील यांच्या ग्रंथाचा अनुवाद

युरोप आणि अमेरिकेतील प्रकाशकांच्या जागतिक संघटनेने यंदाच्या वर्षी इंग्रजी अनुवाद प्रकाशित करण्यासाठी जगभरातील चार हजार ग्रंथ निवडले आहेत. त्यामध्ये प्रसिद्ध लेखक आणि इंग्रजीचे प्राध्यापक डॉ. आनंद पाटील यांच्या ‘ब्रिटिश बाँबे आणि पोर्तुगीज गोव्यातील वाङ्मय’ या ग्रंथाचा समावेश आहे. जर्मनीतील लॅप लॅम्बर्स आंतरराष्ट्रीय कंपनीने त्यांच्याशी नुकताच करार केला आहे. डॉ. स. गं. मालशे संशोधनवृत्ती संपादन केलेल्या पाटील यांनी या ग्रंथाची निर्मिती केली होती. त्याच्या प्रकाशनासाठी गोवा विद्यापीठाचे अनुदान मिळाले होते. ग्रंथाली प्रकाशनतर्फे १२ वर्षांपूर्वी प्रकाशित झालेल्या या ग्रंथाला महाराष्ट्र साहित्य परिषदेचा शि. म. परांजपे पुरस्कार मिळाला होता. त्यांच्यावरील ‘आंतरराष्ट्रीय साहित्यिक पाटिलकी’ हा

ग्रंथ दिनेश पाटील संपादित करीत आहेत.

*** कल्पना चावलाचे चरित्र**

कोलंबिया अवकाश यान अपघातग्रस्त झाल्यानंतर त्या दुर्घटनेत वीरमरण पावलेली भारतीय वंशाची अंतराळवीर कल्पना चावला हिचे 'एज ऑफ टाइम' हे चरित्र तिचे पती ज्या पिअरी हॅरिसन यांनी पंजाब इंजिनीअरिंग कॉलेजमध्ये झालेल्या खास कार्यक्रमात प्रकाशित केले. याच कॉलेजमधून १९८२ साली कल्पना चावला हिने ॲरॉनॉटिकल इंजिनीअरिंगचा अभ्यासक्रम पूर्ण केला होता.

*** मराठी चित्रपट संगीतकार कोश**

संगीत अभ्यासक व प्रेमींना मराठीतील जाणकार तसेच नवोदित संगीतकारांची माहिती मिळावी यासाठी 'मराठी चित्रपट संगीतकार कोश' तयार करण्यात आला आहे. त्यात ४१५ संगीतकारांची माहिती मधू पोतदार यांनी संकलित केली आहे.

*** दासबोध अभ्यासक्रम आता ऑनलाइनवर**

श्री ग्रंथराज दासबोध अध्ययन संस्थेतर्फे गेल्या ३० वर्षांपासून पोस्टाद्वारे घेण्यात येत असलेला दासबोध अभ्यासक्रम ९० हजारांहून अधिक नागरिकांनी पूर्ण केला आहे. या वर्षांपासून पोस्टाबरोबरच इंटरनेटच्या माध्यमातूनही हा अभ्यासक्रम उपलब्ध होईल.

आजच्या ताणतणावाच्या आणि धकाधकीच्या जीवनात आपल्याला थोडेसे मनःस्वास्थ्य आणि आंतरिक समाधान हवे आहे, अशा वेळी व्यावहारिक विचार सांगणाऱ्या 'ग्रंथराज दासबोधा'चा खूप उपयोग होतो. दासबोधातील कित्येक ओव्या दैनंदिन जीवनात, नैराश्यप्रसंगी मानसिक धीर देऊन आत्मविश्वास वाढवतात.

हा तीन वर्षांचा अभ्यासक्रम असून प्रवेश, परिचय आणि प्रबोध अशा तीन पातळ्यांवर ३६ स्वाध्याय घराच्या घरी पुस्तकातून बघून सोडवायचे असतात. अधिक माहितीसाठी श्री ग्रंथराज दासबोध अध्ययन, श्रीसमर्थ सोसायटी, धन्वंतरी सभागृहाच्या मागे, पटवर्धनबाग, पुणे ४ या पत्त्यावर, ९८८१४७६०२० या क्रमांकावर तसेच www.samarthramdas400.in वर संपर्क साधावा.

*** चित्रपटातून पर्यावरणाचा संदेश**

सेव्ह रिव्हर, वाघोबाचा खटला, भौताल, चला निसर्गात भ्रमंतीला या विषयांबरोबरच अवघ्या १२ वर्षांच्या विराज गपचूप या विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या 'वेक अप पुणे' या फिल्मचा वसुंधरा चित्रपट महोत्सवात समावेश केला गेला आहे. 'पर्यावरण वाचवा' असा संदेश देण्यासाठी शालेय विद्यार्थ्यांपासून प्रौढही चित्रपटांच्या माध्यमातून पर्यावरण जनजागृतीच्या चळवळीत उतरले आहेत.

मयुरी पानसे यांनी डॉ. प्रकाश आमटे यांच्या हेमलकसा येथील प्रकल्पावर आधारित चिल्ड्रन ऑफ फॉरेस्ट ही फिल्म तयार केली आहे.

विराज गुपचूप म्हणाला, सरकारने कित्येक नद्यांना मृत म्हणून घोषित केलं आहे, पण त्या पाण्यात अजूनही सजीव जीव परिसंस्था आहे. ती जपण्यासाठी प्रयत्न केले पाहिजेत. पर्यावरणविषयक फिल्मच्या माध्यमातून शालेय विद्यार्थ्यांमध्ये जनजागृती होऊ शकेल.

* दुर्गाबाई भागवत यांच्या आठवणी

उच्चविद्याभूषित, विविध शास्त्रांमध्ये गती असणारी विदुषी, ज्ञानार्जनाच्या असोशीने प्रत्येक गोष्टीच्या मुळापर्यंत जाण्याची धडपड करणारी जिज्ञासू, वेळप्रसंगी बाणेदारपणे उभी राहणारी झुंजार कार्यकर्ती अशी दुर्गाबाईची अनेक रूपे आहेत. एशियाटिक सोसायटीमधील कार्यक्रमांमध्ये विविध क्षेत्रांतील व्यक्तींनी बाईंच्या सहवासातील आठवणींचा खजिना खुला केला.

पत्रकार अंबरीश मिश्र यांनी 'बाई आजही आपल्यात आहेत, त्या आपल्याकडे पाहतायत असे नेहमीच वाटते; पण आज बदलत्या मूल्यव्यवस्थेमध्ये बाईंच्या डोळ्याला डोळा भिडविण्याचे सामर्थ्य आपल्यात आहे का?' असे विचारून बाईंच्या नावे दर वर्षी एशियाटिक ग्रंथसंग्रहालयाने एकदिवसीय चर्चासत्र घ्यावे, अशी सूचना केली.

सर्वसामान्य माणसाशी बाईंनी जोडलेले नाते हे फार महत्त्वाचे होते. बाईंनी ममत्वाने साऱ्यांना जोडून ठेवले होते. साहित्याला त्यांनी उदात्तपणा, उत्तुंग उंची मिळवून दिली. साने गुरुजींनी बाईंना 'साधने'साठी बालसाहित्य लिहा असे सुचविले, तेव्हा सोपे लिहिण्याचे काम कठीण आहे, असे बाईंना वाटले. स्त्री-स्वातंत्र्याच्या पुरस्कर्त्या असूनही त्याविषयी टोकेरी मत न बाळगता स्वातंत्र्याच्या मूल्यावर दुर्गाबाईंची श्रद्धा होती असे रामदास भटकळ म्हणाले.

* स्वातंत्र्यवीर सावरकरांची पुस्तके 'ई-बुक'द्वारे उपलब्ध

'बुकगंगा डॉट कॉम' या पुस्तकांच्या संकेतस्थळाद्वारे स्वातंत्र्यवीर सावरकरांचे साहित्य ई बुक माध्यमातून मोफत उपलब्ध करून देण्यात आले आहे, अशी माहिती या संकेतस्थळाचे प्रमुख संजय पेठे यांनी दिली.

बुकगंगा डॉट कॉम या संकेतस्थळावर ई-बुक्सही मोठ्या प्रमाणावर उपलब्ध आहेत. स्वातंत्र्यवीर सावरकरांनी मराठी तसेच इंग्रजीत लिहिलेली ५८ पुस्तके ई-बुक माध्यमातून विनामूल्य वाचायला मिळणार आहेत.

* 'अर्घ्य'

आर्य संगीत प्रसारक मंडळातर्फे स्वरभास्कर पं. भीमसेन जोशी यांना आदरांजली अर्पण करण्यासाठी 'अर्घ्य' कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. किराणा घराण्याच्या गायकीने पूर्वरंग रंगला. उपेंद्र भट यांच्या गायनाने सत्राची सुरुवात झाली. 'मधुवंती' रागगायनानंतर त्यांनी 'ज्ञानियांचा राजा' या अभंगातून आपल्या गुरूंना स्वरांजली अर्पण केली. पंडितजींचे चिरंजीव श्रीनिवास जोशी यांनी 'यमन' रागातील बंदिश सादर केली. श्रीनिवास यांनी 'मन राम रंगी रंगले' आणि 'झण्णी धाव आता' हे अभंग सादर केले. नितीन गडकरी यांनी पं. जोशी यांच्या प्रतिमेचे पूजन केले.

पहिल्या सुरापासून श्रोत्यांना मंत्रमुग्ध करणाऱ्या परवीन सुलताना यांनी 'पूरिया धनाश्री' राग आळविला. 'मैं तो लीनो गोविंद' या भजनानंतर त्यांनी 'रसिका तुझ्याचसाठी' ही गझल सादर केली. ज्येष्ठ गायिका मालिनी राजूरकर यांच्या गायनाने 'अर्घ्य' कार्यक्रमाची सांगता झाली.

* पोर्तुगीज भाषेतील शिवचरित्र

शिवकालानंतर भारताला भेट देणाऱ्या परकीय प्रवाशांवरही शिवचरित्राची जादू झाली अन् छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या असामान्य कर्तृत्वाची अनेकांनी दखल घेतली. अशापैकी पहिला परदेशी शिवचरित्रकार म्हणून इतिहास अभ्यासकांमध्ये परिचित असणाऱ्या कॉस्मि-द-गार्द या पोर्तुगीजाने इ. स. १६९५ मध्ये लिहिलेल्या 'विदे दो सेलिब्रे सिवाजी' या पोर्तुगीज भाषेतील शिवचरित्राचे प्रकाशन १७३० मध्ये लिस्बन येथे झाले होते.

'कॉस्मि-द-गार्द' यांनी संपूर्ण शिवचरित्र लिहिले आहे. मात्र ते आख्यायिका अन् ऐकीव माहितीवर आधारित आहे. पिओत्रे देलावेला व निकोलाओ मानुची (इटालियन), डॉ. जॉन फ्रायर (ब्रिटिश), अँबे कॅरे (फ्रेंच), बर्निए (फ्रेंच) या परकीय प्रवाशांनीही शिवछत्रपतींच्या कार्याविषयी लिखाण केले आहे. युरोपीय लोकांना शिवछत्रपतींविषयी प्रचंड कुतूहल होते.

	स्वप्नाकडून सत्याकडे... अनु. माधुरी शानभाग कल्पना चावलाची आणि आपल्या उच्च ध्येयासाठी तिने केलेल्या संघर्षाची मार्गदर्शक कहाणी. ५० रु. पोस्टेज २० रु.	७वी आवृत्ती
---	--	-------------

*** 'आनंदओवरी' आता ब्रेललिपीत**

तुकोबांच्या आयुष्यावरील दि. बा. मोकाशी यांच्या 'आनंदओवरी' कादंबरीचे दिग्दर्शक अतुल पेठे यांनी केलेले नाट्यरूपांतर फुलोरा प्रकाशनतर्फे प्रकाशित होणार आहे. तिचे ब्रेल रूपांतर सरोज टोळे यांनी केले आहे.

*** 'नर्मदे हर'चा हिंदीतही अनुवाद**

सुहास लिमये यांनी लिहिलेल्या 'नर्मदे हर! हर नर्मदे' या पुस्तकाचा हिंदी अनुवाद नुकताच जबलपूर (मध्य प्रदेश) 'गोंडी पब्लिक ट्रस्ट' या संस्थेने प्रकाशित केला. अविनाश बिनीवाले यांनी हा अनुवाद केला आहे. लिमये यांनी १२३ दिवसांची नर्मदा परिक्रमा केली होती. 'इंडियन नॅशनल ट्रस्ट फॉर आर्ट अँड कल्चरल हेरिटेज'चे अध्यक्ष निवृत्त मेजर जनरल ए. के. गुप्ता प्रकाशन समारंभाच्या अध्यक्षस्थानी होते.

*** 'लेखणीची फुले' काव्यसंग्रहाचे प्रकाशन**

समाजातील सध्याचे वास्तव इतके भेदक आहे की या वातावरणात कवितेचा सूर जपणे खूप अवघड आहे. पुण्यातील पत्रकारांमध्ये इतके सुंदर कवी दडले आहेत याचे मला समाधान आहे आणि या कवितेच्या पुस्तकामुळेच आम्ही आता एकमेकांचे पाहुणे लागतो, असे मत ज्येष्ठ कवी अशोक नायगावकर यांनी पत्रकारांच्या लेखणीतून उतरलेल्या 'लेखणीची फुले' या काव्यसंग्रहाचे प्रकाशन करताना व्यक्त केले. या प्रसंगी पुणे श्रमिक पत्रकार संघाचे अध्यक्ष श्याम दौंडकर, पुणे पत्रकार प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष शशिकांत भागवत, संतोष कुलकर्णी आदी उपस्थित होते.

प्रचंड धावपळीच्या क्षेत्रात बातम्यांचा असणारा अखंड स्रोत आणि डेडलाइनचा दबाव यामध्येही कविमन जपणाऱ्या एकतीस पत्रकारकवींच्या कविता या संग्रहात आहेत. या कवितांची निवड डॉ. नीलिमा गुंडी यांनी केली आहे.

आपल्या साध्या सोप्या कवितांमधून आणि बोलण्यातून रसिकांना सतत हसविणाऱ्या नायगावकरांनी स्वयंपाकघरातल्या गमतीजमती सांगणारी 'शाकाहार' आणि विषमतेवर भाष्य करणारी 'उजवे डावे' या दोन कविता सादर केल्या. ते म्हणाले, 'अडीच तासांच्या नाटकातही जी विविधता आणि समृद्धी अनुभवायला मिळत नाही, ती आठव्हा कवी एकत्र आल्यावर मिळते. कवी हा सतत अस्वस्थ असतो. कविता लिहायचीच असेल तर कारकुनी आयुष्यच जगावे लागते. कवितेला डेडलाइन नसते. ती मनात खोलवर रुजावी लागते.'

डॉ. गुंडी म्हणाल्या, 'पत्रकाराचे मन हे केवळ निरीक्षण करणारे मन नाही, तर ते विचारशील व संवेदनशील आहे. या पुस्तकात शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या,

सांस्कृतिक सम्यक दर्शन, समाजव्यवस्था अशा विविध विषयांवरील कवितांचा समावेश आहे.’

*** महाराष्ट्र चरित्रमाला**

गंधर्ववेद प्रकाशनतर्फे ‘महाराष्ट्र चरित्रग्रंथमाला’ या ६५ ग्रंथांचे प्रकाशन उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांच्या हस्ते झाले. संतसाहित्याचे अभ्यासक प्रा. सदानंद मोरे, प्रकाशक प्रकाश आणि दीपक खाडिलकर, ज्येष्ठ पत्रकार अरुण टिकेकर याप्रसंगी उपस्थित होते.

सध्या शिक्षणाचा प्रसार होतोय, पण ज्ञानाच्या शाखा क्षीण होत आहेत. नवे संशोधक, लेखक फारसे दिसत नाहीत. ज्ञानाची ओढ कमी झाली असून, दुष्काळग्रस्त वातावरण निर्माण झाले आहे. भौतिक सुख मिळत असले तरी ज्ञानाची लालसा कमी झाली आहे. बुद्धिसंपन्न महाराष्ट्र निर्माण झाला पाहिजे असे मत ज्येष्ठ साहित्यिक मधु मंगेश कर्णिक यांनी व्यक्त केले.

कर्णिक म्हणाले, पूर्वी एखाद्या विषयाचा ध्यास घेऊन काम केले जायचे. आज मात्र तसे फार कमी घडते. वैचारिकता, अभ्यासू वृत्ती कमी होतेय. सरकारचे अनुदानही मिळतेय. पूर्वी हे मिळत होतेच असे नाही. तरी त्या वेळच्या विचारवंतांनी आपले कार्य सुरूच ठेवले.

पवार म्हणाले, “चरित्रग्रंथाच्या वाचनातून सामाजिक आणि वैचारिक अधिष्ठान लाभते. गेल्या ५० वर्षांतील महाराष्ट्र राज्याचा मागोवा घेतला तर बरेच काही करणे बाकी आहे. राज्यात सुरू असलेल्या विविध प्रकल्पांच्या पाठीशी सरकारने उभे राहिले पाहिजे. जागतिकीकरणामुळे समाज अनेक बदलांना सामोरा जात आहे. परंपरा आणि नावीन्य यांचे संतुलन सांभाळताना संघर्ष करावा लागतोय. अशावेळी महापुरुषांची चरित्रे मार्गदर्शक ठरतील. २१व्या शतकातील तरुण पिढी मेहनती आणि कल्पक आहे. त्यांना चरित्रग्रंथातून पूर्वसुरींच्या कर्तृत्वाची जाणीव करून द्यायला हवी.”

*** लहुजी वस्तादांवर ‘क्रांतिसूर्य’ चित्रपट**

क्रांतिगुरू लहुजी वस्ताद यांचे भारतीय स्वातंत्र्यलढ्यातील योगदान ‘क्रांतिसूर्य’ या चित्रपटाद्वारे अधोरेखित होणार आहे.

‘झिप क्रिएशन्स’चे डी. आर. चौगुले आणि नितीन जाधव या चित्रपटाची निर्मिती करित असून सुनील नाईक हे दिग्दर्शन करणार आहेत. डॉ. चं. वि. जोशी यांनी लेखन केले आहे. तीन कलाकार लहुजी वस्ताद यांनी भूमिका साकारणार आहेत. त्यापैकी युवावस्थेतील लहुजी वस्ताद यांची भूमिका प्रवीण तरडे, तर त्यानंतरचा टप्पा राहुल सोलापूरकर साकारतील. पाणीपुरवठा मंत्री लक्ष्मण ढोबळे यांच्या हस्ते या चित्रपटाचा मुहूर्त करण्यात आला.

या वेळी राहुल सोलापूरकर यांना 'आद्य क्रांतिगुरू लहुजी वस्ताद कलागौरव' पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

नाईक म्हणाले, "इंग्रजांची सत्ता उलथवून टाकण्याच्या उद्देशातून 'जगेन तर स्वराज्यासाठी आणि मरेन तर स्वराज्यासाठीच' ही घोषणा देणारा आवाज पोरसवदा लहुजी यांचा होता. स्वातंत्र्यलढ्यासाठी त्यांनी आपले सर्वस्व पणाला लावले. देशभक्त क्रांतिकारकांची फळी उभारून त्यांनी स्वातंत्र्याचा लढा सुरू केला. हा इतिहास रुपेरी पडद्यावर साकारला जावा, ही इच्छा यानिमित्ताने पूर्णत्वास जात आहे."

* वनौषधींची कुंडली

बाजारात मिळणाऱ्या वनस्पतिजन्य औषधांमध्ये वनौषधींचे अर्क योग्य वनस्पतीचे आहेत का, याची खात्री देता येत नाही. त्यासाठी आता वनौषधींची 'कुंडली' मांडणारे पुस्तक तयार झाले असून, त्याचे संशोधन कार्य पुण्यातील आधारकर संस्थेतील शास्त्रज्ञांनी केले आहे. औषधांतील भेसळ तपासण्यासाठी हे पुस्तक उपयुक्त ठरणार आहे. अनेकदा वनस्पतीचे नाव माहीत असते; पण ती दिसते कशी, तिच्यातील औषधी गुणधर्म कोणत्या अवयवांत मिळू शकतात, औषधी गुण देणारी द्रव्ये कोणती हे ज्ञात नसते. या संशोधनासाठी 'भारतीय आयुर्विज्ञान अनुसंधान परिषदे'ने आधारकर संस्थेतील शास्त्रज्ञ डॉ. दत्तात्रय नाईक यांच्यावर एक प्रकल्प सोपविला होता. त्यांच्या मार्गदर्शनाखाली या संस्थेतील शास्त्रज्ञ डॉ. अनुराधा उपाध्ये, तसेच विद्यार्थी हर्षदा वैद्य, तेजस नामजोशी आणि अनघा राजोपाध्ये यांनी या प्रकल्पासाठी संशोधन केले आहे.

आयुर्वेदिक औषधांमध्ये अन्य रसायने मिसळण्यास मनाई आहे. काही वेळा औषधी वनस्पतींची मुळे वापरण्याऐवजी पाने वापरून औषधे तयार केली जातात. अशी भेसळ तपासण्यासाठी हे पुस्तक उपयुक्त ठरणार आहे. या पुस्तकाचा आधार घेऊन सरकारी यंत्रणेला प्रयोगशाळांमध्ये वनस्पतिजन्य औषधांच्या चाचण्या करता येतील, असा दावा डॉ. दत्तात्रय नाईक यांनी केला आहे.

या संशोधन प्रकल्पात गुणकारी द्रव्य असलेल्या सुमारे शंभर वनस्पतींचा अभ्यास करण्याचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे. त्यातील पहिला टप्पा पूर्ण झाला आहे. तीन वर्षांच्या परिश्रमातून ३० वनस्पतींची 'कुंडली' तयार झाली आहे. त्याचे संकलन 'फायटो केमिकल रेफरन्स स्टॅन्डर्ड ऑफ सिलेक्टेट इंडियन मेडिसिनल प्लॉंट' या पुस्तकाद्वारे प्रकाशित करण्यात आले आहे.

* नगरला कृषी साहित्य संमेलन

महाराष्ट्र कृषक समाज आणि भूमाता या संस्थांतर्फे नगर येथील सहकार

सभागृहात २५ ते २७ मार्च दरम्यान पहिले मराठी कृषी साहित्य संमेलन झाले. या संमेलनाच्या अध्यक्षपदी साहित्यिक ना. धों. महानोर होते. संमेलनासोबतच कृषी प्रदर्शनही होते. संमेलनाचे कार्याध्यक्ष गोविंदराव आदिक होते.

या संमेलनात ललित कृषी साहित्य, शेतीशी निगडीत कथा आणि काव्यवाचन, शेतीमधील तांत्रिक आणि वैज्ञानिक विषयांवर चर्चासत्रांचा समावेश होता.

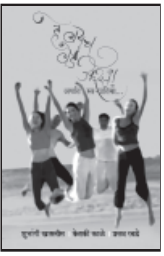
ज्येष्ठ कृषितज्ज्ञ डॉ. बुधाजीराव मुळीक संमेलनाचे स्वागताध्यक्ष म्हणून तर संयोजक आणि समन्वयक म्हणून डॉ. खासेराव गलांडे आणि विनायक देशमुख यांनी काम पाहिले.

* दीड लाख संदर्भ कार्डांचा डेटाबस

संस्कृत भाषा अभ्यासक व प्राच्यविद्या संशोधक डॉ. रा. गो. भांडारकर यांच्या सक्रिय सहभागाने स्थापन झालेल्या 'भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधन संस्थे'ने आधुनिकतेकडे आपली वाटचाल सुरू केली आहे.

केंद्रीय सांस्कृतिक मंत्रालयाकडून राबविण्यात येणाऱ्या पांडुलिपी राष्ट्रीय अभियानांतर्गत ही हस्तलिखिते (मॅन्युस्क्रिप्ट्स) 'डिजिटलाइज' करण्याचे काम हाती घेण्यात आले असून, त्यानंतर ही दुर्मिळ हस्तलिखिते 'ऑनलाइन' उपलब्ध करून दिली जातील.

अतिप्राचीन हस्तलिखितांचा 'सांस्कृतिक वारसा' आजच्या अत्याधुनिक पिढीला समजावा आणि मार्गदर्शक ठरावा, या उद्देशाने आता या हस्तलिखितांच्या 'डिजिटल प्रिंट्स' तयार होतील. 'डिजिटलायझेशन' प्रक्रियेत अतिप्राचीन हस्तलिखितांची डिजिटल छायाचित्रे काढली जाणार असून, त्यावर लॅमिनेशनही केले जाईल. विशेष म्हणजे, 'डिजिटलाइज हस्तलिखिते' हाताळण्यासही सोपी जातील. 'डिजिटलायझेशन'चे काम 'पांडुलिपी राष्ट्रीय अभियान टीम'कडून केले जाणार असून, संस्कृत, तेलगु, उर्दू, उडिया, बंगाली, प्राकृत या भाषांमधील सुमारे २८ हजार मॅन्युस्क्रिप्ट्सचे रूपांतर 'डिजिटल' छायाचित्रांत होणार आहे. संस्थेच्या आधुनिकीकरणासाठी आणि नूतनीकरणासाठी ५ कोटी रुपयांचे अनुदान प्राप्त झाले आहे. १ लाख ३५ हजार

हे वयच वेडं असतं!

२री आवृत्ती

शुभांगी खासनीस । प्रसन्न रबडे । केतकी काळे

उमलत्या वयातील प्रेम, मैत्री, ओढ, हुरहुर, आकर्षण या व्यक्तिगत भावना अनुभवताना मुलं पालक शिक्षक या सान्यांशीच समुपदेशनाच्या माध्यमातून गुजगोष्टी करणारा आश्वासक मार्गदर्शक!

२०००. पोस्टेज २५००.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / २७

पुस्तके, २८ हजार हस्तलिखिते अशा दीड लाख संदर्भ कार्डाचा डेटाबस उपलब्ध असून, रामायण, महाभारत, मनुस्मृती, विष्णुपुराण, बौद्ध व जैन वाङ्मय हस्तलिखिते स्वरूपात आहे. विशेष म्हणजे, काश्मीरमधील अतिप्राचीन हस्तलिखितेदेखील संस्थेत आहेत. हस्तलिखितांसाठी तयार करण्यात आलेला हॉल हा 'फायरप्रूफ' असून, बदलत्या वातावरणाचा हस्तलिखितांवर विपरीत परिणाम होऊ नये, यासाठी लाकडी कपाटात हस्तलिखिताजवळ ओडोनिलच्या कांड्या ठेवलेल्या आहेत.

* आत्मचरित्राला कादंबरी म्हणणे ही एक पळवाट

आताचे अनेक लेखक आपले आत्मचरित्र लिहितात; पण त्याला आत्मचरित्र म्हणण्याऐवजी कादंबरी म्हणून स्वतःची सुटका करवून घेतात. त्यामुळे सामाजिक, सांस्कृतिक जीवन जगत असताना अनेक प्रश्न निर्माण होऊ शकतात, असे मत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठाचे माजी कुलगुरू डॉ. नागनाथ कोत्तापल्ले यांनी व्यक्त केले.

डॉ. महालक्ष्मी मोराळे यांच्या 'आत्मचरित्रात्मक कादंबरी वाङ्मय चर्चा' या पुस्तकाचे प्रकाशन करताना कोत्तापल्ले म्हणाले, "या पुस्तकातील चर्चेमुळे डॉ. मोराळे यांचा अभ्यास हा दिशादर्शन अभ्यास करणारा आहे."

डॉ. मनोहर जाधव म्हणाले, "ज्या ठिकाणी आत्मचरित्र आणि कादंबरी हे साहित्यप्रकार एकजीव होतात, तिथे आत्मचरित्रात्मक कादंबरी निर्माण होते; एखाद्या साहित्याला आत्मचरित्र किंवा कादंबरी केव्हा म्हणावे, याबाबतचे विवेचन असलेले हे पुस्तक विद्यापीठातील विद्यार्थ्यांसाठी उपयुक्त आहे."

अरुण जाखडे व डॉ. महालक्ष्मी मोराळे यांनी पुस्तकाबद्दल आपले मत मांडले.

* चित्रपट डिजिटलायझेशनसाठी २० कोटी

अधिकाधिक चित्रपटांच्या डिजिटलायझेशन प्रक्रियेसाठी राष्ट्रीय चित्रपट संग्रहालयाच्या (एनएफएआय) या वर्षीच्या अर्थसंकल्पामध्ये केंद्र सरकारने सात कोटींनी वाढ केली. 'फिल्म टेलिव्हिजन इन्स्टिट्यूट ऑफ इंडिया'च्या (एफटीआयआय) सोयी-सुविधांच्या विकासासाठी ९.४ कोटींची तरतूद करण्यात आली आहे.

मागच्या वर्षी 'एनएफएआय'च्या अर्थसंकल्पात १३ कोटींची तरतूद होती. ती या वर्षी २० कोटींपर्यंत वाढवण्यात आली आहे.

'एनएफएआय'चे संचालक प्रशांत पाठाबें म्हणाले, "जे चित्रपट जुने खराब स्थितीमध्ये आहेत; तसेच सामाजिक व भाषिकदृष्ट्या महत्त्वाच्या चित्रपटांचे प्राधान्याने डिजिटलायझेशन करण्यात येते. ही प्रक्रिया खर्चिक असते. कारण त्यामध्ये ऑडिओ, व्हिडिओ या सर्वच गोष्टींचे स्कॅनिंग करावे लागते."

चित्रपटांच्या संशोधनसंदर्भात असणाऱ्या साहित्याची डिजिटलायझेशनची प्रक्रिया

चालू असून, त्याचे ७० टक्के काम पूर्ण झाले आहे.

*** निसर्गरम्य कोकण – लेखसंग्रह**

नैसर्गिक समृद्धीमुळे पर्यटकांसाठी नंदनवन ठरलेल्या कोकणचे विविध पैलू उलगाडणारा लेखसंग्रह डॉ. लीला दीक्षित यांनी संपादित केला आहे.

‘कोकण : विविध दिशा आणि दर्शन’ या प्रतिमा प्रकाशनच्या ग्रंथाचे प्रकाशन ७ मार्चला एस. एम. जोशी सभागृह येथे वनराईचे अध्यक्ष मोहन धारिया यांच्या हस्ते झाले. त्यात संस्कृत साहित्यातील कोकण, कोकणचा भूगोल, ऐतिहासिक महत्त्व, कोकणातील कृषी आणि वृक्षसंपदा, समुद्रकिनारे, दुर्गवैभव, प्राचीन लेण्या, मंदिरे, जीवनशैली, पारंपरिक उद्योगधंदे, खाद्य संस्कृती असे विविध पैलू मांडणारे २४ लेख आहेत.

*** तंत्रज्ञानाला मानवी संवेदनांची जोड हवी**

वृत्तपत्रांमध्ये बदलते तंत्रज्ञान झपाट्याने येत असताना सामान्य माणूस मात्र त्यापासून दुरावत चालला आहे. तंत्रज्ञानाला मानवी संवेदनांची जोड वृत्तपत्रांनी दिली तर लोकशाही सक्षम होईल, असे मत कुमार केतकर यांनी शिवाजी विद्यापीठातील वृत्तपत्रविद्या व संवादशास्त्र विभागात व्यक्त केले. विभागाचे प्रमुख डॉ. ओमप्रकाश कलमे यांनी स्वागत व प्रास्ताविक केले.

जगभरातील विविध देशांमध्ये लोकशाहीची प्रस्थापना कशी झाली याचा आढावा घेऊन त्यांनी लोकशाही व पत्रकारिता या संकल्पनांचे विवेचन केले.

“वृत्तपत्रांना स्वातंत्र्य मिळाले पण त्याचा वापर सामान्यांचे प्रश्न मांडण्यासाठी होणार का हा आज खरा प्रश्न आहे. वृत्तपत्रांनी हे काम जबाबदारीने केले तर लोकशाही अधिक दृढ होण्यास मदत होईल. भारताची सध्या दिसणारी एकसंधता पुढील काळातही कायमपणे राहिल असे गृहीत धरता येणार नाही. भाषा, प्रादेशिक अस्मिता यामुळे देशाच्या अखंडतेसमोर आव्हाने निर्माण होत आहेत. देशाच्या स्वातंत्र्याचा शतक महोत्सव साजरा होईल. तेव्हाच्या तरुणपिढीसमोर अनेक प्रश्न उभे राहतील. त्यावेळी राजकारण, समाजकारण, अर्थकारण यावर नव्हे तर वृत्तपत्र स्वातंत्र्य व त्या वेळेचे तंत्रज्ञान यावर देशाची एकात्मता अवलंबून राहिल.

“बदलत चाललेल्या जीवनशैलीत माणसाला दिवसाकाठी चार तासांची उसंत मिळते. त्यामध्ये त्याला मनोरंजन, वाचन, छंद या साऱ्या गोष्टी करायच्या असतात. हे पाहता वृत्तपत्राच्या वाचनाला पुढील काळात किती वेळ मिळणार हा प्रश्न आहे. त्यामुळे मोबाईलवर आधारित माध्यमे अधिक विकसित होत जातील. माध्यमांमध्ये तंत्रज्ञान कितीही वाढले, तरी त्यामध्ये सामान्यांच्या आत्मगतीच्या प्रश्नांना किती वाव दिला जातो यावर माध्यमांचे भवितव्य अवलंबून राहिल.

* कन्नड संमेलन

बेळगावात ता. ११ मार्चला दुसरे जागतिक कन्नड संमेलन भरवण्यात आले. मराठी भाषकांना वाकुल्या दाखवणे आणि सत्ताधारी भारतीय पक्षाचे शक्तिप्रदर्शन, अशा दोनच उद्देशांनी हे संमेलन घेतले गेले. सकारात्मक वातावरणापेक्षा वादांमुळेच हे संमेलन गाजले.

बेळगावमध्ये म. ए. समितीचे वर्चस्व मोडीत काढण्यासाठी साम, दाम, दंड आणि भेद या नीतीचा वापर करून भाजप नेतृत्वाने यश मिळवले आहे. जिल्ह्यात या पक्षाचे दोन खासदार आणि १८ पैकी १३ आमदार आहेत. तालुका पंचायत आणि जिल्हा पंचायतही भाजपच्याच ताब्यात आहेत. त्यामुळे आता जिल्ह्याला भाजपचा बालेकिल्ला असे स्वरूप आले आहे. या मतदारसंघात आपली मांड पक्की करण्यासाठी भाजप हरप्रकारे प्रयत्नशील आहे. या प्रयत्नाला केवळ मराठी भाषाद्वेषाने साऱ्यांचेच समर्थन मिळत आहे. त्यामुळे जागतिक कन्नड संमेलन भरवून जिल्ह्यात मोठे शक्तिप्रदर्शन घडवून आणण्याचा भाजपचा प्रयत्न होता. संमेलनानिमित्त मुख्यमंत्री बी. एस. येडियुरप्पा यांची भव्य हॉर्डिंग्ज उभारण्यात आली. कन्नड भाषा, संस्कृती लोकपरंपरा, लोककलेचा विकास व उत्कर्ष करणे, त्यासाठी देशविदेशातील कन्नड प्रतिनिधी म्हणून बोलावण्यात आले.

१९८६ मध्ये म्हैसूर येथे पहिले कन्नड संमेलन झाले होते. शिवराम कारंथ हे त्या संमेलनाचे उद्घाटक होते. या विश्व कानडी संमेलनाचे उद्घाटन 'आयटीमन' एन. आर. नारायण मूर्ती यांच्या हस्ते झाले. कार्यक्रमाला विश्वसुंदरी ऐश्वर्या राय-बच्चन ही उपस्थित होती. मुख्यमंत्री बी. एस. येडीरयुरप्पा आणि कवी जी. एस. शिवरुद्रप्पा हे प्रमुख पाहुणे होते. या संमेलनात साहित्य, संस्कृती आणि मनोरंजनात्मक कार्यक्रमांची रेलचेल होती. यासाठी खास अमेरिका, लंडन आणि दुबई येथून कलाकार आले.

तीन दिवसांच्या या संमेलनात सिनेसृष्टी 'सॅण्डलवूड' मधील एक हजार कलाकार उपस्थित होते. या संमेलनात परदेशातून १५०हून अधिक कानडी लोक सहभागी झाले. या संमेलनाचा खर्च ३० कोटी रुपयांच्या घरात गेला.

* हौशी रंगभूमी टिकवण्यासाठी आवाहन

“हौशी रंगभूमीवरून आलेला मी एक छोटसा कलावंत आहे. त्यामुळे या रंगभूमीलाच मी खरीखुरी रंगभूमी मानतो. मात्र, गेल्या काही वर्षांपासून या रंगभूमीवरील अडचणींचे पाढे वेगाने वाढत आहेत. ते सोडवण्यासाठी केवळ सरकारने प्रयत्न करून चालणार नाही. ज्यांना नाट्यकलेविषयी, मराठी भाषेविषयी आस्था आहे त्यांनी पुढे येणे महत्वाचे आहे, ज्यांना शक्य आहे त्यांनी नाट्यसंस्था दत्तक घेऊन त्या

जगवाव्यात,” असे अ. भा. मराठी नाट्य संमेलनाचे अध्यक्ष राम जाधव यांनी पुणे येथे सांगितले.

अ. भा. मराठी नाट्य परिषदेच्या पुणे शाखेच्या वतीने राम जाधव यांचा कवी फ. मुं. शिंदे आणि गायक राहुल देशपांडे यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. ‘हौशी रंगभूमीच्या अडचणीबाबत बोलावे तितके कमी आहे; पण नाट्य संमेलनाध्यक्ष या नात्याने अडचणी सोडविण्यासाठी माझे प्रयत्न सुरू आहेत. समाजाच्या वैगुण्यावर बोट ठेवणाऱ्या भुवयांवरच्या, अर्थात बुद्धिवादी नाटकांकडे वळण्याची हिंमत आता लेखकांनी दाखवावी. अशा सकस नाटकांची रंगभूमीला आज आवश्यकता आहे. सध्याच्या लेखकांमध्ये भीतीचे वातावरण आहे. ती बाजूला ठेवून सकस नाटके लिहा. अवतीभवती असंख्य विषय आहेत, त्याकडे पाहा’ असे जाधव म्हणाले.

‘हौशी कलावंत मनोरंजन आत्मतृप्तीसाठी निष्ठेने या क्षेत्रात येतात म्हणून हौशी नाटकांसाठी नाट्यगृहांचे दर कमी असावेत. तालमीसाठी स्वतंत्र व्यवस्था असावी. याबरोबरच, नाट्यलेखकांना प्रशिक्षण देणे महत्त्वाचे आहे. इतर कलांप्रमाणेच नाटकाचे शिक्षण शाळा-महाविद्यालयापासून मिळायला हवे, त्यामुळे नट, नाटक, कला, अभिनय म्हणजे काय हे समजण्यास मदत होईल,’ असे जाधव यांनी सांगितले.

* सार्वजनिक ग्रंथालयांचा कायापालट

राज्यातील सर्व सार्वजनिक ग्रंथालयांचा कायापालट करण्याचा निर्णय उच्च व तंत्रशिक्षणमंत्री राजेश टोपे यांनी घेतला आहे. ग्रंथालयांच्या अनुदानात वाढ करण्याचे व कर्मचाऱ्यांची पगारवाढ करण्याचे आश्वासन श्री. टोपे यांनी राज्य ग्रंथालय संघ व कर्मचारी संघ यांच्या पदाधिकाऱ्यांना दिले.

श्री. टोपे यांच्यासह उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांचीही संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांनी भेट घेतली. कर्मचाऱ्यांच्या मागण्यांचा सकारात्मक विचार करू, असे आश्वासन श्री. पवार यांनी दिले. या वेळी राज्य ग्रंथालय कर्मचारी संघटनेचे कार्याध्यक्ष तथा श्रीराम वाचन मंदिराचे ग्रंथपाल दीनानाथ नाईक, ग्रंथालय कर्मचारी संघाचे अध्यक्ष तथा माजी आमदार गंगाधर पटणे, कार्यवाह डॉ. जनबंधू, कर्मचारी संघाचे दिनकर चव्हाण आदी

पर्व

डॉ. एस.एल.भैरप्पा अनु. उमा कुलकर्णी

महाभारताचा व त्यातील दैवी व्यक्तिरेखांचा वास्तव आणि मानवी दृष्टिकोनातून घेतलेला परामर्श

४०० रु. पोस्टेज ३० रु.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ३१

उपस्थित होते.

ग्रंथालयांमध्ये दर्जेदार पुस्तके, आवश्यक सुविधा वाचकांना पुरविता याव्यात, यासाठी १२० कोटींची तरतूद करण्यासंबंधी चर्चा झाली. राज्यात ४३ शासकीय आणि १० हजार ७३० शासकीय अनुदानप्राप्त ग्रंथालये आहेत. त्यांच्या श्रेणीनुसार त्यांना अनुदान दिले जाते. या ग्रंथालयांना सध्या ६८ कोटी रुपये अनुदान मिळत आहे.

* अब्जाधीशांच्या यादीत ५० भारतीय!

फोर्ब्स मासिकाने जाहीर केलेल्या अब्जाधीशांच्या यादीत लक्ष्मी मित्तल, अंबानी बंधू व अझीम प्रेमजी या भारतीय उद्योजकांसह ५० भारतीयानी स्थान मिळवले आहे. या यादीत चीन, रशिया, ब्राझील, या देशांच्या श्रीमंतांनी स्थान पटकावले असले तरीही, सर्वोच्च स्थानी मात्र अमेरिकी नागरिक आहेत.

स्टील सम्राट लक्ष्मी मित्तल यांचा यादीत सहावा क्रमांक आहे. विप्रो समूहाचे अध्यक्ष अझीम प्रेमजी यांचा क्रमांक ३६ वा आहे. त्यांची संपत्ती १६.८ अब्ज डॉलर आहे. गेल्या वर्षी प्रेमजींनी आपल्या शेअरपैकी दोन अब्ज डॉलरचे शेअर आपल्या अझीम प्रेमजी फाउंडेशनला देणगी म्हणून दिले आहेत. या देणगीमुळे प्रेमजी आशियातील सर्वात मोठे देणगीदार ठरल्याचे म्हटले आहे.

मेक्सिकोतील टेलिकॉम क्षेत्रातील मोठा भांडवलदार कार्लोस स्लीम हेलू सलग दुसऱ्यांदा जगातील सर्वात श्रीमंत माणूस ठरला आहे. त्याची संपत्ती ७४ अब्ज अमेरिकी डॉलर असून गेल्यावर्षी त्याच्या व्यवसायातील वाढ २०.५ अब्ज अमेरिकी डॉलर आहे. मायक्रोसॉफ्टचे संचालक बिल गेट्स यांची संपत्ती ५६ अब्ज अमेरिकी डॉलर असून त्यांनी दुसरे स्थान राखले आहे.

टॉप टेन भारतीय (सर्व आकडे अब्ज डॉलरमध्ये आहेत.)

१. लक्ष्मी मित्तल (३१.१)
२. मुकेश अंबानी (२७)
३. अझीम प्रेमजी (१६.८)
४. शशी आणि रवी रुईया (१५.८)
५. सावित्री जिंदाल आणि कुटुंबीय (१३.२)
६. गौतम अदानी (१०)
७. कुमारमंगलम बिर्ला (९.२)
८. अनिल अंबानी (८.८)
९. सुनील मित्तल व कुटुंबीय (८.३)
१०. आदी गोदरेज व कुटुंबीय (७.३)

* लायब्ररी ऑफ काँग्रेसमध्ये मराठी पुस्तके

जगातील सर्वात मोठ्या लायब्ररी ऑफ काँग्रेसचे दिल्लीतील कार्यालय भारतातील नवी पुस्तके नियमितपणे खरेदी करित असते. मुंबई वगळता उर्वरित महाराष्ट्रासाठीची पुस्तके मिळवण्याची जबाबदारी राष्ट्रीय रासायनिक प्रयोगशाळेतील (एनसीएल) विजय देवधर यांच्यावर सोपवण्यात आली आहे. सर्व भारतीय भाषांमधील नवे साहित्य अमेरिकेतील या लायब्ररीमध्ये पाठवले जाते.

इंग्रजी भाषेतील जे साहित्य अनुवादित केले जाते ते मात्र स्वीकारले जात नाही.

स्वीकारण्यात येणाऱ्या पुस्तकांना किती मागणी आहे, याची पाहणी करून इतर अनेक देशांमध्येही साहित्य वितरित केले जाते. 'लायब्ररी ऑफ काँग्रेस' देशोदशीच्या सामाजिक-सांस्कृतिक विषयांना वाहिलेल्या फिल्मसही जमा करित आहे.

* पुण्यातील ब्रिटिश लायब्ररीचे उपक्रम

ब्रिटिश लायब्ररीचे पुण्यात दहा हजारांहून अधिक सभासद आहेत. सुमारे पस्तीस हजार पुस्तके, पंचेचाळीस हजार ऑनलाइन पुस्तके, चार हजार डीव्हीडी व लहान मुलांसाठी स्वतंत्रपणे सात हजार पुस्तके, फिल्मच्या डीव्हीडी एवढा मोठा खजिना उपलब्ध असल्यामुळे पुस्तकप्रेमींची इथे नेहमीच गर्दी असते. गेली पन्नास वर्षे पुण्यातल्या पुस्तकप्रेमींच्या मनात आपले स्थान अबाधित राखणारी ब्रिटिश लायब्ररी अधिकाधिक सदस्य जमवण्यासाठी प्रयत्नशील आहे.

पुण्यात २९ सप्टेंबर १९६० रोजी ही लायब्ररी सुरू झाली.

ब्रिटिश कौन्सिल हे जगभर इंग्रजी शिक्षणासाठी प्रसिद्ध आहे. भारतात मात्र ब्रिटिश कौन्सिलचा लायब्ररी हा एकमेव उपक्रम सध्या सुरू आहे. तसे असले तरी ब्रिटनमध्ये जाऊन शिकायला उत्सुक असलेल्या विद्यार्थ्यांना प्रवेशपरीक्षांबद्दल मार्गदर्शन करण्यासाठी ही लायब्ररी सक्रिय असते.

प्रकाशक निषाद देशमुख यांनाही ब्रिटिश लायब्ररीने 'क्रिएटिव्ह आंत्रप्रेन्युअर ॲवॉर्ड' देऊन गौरवलं होतं.

अनूप तापडिया वगैरे भारतीय विद्यार्थ्यांना राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय पातळीवरदेखील ब्रिटिश लायब्ररीने 'क्रिएटिव्ह आंत्रप्रेन्युअर' पुरस्कार दिला आहे.

'बी इन्स्पायर्ड', 'बी सक्सेसफुल' व 'बीलॉग' अशा तीन प्रकारांत पुस्तकांची विभागणी करण्यात आली आहे. त्यातील 'बी इन्स्पायर्ड' या विभागात संगीत, चित्रपट, फॅशन, खेळ, प्रवास अशा विषयांवरील पुस्तकांचा समावेश आहे. 'बी सक्सेसफुल' या विभागात अभ्यासक्रमावर आधारित, व्यवसायाभिमुख मार्गदर्शक पुस्तकांचा समावेश होतो. ही पुस्तके ऑनलाइनही उपलब्ध असल्यामुळे आपल्याला हव्या असलेल्या पुस्तकासाठी रांगेत असण्याची गरज राहत नाही. तसेच विविध

विषयांवर मार्गदर्शनपर कार्यक्रम, चर्चासत्रे यांचे आयोजन केले जाते. व्यक्तिमत्त्व विकास, इंग्रजी संभाषणकौशल्य यांच्यावरील कार्यशाळांचे आयोजन करण्यात येते. लहान मुलांसाठी 'रीडिंग मिशन' चालवून वाचनाची आवड लावण्याचा उद्देश आहे. इंटरनेट व फेसबुकच्या पलीकडे जाऊन तरुण पिढीला वाचनाकडे वळवण्यासाठी लायब्ररी प्रयत्न करत आहे.

* भाषाविषयक आंतरराष्ट्रीय परिषद

जर्मन, फ्रेंच, स्पॅनिश, रशियन या भाषांचा मराठीत होत असलेला अनुवाद, 'पांडुरंग महात्म्य' सारख्या प्राचीन भारतीय विषयाबाबत होणारे संशोधन, परदेशात होणारे संस्कृतविषयक संशोधन, मराठीचा भारताबाहेरील विस्तार व साहित्यिक कार्य, वगैरे विषयांचा वेध भाषाविषयक आंतरराष्ट्रीय परिषदेमध्ये घेण्यात आला.

ऐक्यभारती रिसर्च इन्स्टिट्यूटतर्फे आयोजन करण्यात आलेल्या या परिषदेचे डेक्कन कॉलेज अभिमत विद्यापीठाचे अध्यक्ष डॉ. गो. ब. देगलूरकर यांच्या हस्ते उद्घाटन झाले. डॉ. एस. बी. राव, फादर फ्रान्सिस डिसा, चेन्नईचे डॉ. एरिक सॅंड, ऐक्यभारतीच्या डॉ. दुर्गा दीक्षित, संस्कृतचे संशोधक डॉ. प्रमोद लाळे आदी या वेळी उपस्थित होते. परिषदेत डॉ. अनघा भट यांनी जर्मन, फ्रेंच, स्पॅनिश, रशियन या भाषांतून मराठीत होत असलेल्या अनुवादांविषयीची माहिती दिली. डॉ. सॅंड यांनी 'पांडुरंग महात्म्य' या विषयावरील तर वा. ल. मंजुळ यांनी संस्कृत विषयावरील संशोधन प्रकल्पांबाबत माहिती दिली. पंडित वसंतराव गाडगीळ (परदेशात संस्कृतविषयक संशोधन), डॉ. भाग्यलता पाटणकर (वेदविषयक भारताबाहेरील संशोधन), श्याम भुर्के (मराठीचा भारताबाहेरील विस्तार व साहित्यिक कार्य), डॉ. अलका इराणी (कम्युनिकेशन व भाषेच्या बोली स्वरूपाचे महत्त्व) यांनी निबंध वाचले. 'हिंदीचे जगातील स्थान' यावर डॉ. भरतभाई पारेख यांच्या अध्यक्षतेखाली डॉ. सनतकुमार (इंदूर), डॉ. सुरेश सलीला (दिल्ली), डॉ. चंद्रकांत मिसाळ, डॉ. मालती शर्मा, डॉ. सुषमा कोंडे (पुणे), डॉ. प्रमोद शर्मा (नागपूर) यांनी विचार मांडले. गुजराती भाषेचा युरोपीय भाषांशी समन्वय, भोजपत्रावरील नाडीग्रंथांची लिपी, संधाली भाषा व त्यातील काव्य, सिंधी भाषा या विषयावर मार्गदर्शन करण्यात आले.

* गंगा लॉज मित्रमंडळाचे कविसंमेलन आणि पुरस्कार

प्रकाश ढेरे चॅरिटेबल ट्रस्ट आणि गंगा लॉज मित्र मंडळातर्फे यशवंतराव चव्हाण जयंतीनिमित्त आयोजित कविसंमेलनात अजित पवार यांच्या हस्ते ज्येष्ठ कवी-गीतकार जगदीश खेबूडकर यांना जीवनगौरव पुरस्कार प्रदान करण्यात आला; तर गोव्याचे पुष्पाग्रज, चांदवड येथील ऐश्वर्य पाटेकर आणि उरुळीकांचनच्या कल्पना दुधाळ यांच्या कवितासंग्रहाला यशवंतराव चव्हाण पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

महापौर मोहनसिंग राजपाल, आमदार उल्हास पवार, अनिल भोसले, मोहन जोशी, ट्रस्टचे विजय ढेरे या वेळी उपस्थित होते.

रामदास फुटाणे, प्रा. फ. मुं. शिंदे, अशोक नायगावकर, अंजली कुलकर्णी, प्रकाश पटारे, गोकुळ म्हसकर, विजय चोरमारे यांच्यासह पुरस्कारविजेत्या कवींनी आपल्या कविता सादर केल्या.

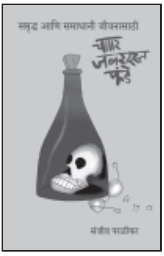
‘डोंबल्याचा काढलाय फ्रेडशिप डे’, ‘मोबाईल आमचा बाईलसारखा भलत्या वेळी किरकिर करतो’, ‘मी सहज चमकलो नाही अंधार पचवला आहे’ राजकीय भाषाष्यासह जागतिकीकरण, महिलांचे जग, ग्रामीण वास्तव अशा विविध विषयांना स्पर्श करणाऱ्या कवितांच्या सादरीकरणाने कविसंमेलन रंगले.

‘हळूहळू काका, मीडियाला गोंजारू लागले, अन् रुसलेले कॅमेरे, पुन्हा डोळे मारू लागले’ सध्याच्या राजकीय परिस्थितीवर भाष्य करणारी ही वात्रटिका रामदास फुटाणे यांनी सादर करताच खुद्द अजित पवार यांनी त्यांना दिलखुलास दाद दिली. ‘अशीच आमची एकी असती वदले छत्रपती, दिल्लीही वाकेल पाहुनी कऱ्हाड बारामती’ या काव्यपंक्तींनुन फुटाणे यांनी यशवंतराव चव्हाण यांना अभिवादन केले.

अजित पवार म्हणाले, “पाठ्यपुस्तकातील कविता वगळता काव्यक्षेत्राशी कधी फारसा संबंध आला नाही. त्यामुळे कार्यक्रमाला आल्यावर काय बोलायचे, हा माझ्यापुढे प्रश्न होता. कविसंमेलनाच्या कार्यक्रमाकडे राज्यकर्त्यांनी पाठ फिरवली तर मराठी भाषा जतन आणि संवर्धनाचा ठेका घेतलेल्या पक्ष-संघटनांना मुद्दा मिळेल म्हणून मी आवर्जून उपस्थित आहे. कविता करणे आपला प्रांत नाही, याची जाणीव मला नक्की आहे. पण, लालित्यपूर्ण भाषण करता येईल का, हा प्रयत्न सुरू केला आहे. मी प्रेमाने बोलायला गेलो तरी ओरडून बोलतो असे माझे ‘शुभचिंतक’ म्हणतात.”

कविता करता येत नसली तरी काव्यातील विचारांना दाद देता येते, असेही त्यांनी सांगितले.

ज्येष्ठ कवी मंगेश पाडगावकर यांना वाढदिवसाच्या शुभेच्छा दिल्यावर त्यांनी

	<p>२री आवृत्ती</p> <h2>चार जबरदस्त फंडे</h2> <p>संजीव परलीकर</p> <p>समृद्ध आणि समाधानी जीवनासाठी चार जबरदस्त फंडे</p> <p>७० रु. पोस्टेज २० रु.</p>
---	--

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ३५

‘जिप्सी’ हा कवितासंग्रह आशीर्वादपूर्वक भेट दिला. त्यातील कविता वाचल्यावर मलाही कवी होऊन कविता वाचावेसे वाटते. अर्थात मी कशीही कविता सादर केली, तरी तुम्हाला टाळ्या वाजवाव्याच लागतील. काहींना भविष्यामध्ये नगरसेवक व्हायचे आहे, तर कुणाला आमदार. त्यामुळे मला खूष केल्याशिवाय तिकीट मिळणार नाही, याची खात्री असल्याने टाळ्यांचा कडकडाट करावा लागेल, अशी कोटीही त्यांनी या वेळी केली. ‘गंजल्या ओठास माझ्या धार वज्राची मिळू दे’, ‘कामगार आहे मी तळपती तलवार आहे’ अशा काव्यपंक्ती त्यांनी सादर केल्या.

* सम्यक साहित्य संमेलन

सम्यक साहित्य संमेलनाच्या अध्यक्षपदी ज्येष्ठ साहित्यिक नामदेव ढसाळ यांची निवड झाली आहे. बालगंधर्व रंगमंदिरात एक ते तीन एप्रिल रोजी संमेलन होईल असेही त्यांनी नमूद केले.

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सांस्कृतिक महोत्सव समितीतर्फे हे संमेलन घेण्यात येते. यंदा संमेलनाचे दुसरे वर्ष आहे. पत्रकार परिषदेला प्रा. विलास वाघ, महावीर जोंधळे, डॉ. नीतिश नवसागरे, प्रा. प्रकाश पवार, डॉ. अनिल सपकाळ उपस्थित होते.

वाडेकर म्हणाले, “ढसाळ यांनी ‘गोलापिठा’, ‘मूर्ख म्हाताऱ्याने डोंगर पोखरला’, ‘तुझी यत्ना कोणची?’, ‘आंधळे शतक’, ‘प्रियदर्शिनी’, ‘आंबेडकरी चळवळ’, ‘मी मारले सूर्याच्या रथाचे सात घोडे’, ‘तुझे बोट धरून मी चाललो आहे’, अशी विपुल रचना केली आहे. आपल्या लेखनातून त्यांनी एक वेगळे जग लोकांसमोर आणले.”

* शिरपूर येथे चर्चासत्र – कादंबऱ्यांची नाट्यरूपांतरे

स्वातंत्र्योत्तर काळात मराठी साहित्यात नवनवीन प्रवाह रूढ झाले. या साहित्य प्रवाहात दलित, आदिवासी, स्त्रीवादी साहित्य, ख्रिश्चन साहित्य, मुस्लिम साहित्याने मराठी साहित्याला समृद्ध करण्यासाठी योगदान दिले. माणसांत विवेक जागृत करून जातिधर्माच्या भिंती पाडण्याचे काम साहित्याने यशस्वीरीत्या केले आहे. या सर्व साहित्यप्रकारांनी धर्म, जातीनिरपेक्ष माणूस तयार करण्याची चळवळ रूढ केली आहे, असे मत समीक्षक डॉ. श्रीपाल सबनीस यांनी व्यक्त केले.

विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या सहकार्याने शिरपूर येथील श्रीमती एच. आर. पटेल कला महिला महाविद्यालयातर्फे भारतीय भाषांतील कादंबऱ्यांची नाट्यरूपांतरे या विषयावरील चर्चासत्र झाले. एस. एन. पाटील, डॉ. अ. नि. माळी, शिक्षण उपसंचालक सुपे, प्राचार्य डॉ. एस. पी. पाटील, समन्वयक प्रा. डॉ. माधव कदम आदी उपस्थित होते.

डॉ. सबनीस यांनी विविध मुद्यांना स्पर्श केला. विविध भाषांतील साहित्य

प्रकाराविषयी ते म्हणाले, की कादंबरीचे नाट्यरूपांतर ही मराठी भाषेची देणगी आहे. पौराणिक काळात महाकाव्ये होती. त्यांची जागा कादंबरीने घेतली. मराठीला प्रतिभावंत कादंबरीकारांसह सामर्थवान नाटककारांचे वरदान लाभले. श्री. ना. पेंडसे, विश्राम बेडेकर, जयवंत दळवी यासारख्या साहित्यिकांनी दोन्ही क्षेत्रात प्रभावी कामगिरी केली. ख्रिश्चन, दलित, मुस्लिम, आदिवासी, गुराखी, मजूर, कामगार, प्रादेशिक असे अनेक साहित्यप्रवाह पुढे आले. त्यांनी साहित्यविश्व समृद्ध करण्यात मोलाची भूमिका बजावली.

श्री. शंकर सारडा म्हणाले, मराठी भाषेतील पहिली कादंबरी असलेल्या मंजुघोषा या कादंबरीवर १८८१ साली नाट्यनिर्मिती झाली. ही दोन माध्यमे परस्परपूरक असल्याचे दिसून येते. कादंबरीचे नाट्यरूपांतर हा कठीण प्रकार आहे. कादंबरीचा आशय मर्यादित वेळेत मोजक्या पात्रांच्या साह्याने प्रेक्षकांपर्यंत पोचवणे प्रत्येकाला शक्य होत नाही. त्यामुळे अनेक प्रथितयश कादंबरीकारांची नाट्यनिर्मिती प्रभावहीन ठरली. कादंबरीवर बेतलेल्या नाटकांची संख्या मर्यादित दिसते ती या कारणांमुळेच. बदलत्या काळात रूपांतराचा हा एकच मार्ग धरून चालणार नाही. कादंबरीवरून चित्रपटांच्या पटकथा, दूरचित्रवाणीच्या मालिका, कॉमिक्स, ऑनमेशनपट असे अनेक पर्याय खुले आहेत. माध्यमांतराचे क्षेत्र व्यापक झाले आहे. साहित्यातील नवीन व कलात्मक सरस आविष्कारांच्या शक्यता पुढे येताहेत. कादंबरी, नाट्यनिर्मिती यांच्या तुलनेत पटकथा व मालिका लेखनातून मिळणारा आर्थिक मोबदला कितीतरी पटीने अधिक आहे. या नव्या अर्थकारणाने सर्व सूत्रे बदलली असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले.

कादंबरी, नाटक यापेक्षा चित्रपट आणि मालिका लेखनातून अधिकाधिक लोकांपर्यंत जाण्याची संधी मिळते. त्यामुळे नव्या दमाचे लेखक या माध्यमांकडे वळताहेत. आगामी काळात कादंबरी, नाटक लिहिणारे प्रतिभावंत किती शिल्लक राहतील याची शाश्वती डिजिटल तंत्रामुळे उरली नसल्याचे वास्तव त्यांनी मांडले. रंगभूमीचे तेज ओसरल्याने प्रेक्षकांनीही नाट्यक्षेत्राकडे पाठ फिरवली आहे. बदलत्या काळात हा ताळमेळ कसा टिकवता येईल यादृष्टीने परिषदेत विचारमंथन व्हावे, अशी अपेक्षा त्यांनी व्यक्त केली.

प्रा. डॉ. माधव कदम यांनी प्रास्ताविक केले. प्राचार्य एस.पी.पाटील यांनी भूमिका मांडली. प्रा. शोभा देवरे यांनी आभार मानले. प्रा. डॉ. एच. आर. चौधरी, प्रा. डॉ. एस. डी. पाटील, प्रा. एच. एम. चौधरी, प्रा. एल. झेड. पाटील, प्रा. आर. व्ही. मोरे, प्रा. एम. व्ही. चौधरी, प्रा. जी. पी. पाटील, प्रा. बी. आय. परदेशी. प्रा. पी. आर. वानखेडे, प्रा. वि. म. पवार, जे. डी. चौधरी वगैरे उपस्थित होते.

*** वृत्तपत्रविक्रेत्यांसाठी अभ्यासक्रम**

“शिक्षणाच्या दृष्टीने दुर्लक्षित राहिलेल्या घटकांना व्यावसायिक शिक्षण देण्याची भूमिका नाशिकच्या मुक्त विद्यापीठाने स्वीकारली आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून वृत्तपत्र विक्रेत्यांना प्रशिक्षित केले जाणार आहे. विद्यापीठाचा कुलगुरू व एक शिक्षक या नात्याने सर्वांना शिक्षणाच्या प्रवाहात आणणे माझे कर्तव्य आहे. विद्यापीठाच्या वतीने सुरू करण्यात आलेले शैक्षणिक अभ्यासक्रम रोल मॉडेल म्हणून जगभर राबविले जातील,” असे यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. आर. कृष्णकुमार म्हणाले.

वृत्तपत्र विक्रेत्यांना प्रशिक्षण देताना त्यांच्यातील व्यावसायिक कौशल्य, वेळेचे व्यवस्थापन, बँक कलेक्शन, आयुर्विमा पॉलिसी यांसारख्या जोडधंद्यांचे प्रशिक्षण दिले जाणार आहे. फक्त वृत्तपत्रवाटप करणे एवढ्यावरच न थांबता अधिकाधिक जोडधंदे करून आर्थिक उन्नतीचे मार्ग दाखवणे हा अभ्यासक्रमामागचा उद्देश असल्याचे डॉ. कृष्णकुमार यांनी स्पष्ट केले. वेळ, पैसा, कौशल्य, ऊर्जा या चारही घटकांचा उपयोग करून शैक्षणिक व आर्थिक उन्नती साधण्याचे प्रशिक्षण अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून देण्याचा विद्यापीठाचा प्रयत्न आहे. वृत्तपत्र विक्रेत्यांचा वृत्तपत्रांच्या कार्यालयाशी रोजचा संबंध येत असल्याने याचाच उपयोग करून वृत्तपत्र जाहिरात संकलन कौशल्याचाही अभ्यासक्रमात समावेश करण्यात येणार आहे. यंदाच्या शैक्षणिक वर्षापासून नाशिकमधून अभ्यासक्रमाला सुरुवात केली जाणार असून, त्यानंतर राज्यभर अभ्यासक्रमाची व्याप्ती वाढविली जाणार आहे.

*** मसापमध्ये ‘साहित्योपासक’ गटाचे वर्चस्व**

महाराष्ट्र साहित्य परिषदेच्या कार्याध्यक्षपदी डॉ. माधवी वैद्य यांची निवड झाली. नव्या कार्यकारिणीमध्ये त्यांच्या नेतृत्वाखालील ‘साहित्योपासक’ गटाच्या उमेदवारांचे वर्चस्व आहे. प्रा. मिलिंद जोशी यांची प्रमुख कार्यवाहपदी, तर सुनील महाजन यांची कोशाध्यक्षपदी निवड झाली आहे.

साहित्य परिषदेच्या पंचवार्षिक निवडणुकीसाठी ४७ टक्के मतदान झाले होते. ६३९१ मतदारांपैकी ३४७४ जणांनी आपला मतदानाचा हक्क बजावला होता.

विजयी उमेदवारांची नावे पुढीलप्रमाणे : स्थानिक कार्यवाह (सहा जागा) : दीपक करंदीकर, प्रकाश पायगुडे, नंदा सुर्वे, सुनीतीराजे पवार, अनंत जोशी, प्रमोद आडकर.

पुणे शहर सर्वसाधारण प्रतिनिधी (तीन पदे) : डॉ. अरविंद संगमनेरकर, डॉ. कल्याणी दिवेकर, डॉ. सतीश देसाई,

जिल्हा प्रतिनिधी (दोन जागा) : राजन लाखे, डॉ. पुरुषोत्तम काळे.

नाशिक विभागातून प्रकाश होळकर, सोलापूर विभागातून पद्माकर कुलकर्णी आणि जयंत कुलकर्णी, ठाणे विभागातून प्रभाकर संत, पां. के. दातार आणि पद्माकर शिरवाडकर, धुळे विभागातून शशिकला पवार, नगर विभागातून सु. प्र. कुलकर्णी आणि मेधा काळे, जळगाव विभागातून किसन पाटील, कोल्हापूर विभागातून राजन मुठाणे, सांगली विभागातून वृषाली आफळे आणि रत्नागिरी-सिंधुदुर्ग-रायगड विभागातून प्रतिभा लिमये यांची बिनविरोध निवड झाली होती. सातारा विभागातून रवींद्र बेडकीहाळ विजयी झाले.

* मराठीप्रेमी डॉट कॉम

‘मराठीप्रेमी डॉट कॉम’ या संकेतस्थळाचा शुभारंभ गणेश कला क्रीडा मंच येथे महापौर मोहनसिंग राजपाल यांच्या हस्ते पार पाडला. यावेळी शिवशाहीर बाबासाहेब पुरंदरे व अंकुश काकडे उपस्थित होते.

राजकारणापासून पाककलेपर्यंतची सर्व माहिती, कोणत्याही अडथळ्यांशिवाय मराठीतून चॅटिंग, देवनागरी व इंग्रजी भाषेमध्ये मोफत एसएमएस, मराठी ब्लॉग, घरगुती वस्तू किंवा उत्पादने, कोणतेही कमिशन न कट होता खरेदी-विक्री, प्रत्येक महिन्याला सर्वोत्कृष्ट कथा, कविता, ब्लॉग, चित्रे यांना पारितोषिके अशा गोष्टी एकाच साईटवर असणार आहेत. तुषार दामगुडे या पुण्यातील तरुणाने ‘मराठीप्रेमी डॉट कॉम’ या बहुउपयोगी संकेतस्थळाची निर्मिती केली आहे.

यावेळी दिग्दर्शक शेखर द. नाईक यांनी ‘मराठीप्रेमी’ या नावाने मनोरंजनाचा कार्यक्रम सादर केला. सदर कार्यक्रमाची संहिता संजय पवार लिहिली होती. निवेदन तुषार दळवी व शिल्पा तुळसकर यांनी केले. मधुरा वेलणकर, प्रिया बापट, भार्गवी चिरमुले, उमेश कामत, संतोष जुवेकर, वैभव मांगले, सिद्धार्थ झाडबुके, अश्विनी एकबोटे, प्राजक्ता माळी, प्रथमेश लघाटे आदी कलाकारांचा यात समावेश होता.

* विकास करताना पर्यावरणाची जोपासना करावी

“पाश्चात्य देशात वेगाने झालेल्या विकासांमुळे पर्यावरणाला धोका निर्माण झाला आहे. भारताने विकास करताना पर्यावरण जोपासना करावी,” असे मत ज्येष्ठ चित्रकार रवी परांजपे यांनी व्यक्त केले.

लडाखच्या सफरीतील अनुभवांवर आधारित सागर जाधव यांनी लिहिलेल्या ‘क्रौंचांचा देश लडाख’ या पुस्तकाचे प्रकाशन माजी सनदी अधिकारी अविनाश धर्माधिकारी यांच्या हस्ते करण्यात आले, प्रमुख पाहुणे म्हणून माधव गोखले, शिवाजी तुपे, ‘वाइल्ड’चे अध्यक्ष शेखर नानजकर उपस्थित होते.

“लडाखमधील क्रौंचांचे अस्तित्व धोक्यात आले आहे. याला पर्यावरण

जबाबदार आहे. निसर्गाचा समतोल ढासळला आहे. आज जगात जे काही घडत आहे, त्याला पर्यावरण जबाबदार आहे,” असे धर्माधिकारी यांनी सांगितले.

“मराठीमधील पहिले वैज्ञानिक प्रवासवर्णन असलेल्या या पुस्तकामध्ये प्रत्येक ठिकाणची शास्त्रीय माहिती दिली आहे. वन्य प्राणी व पक्ष्यांची संपत्ती जतन करण्याची जबाबदारी आपल्या पिढीची आहे,” असे गोखले यांनी सांगितले.

* अंकुर साहित्य संघ

श्री. रवींद्र बागडे

नवोदितांतील नावीन्य आणि प्रस्थापितांतील श्रेष्ठत्व जपत अंकुर साहित्य संघाने गेली बावीस वर्षे वाटचाल चालू ठेवली आहे. मराठी साहित्यातील ललित, दलित, आदिवासी, बहुजन, जनसाहित्य, आंबेडकरवादी, विद्रोही, सत्यशोधकीय, परिवर्तनवादी, ग्रामीण, वऱ्हाडी, मुस्लिम अशा अनेक साहित्य प्रवाहांचे अंकुरमध्ये एकत्रीकरण झाले आहे. कोणत्याही साहित्य प्रवाहाचे ‘लेबल’ नसलेल्या अंकुर साहित्य संघाच्या वतीने वर्षातून किमान तीन संमेलने घेण्यात येतात.

४८वे राज्यस्तरीय अंकुर मराठी साहित्य संमेलन १६ एप्रिल रोजी जळगाव (जामोद) जिल्हा बुलढाणा येथे होणार आहे. त्याचे अध्यक्षपद मा. श्री. रवींद्र बागडे हे भूषविणार आहेत.

सभासदांना सूचना

सध्या पोस्टातून अंक न मिळाल्याच्या किंवा उशिरा मिळत असल्याच्या तक्रारी वाढल्या आहेत. आमचे पोस्टिंग दर महिन्याच्या ११ तारखेला नियमित होत असते. वाचकांनी कृपया गैरसमज करून घेऊ नये. तरीही अंक न मिळाल्यास फोन किंवा पत्र आल्याबरोबर आम्ही लगेच दुसरा अंक पाठवतो. कृपया वाचकांनी ही वस्तुस्थिती समजून घेऊन सहकार्य करावे ही विनंती. गैरसमज नसावा.

संपादक

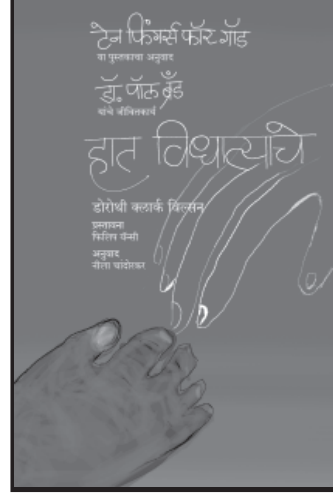
आगामी

हात विधात्याचे

डोरोथी क्लार्क विल्सन
प्रस्तावना
फिलिप यॅन्सी

अनु. नीला चांदोरकर

२१०रु. पोस्टेज ३०रु.

‘टेन फिंगर्स फॉर गॉड’ हे पुस्तक म्हणजे डॉ. पॉल ब्रॅन्ड या तपस्व्याची विलक्षण जीवनगाथा.

आपले संपूर्ण आयुष्य आणि वैद्यकीय ज्ञान त्यांनी जगभरातल्या कुष्ठरोग्यांच्या हालअपेष्टा दूर करण्यासाठी वेचले. शस्त्रक्रियांद्वारे, संशोधनाद्वारे, इतरांना दिलेल्या प्रेरणेद्वारे - आणि सगळ्यात महत्त्वाचे म्हणजे समाजाने दूर लोटलेल्या गरीब कुष्ठरोग्यांना दाखविलेल्या सहानुभूतीमुळे त्यांना वैद्यकीय जगतातच नव्हे तर जनमानसातही अलौकिक स्थान लाभले.

वेदनेचे मानवी आयुष्यातील स्थान त्यांना फार महत्त्वाचे वाटते. ते म्हणतात, शारीरिक वेदना हे मनुष्यमात्राला परमेश्वराने दिलेले एक वरदान आहे. वेदना आहे म्हणून माणूस टिकून आहे.

डॉ. ब्रॅन्ड हे एक शल्यविद्याविशारद तसेच उत्कृष्ट शिक्षक आणि पर्यावरणवादी आहेत.

स्वार्थ, त्याग आणि नम्रता यांचे विलक्षण मिश्रण डॉ. पॉल ब्रॅन्ड यांच्या व्यक्तिमत्त्वात आढळते.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ४१

विशेषवार्ता

* 'फिट फॉर ५०+ फॉर मेन'

काहीही होत नसलेतरी चाळीशीनंतर प्रत्येक स्त्रीने वार्षिक तपासणी करायला हवी. व्यायाम, आहार आणि पुरेशी विश्रांती याबाबतीत स्त्रियांनी आजच्या काळात काळजी घेण्याची गरज आहे असे मत ज्येष्ठ स्त्रीरोगतज्ज्ञ डॉ. वैजयंती खानविलकर यांनी पन्नाशीनंतरची तंदुरुस्ती याविषयी बोलताना व्यक्त केले.

मेहता पब्लिशिंग हाऊसच्या वतीने २७ फेब्रुवारी २०११ रोजी पत्रकार भवन येथे डॉ. वैजयंती खानविलकर यांच्या हस्ते 'फिट फॉर ५०+ फॉर विमेन' या पुस्तकाचे प्रकाशन झाले. त्याचप्रमाणे 'फिट फॉर ५०+ फॉर मेन' या पुस्तकाचे प्रकाशन हृदयरोग तज्ज्ञ डॉ. महेश तुळपुळे यांच्या हस्ते झाले.

डॉ. वैजयंती खानविलकर यांनी यावेळी महिलांमध्ये तिशीनंतरच्या फिटनेस विषयी जागरूकता निर्माण होण्याची गरज व्यक्त केली. स्त्रियांच्या आरोग्यविषयक प्रश्नांकडे त्यांनी लक्ष वेधले. 'मला' काय झालंय? माझ्यावर कशाला खर्च?

डॉ. वैजयंती खानविलकर, डॉ. महेश तुळपुळे आणि
अनुवादक श्री. सुभाष जोशी पुस्तकाचे प्रकाशन करताना

अशा विचारांनी स्त्री आरोग्याकडे डोळेझाक करीत आहे. घराला, संसाराला स्त्रीचा भक्कम आधार असतो. तिनेच आरोग्याची हेळसांड केली तर घराची

इमारतच कोसळते' असे सांगून डॉ. खानविलकर यांनी स्वतःच्या आयुष्यातही तिने आनंद घ्यायला हवा, यासाठी स्वतःच्या शरीराची काळजी घेणे अत्यावश्यक आहे असा सल्ला दिला.

डॉ. महेश तुळपुळे यांनी तंदुरुस्तीकडे लहानपणापासूनच लक्ष देण्याची गरज असते असे म्हटले. मात्र पन्नाशीनंतर फिटनेसकडे जास्त लक्ष देणे, चरबी वाढू नये यासाठी जिभेवर ताबा मिळवणे आवश्यक असल्याचे सांगितले. योग्य आहार, पुरेसा व्यायाम, योग्य वेळी योग्य चाचण्या व आवश्यक ते लसीकरण याकडे लक्ष असावे असे बजावले.

आपल्या मनाशी, स्वभावाशी सुसंगत असा व्यायाम करा, आपल्या शरीराशी भांडू नका असा सल्ला डॉ. तुळपुळे यांनी दिला.

पळण्यापेक्षाही रोज नियमित चालणे हा चांगला व्यायाम असून तो वर्षभर करता येतो असेही ते म्हणाले.

या दोन्ही पुस्तकांचे अनुवादक श्री. सुभाष जोशी यांनी जिममध्ये न जाता चालण्यावर भर द्यावा अशी सूचना केली.

कार्यक्रमाच्या निमित्ताने दोन्ही डॉक्टरांनी उपस्थितांच्या आरोग्यविषयक प्रश्नांची उत्तरे दिली.

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन विनीता आपटे यांनी केले तर अभय भावे यांनी उपस्थितांचे आभार मानले.

	फिट फॉर 50+ फॉर विमेन	फिट फॉर 50+ फॉर मेन	
ग्रेग चॅपल अनु. सुभाष जोशी			

'पन्नाशीनंतरची तंदुरुस्ती' ह्या पुस्तकात मध्यमवयाकडे झुकत असलेल्या स्त्रियांसाठी तंदुरुस्तीच्या व्यायाम प्रकारांची रूपरेखा दिलेली आहे.

मध्यमवयीन पुरुषांसाठी सोप्या भाषेत तंदुरुस्तीच्या व्यायामांची रूपरेखा या पुस्तकात दिलेली आहे.

किंमत प्रत्येकी ८० रु. पोस्टेज प्रत्येकी २० रु.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ४३

*** दयामरणावर आधारित युथनेशिया कादंबरीचे प्रकाशन**

विख्यात मराठी लेखक व.पु.काळे यांच्या कन्या आणि लेखिका स्वाती चांदोरकर यांच्या युथनेशिया या कादंबरीचे प्रकाशन ज्येष्ठ मानसोपचारतज्ज्ञ डॉ. राजेंद्र प्रभू यांच्या हस्ते झाले. एका डॉक्टरने आपल्या रुग्णाला दिलेल्या दयामरणाच्या संकल्पनेवर ही कादंबरी आधारित आहे.

या कार्यक्रमाला अभिनेते प्रदीप वेलणकर, मेहता प्रकाशनचे सुनील मेहता, पद्माकर परुळेकर आदी मान्यवर उपस्थित होते.

यावेळी डॉ. राजेंद्र प्रभू म्हणाले की स्वाती चांदोरकर यांच्याशी माझा गेल्या ३२ वर्षांचा परिचय आहे. अत्यंत नम्र, मृदु असे त्यांचे व्यक्तिमत्व आहे. या पुस्तकाद्वारे स्वाती चांदोरकर यांचे विचार ठळकपणे पुढे आलेले दिसतात. उदा. या जगात वावरण्यासाठी आत्म्याकडून शरीराचा वापर हा एखाद्या वाहनाप्रमाणे होतो... हे आणि असे विचार या आपल्याला अंतर्मुख करतात.

सुनील मेहता, पद्माकर परुळेकर यांनीही यावेळी आपली मनोगते मांडली.

आजच्या घडीला दयामरण या संकल्पनेला बेल्जियम, लुक्झेम्बर्ग, नेदरलँड्स

'युथनेशिया' पुस्तकाचे प्रकाशन

आणि स्वित्झर्लंड आदी देशात कायदेशीर मान्यता मिळालेली आहे. परंतु अमेरिका आणि भारत या देशात मात्र अद्यापही या विषयावर चर्चा सुरू आहे. दयामरणाची संकल्पना क्लिष्ट, गुंतागुंतीची आणि मानवी जीवनाच्या अनेक कंगोऱ्यांशी निगडीत आहे. दयामरण संकल्पनेशी निगडीत अनेक पैलूंची उकल तसेच जगण्याबद्दलची नवी उमेद या कादंबरीत प्रतिबिंबित झाली आहे.

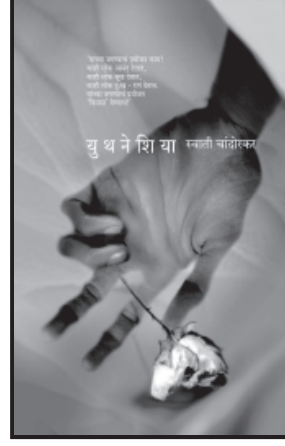
□

ठवे कोरे

युथनेशिया

स्वाती चांदोरकर

२२०रु. पोस्टेज २५रु.

‘नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः।
न चैनं क्लेद्यन्त्यापो न शोषयति मारुतः॥

असं असलं तरी ‘मृत्यू’ म्हटलं की
भय, दुःख, वेदना काही टळत नाहीत.
जगण्याचा मोह सुटत नाही.
‘आयुष्य नको आता’
असं म्हणणारी माणसं जास्त जगतात.
विकलांग झालेली शरीरंही त्रास,
सहन करत जगतात.
अशा केसेसमध्ये दयामरण (युथनेशिया)
हा पर्याय का स्वीकारू नये?

मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.

‘मेहता पब्लिशिंग हाऊस’च्या नवीन पुस्तकांची माहिती, नवनवीन योजना आणि ताज्या घडामोडी कळविण्यासाठी आपला E-mail ID आमच्याकडे हवाच!

Email : info@mehtapublishinghouse.com

आपले E-mail ID ‘मेहता पब्लिशिंग हाऊस’च्या वरील E-mail ID वर कळवा.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ४५

* स्वागत प्रथम बुक्सचे

‘प्रत्येक मुलाच्या हातात पुस्तक’ असे उद्दिष्ट डोळ्यापुढे ठेवून स्थापन झालेल्या ‘प्रथम बुक्स’ या प्रकाशनसंस्थेने सुमारे दीडशे पुस्तके प्रकाशित करून १ कोटी २० लाख बालवाचकांचा लोभ संपादन केला आहे. बंगलोर येथे मुख्य कार्यालय असलेल्या ‘प्रथम’ची स्थापना इन्फोसिसचे एक प्रवर्तक नंदन नीलकेणी यांच्या पत्नी व लेखिका रोहिणी नीलकेणी यांनी केली आहे. मुलांच्या हाती उत्तम, रंजक, माहितीपूर्ण, वैज्ञानिक दृष्टिकोनातून लिहिले साहित्य देखण्या रूपात जायला हवे या भूमिकेतून ‘प्रथम’ची वाटचाल चालू आहे आणि आकर्षक चित्रांनी सजलेली बहुरंगी पुस्तके अनेक भारतीय भाषांमधून प्रकाशित करण्याची ही योजना आर्थिकदृष्ट्या भक्कम पायावर उभी असल्याने नॅशनल बुक ट्रस्टच्या धर्तीवर काम करील असा विश्वास बाळगायला हरकत नाही. या पुस्तकांच्या किंमती सर्वसामान्य मुलांना परवडतील अशी अपेक्षा करायलाही जागा आहे. इतर व्यावसायिक प्रकाशन संस्थांच्या तुलनेत ‘प्रथम’चे धोरण अधिक व्यापक राहणे उचित ठरेल.

‘प्रथम’ने पियर्सन लॉगमन या प्रकाशनसंस्थेबरोबर सहकार्याचा करार करून, पियर्सन लॉगमनच्या वितरण-विक्रीयंत्रणेचा उपयोग करून घेण्याचे ठरवले आहे. त्यामुळे शाळाशाळांमध्ये ही पुस्तके पोचतील. विकल्या गेलेल्या पुस्तकांच्या उत्पन्नाचा काही भाग प्रथमला मिळेल, आणि त्यातून नवनवीन पुस्तकांची लेखन-संपादन-अनुवाद प्रक्रिया चालू राहील.

२६ ऑक्टोबर २०१० रोजी दिल्लीतील एका समारंभात प्रथम बुक्सच्या अध्यक्षा रोहिणी नीलकेणी आणि पियर्सन लॉगमनचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी अशोक गोविल यांनी या भागीदारीच्या करारावर स्वाक्षऱ्या केल्या.

* काव्याग्रह - नवे त्रैमासिक

मराठीत समकालीन साहित्याचे आकलन-परीक्षण-मूल्यमापन ही प्रक्रिया फारशी कार्यक्षम वा तत्पर नाही. विद्यापीठांतून खरे तर ही प्रक्रिया परिपुष्ट व्हायला हवी, परंतु परीक्षार्थी विद्यार्थी आणि वर्कलोडचा बाऊ करणारे अध्यापक एकूणच साहित्याकडे

उथळपणे बघून निरलस साहित्यलालसेची भावना क्षीण करतात. तरीही अनेक व्यक्ती व संस्था साहित्यावरील प्रेमाच्या पोटी काही ना काही उपक्रम राबवत असतात. कविता व काव्यलेखन याला वाहिलेले कवितारती त्रैमासिक धुळ्याहून प्रा. पुरुषोत्तम पाटील साक्षेपाने चालवत आहेत. वाशिम येथून काव्याग्रह हे नवे त्रैमासिक विष्णू जोशी यांच्या संपादकत्वाखाली निघाले असून त्याचा तिसरा अंक नुकताच प्रसिद्ध झाला आहे. २५ कविता आणि मीच माझा मोर, निरर्थकाचे पक्षी, माझ्या कवितेला झाला सूर्यस्पर्श, चित्रलिपी, निर्वाणाअगोदरची पीडा वगैरे संग्रहावरील भाष्ये या अंकांत आहेत. परखड समीक्षात्मक दृष्टीमुळे अंकाची वाचनीयता वाढली आहे. रसिकांनी या प्रयत्नाला सक्रिय साथ द्यायला हवी. वार्षिक वर्गणी २०० रुपये (विष्णू जोशी, संपादक काव्याग्रह, पोस्टऑफिससमोर, वाशिम ४४४ ५०५ मो. ९६२३१९३४८०. Vishnujoshi80@rediffmail.com)

आजचा प्रकाशनव्यवसाय

भारतीय प्रकाशन व्यवसायाच्या दृष्टीने पुढील आकडेवारी उद्बोधक ठरेल.

- * भारताची लोकसंख्या ११४ कोटी असून दरवर्षी तिच्यात १.४७ टक्के वाढ होते.
- * **भारतात साक्षरतेचे प्रमाण ६१ टक्के आहे. ७३.४ टक्के पुरुष आणि ४७.८ टक्के स्त्रिया साक्षर आहेत.**
- * भारतात सुमारे १६००० प्रकाशनसंस्था आहेत. अमेरिका आणि इंग्लंड यांच्यानंतर सर्वाधिक इंग्लिश भाषेतील पुस्तके प्रकाशित करणारा देश म्हणून भारताचा क्रम लागतो.
- * दर वर्षी भारतात ८० हजार नवी पुस्तके प्रकाशित होतात. त्यापैकी १८ हजार पुस्तके इंग्लिश भाषेतील असतात.
- * रु. ५००० कोटी ते ७००० कोटींच्या दरम्यान पुस्तकांची विक्री होत असावी असा अंदाज आहे.
- * भारतात ७० कोटी लोकांकडे मोबाईल आहेत. याबाबत चीनच्या खाली भारताचा क्रम लागतो.
- * इंटरनेटचा वापर १० कोटी भारतीय लोक करतात. चीन, अमेरिका आणि जपान यांच्यानंतर भारताचा क्रम येतो.
- * भारतातील २० कोटी लोक इंग्रजी जाणतात. पहिली किंवा दुसरी भाषा म्हणून ते इंग्रजीचा वापर करतात.
- * भारतात ब्रिटिश प्रकाशन संस्थांची कार्यालये गेल्या १२० वर्षांपासून आहेत. मॅकमिलनचे भारतात कार्यालय १८९२ पासून आहे. तर ऑक्सफर्ड युनिव्हर्सिटीचे कार्यालय १९१२ पासून आहे. पुढील वर्षी ऑक्सफर्डची भारतीय शाखा

- शताब्दी पूर्ण करील.
- * केंब्रिज युनिव्हर्सिटी प्रेस, रीड एल्सव्हेअर, वायली या अॅकॅडमिक प्रकाशन संस्थाही भारतात १९५० पासून कार्यरत आहेत.
 - * भारतातील इंग्लिश पुस्तकांपैकी ७० टक्के पुस्तके शाळा-कॉलेजना लागणारी शैक्षणिक आणि अॅकॅडमिक असतात.
 - * १९८५ मध्ये पेंग्विन इंडियाने भारतात मोठ्या प्रमाणावर पुस्तकांचे प्रकाशन आणि वितरण सुरू केले.
 - * २००२ मध्ये हार्पर कॉलिन्सने इंडिया टुडे समूहाच्या सहकार्याने भारतात संयुक्त प्रकल्प सुरू केला.
 - * इ. स. २००५ मध्ये रँडम हाऊसने भारतात प्रकाशन-वितरणाच्या दृष्टीने काम सुरू केले.
 - * हॅचेट बुक्स (२००७), मिल्स अँड बून (२००८) यांचीही कार्यालये भारतात आली आहेत.
 - * नील्सन बुकस्कॅनने जुलै २०१० पासून भारतात ग्रंथव्यवहारविषयक माहिती संकलन-वर्गीकरण कार्य सुरू केले.
 - * मॅकग्रा हिल प्रकाशन संस्थेची पुस्तके १३ हजार शाळांच्या मार्फत या वर्षी वितरित करण्याचा करार पोगो टीव्ही चॅनेलशी करण्यात आला आहे.
 - * भारत आणि चीन या देशात रवींद्रनाथ टागोर यांची पुस्तके प्रकाशित करण्यासाठी करार झाला आहे. सागे पब्लिकेशन्स (इंडिया) आणि सेंट्रल कंपायलेशन अँड ट्रॅन्सलेशन प्रेस (चीन) यांच्यात भारतीय व्यवस्थापन शास्त्रावरील पुस्तकांबाबत करार झाला आहे.
 - * फ्रेंच टिनटिनच्या चित्रकथा ५० भाषांत प्रकाशित होतात. त्या आता हिंदीतही दिसू लागतील. गेली ५ वर्षे या प्रकल्पावर काम चालू होते. केवळ अनुवाद न करता चित्रेही भारतीय शैलीत असावीत, विनोद भारतीय असावेत असा प्रयत्न आहे. हिंदी टिनटिनचे हक्क कास्टरमन कंपनीकडून ओम बुक्स इंटरनॅशनलने मिळवले आहेत.
 - * दिल्लीच्या इतिहास-भूगोलावर प्रकाश टाकणारी २१ पुस्तके पेंग्विनने काढली आहेत. या संपूर्ण संचाला चांगली मागणी आहे.
 - * गुगलच्या ई-बुक स्टोअर्सचे उद्घाटन ५ डिसेंबर २०१० रोजी झाले. ४००० प्रकाशकांची पुस्तके त्यामुळे गुगलकडून मिळू शकतील. अॅमेझॉन, बार्नस अँड नोबल आणि अॅपल यांच्या पंक्तीत गुगलने स्थान मिळवले आहे. तीस लाख पुस्तके गुगलवर उपलब्ध आहेत.

शंकर सारडा

९८२३२६१०२३

आगामी

‘सु’ सुखाचा!

जॉन ग्रे

अनु. अॅड. शुभदा विद्वांस

२९० रु. पोस्टेज ३० रु.

जर तुमच्या घरातल्या भिंतींना तडे जायला लागले,
तर तुम्ही काय कराल?
प्रथम पाया मजबूत करण्याचा प्रयत्न कराल.
जर तुमची झाडे सुकून पिवळी पडायला लागली,
तर तुम्ही झाडाला हिरवा रंग देऊन ते ठीक करण्याचा
प्रयत्न कधी कराल का? नाही.
तुम्ही झाडांना पाणी घालाल,
तसेच जेव्हा आपण आपल्या प्रेमाचा वर्षाव करतो,
तेव्हा आपली अनेक संकटे
आपली आपणच नाहीशी होतात. आपल्याला हव्या
असलेल्या गोष्टी मिळत जातात तसतशी आपल्या
स्वतःलाच आपली ओळख पटत जाते.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ४९

पुस्तक परिचय

साठ लाख ज्यूंना ठार मारणाऱ्या हिटलरच्या
छळछावण्यांची अमानुष कार्यपद्धती

इनसाइड द गॅस चेंबर्स

श्लोमो व्हेनेत्सिया । संपादन : जीन माउटापा । अनु : सुनीति काणे

‘इनसाइड द गॅस चेंबर्स’ हे पुस्तक कोणाही वाचकाला अस्वस्थ करणारे आहे.

दुसऱ्या महायुद्धाच्या काळात हिटलरने छळछावण्यांतून आणि गॅस चेंबर्समधून साठ लाख ज्यू लोकांना हालहाल करून अत्यंत क्रूरपणे ठार मारले हे सर्वानाच माहीत आहे. त्यासंबंधी नवनवे तपशील गेल्या पन्नास-साठ वर्षांत उघड झाले आहेत आणि या होलोकास्टचे, हत्याकांडाचे भीषण अमानुष स्वरूप जगापुढे उभे राहिले आहे.

‘शिंडलर्स लिस्ट’ या १९८३ मध्ये प्रसिद्ध झालेल्या कांदबरीत ऑस्कर शिंडलर या जर्मन माणसाने पोलंडमधील क्रकोव्ह या गावात कारखाना काढून स्वस्तात मजूर मिळतात म्हणून ज्यू मजुरांचा वापर करायला सुरुवात केली. जर्मन सरकारचा कारखान्यांना स्वस्त मजूर पुरवण्यामागचा अंतःस्थ हेतू लक्षात आल्यावर ज्यूंना छळछावण्यांपासून वाचविण्याचे केंद्र म्हणून आपल्या कारखान्याचा वापर करून बाराशेवर ज्यूंचे प्राण वाचवले.

थॉमस केनेली या लेखकाला लास एंजेलिस येथील एका प्रवासी सामानाच्या दुकानाचा मालक पेफरबर्ग भेटला. तो शिंडलरने वाचवलेल्या ज्यूंपैकी एक होता. त्याने शिंडलरच्या ‘ज्यू बचाव’ मोहिमेची माहिती दिली. केनेलीला शिंडलरने वाचवलेल्या आपल्या काही मित्रांचे पत्ते दिले. त्यावरून केनेलीने लिहिलेल्या ‘शिंडलर्स लिस्ट’ला बुकर प्राइझ मिळाले. १९९४ मध्ये या कांदबरीवर चित्रपट निघाला. त्याला ऑस्कर मिळाले.

एका सज्जन जर्मन माणसाची ही कामगिरी दुसऱ्या महायुद्धानंतर चाळीस-पन्नास वर्षांनी जगाला कळली, त्याचप्रमाणे ऑश्ट्रिझ येथील छळछावणीत हजारो ज्यूंना गॅसचेंबरमध्ये ठार मारून नंतर विद्युतदाहिनीत त्यांना जाळून भस्म करण्याच्या कामात गुंतलेल्या झांडरकमांडो या खास गटातील सालोनिका येथील इटालियन ज्यू समाजातील श्लोमो व्हेनेत्सिया या तरुणाने त्या छावणीतून सुटका करून घेऊन, युद्ध संपल्यावर नव्याने आयुष्याची घडी बसवली.

साठ वर्षांनंतर जीव माउटपा या पत्रकाराने त्याच्याशी संपर्क साधून दीड महिन्यात अनेक तास त्याच्याबरोबर घालवून त्याच्या आठवणी टेप करून घेतल्या. त्या प्रश्नोत्तरांवरून श्लोमोच्या बालपणापासून ते छळछावणीतील ज्यूंच्या हत्याकांडाच्या कार्यपद्धतीचा उलगडा होतो. त्या प्रश्नोत्तरांवरून तयार झालेले ‘इनसाइड द गॅस चेंबर्स’ हे पुस्तक गॅसचेंबरमध्ये काम करणाऱ्या व्यक्तीने लिहिलेले एकमेव पुस्तक आहे.

मराठीत त्याचा अनुवाद होणे ही निश्चितच महत्त्वाची घटना मानायला हवी.

श्लोमो हा ऑश्ट्रिझ येथील छळछावणीत आठ महिने होता. तो झांडरकमांडो या तुकडीत होता. या तुकडीचे काम होते गॅसचेंबरमधील प्रेते विद्युतदाहिनीत नेऊन त्यांचे दहन करणे.

त्याची आई, आईचे भाऊ, त्यांच्या बायका, मुले हे सर्व या हत्याकांडात मारले गेले. फक्त एक भाऊ, एक बहीण एवढेच वाचले.

युद्धानंतरचा बराच काळ श्लोमोला आजारपणामुळे हॉस्पिटलमध्ये काढवा लागला. युद्धानंतर इटलीमार्गे पॅलेस्टाइनला जायचे ठरले. परंतु आजारपणामुळे त्याला उत्तर इटलीतील एका हॉस्पिटलमध्ये सोडण्यात आले. नंतर एका टी बी सॅनिटोरियममध्ये त्याची पाठवणी झाली. तेथे 'श्लोमो' हे नाव बदलून त्याला ब्रूनो हे नवे नाव मिळाले. पुढे मेरेनो येथील रुग्णालयात त्याच्यावर उपचार सुरू झाले. चामड्याच्या वस्तू बनवण्याचे प्रशिक्षण त्याला देण्यात आले. सात वर्षे वेगवेगळ्या हॉस्पिटलमध्ये काढल्यावर तो बरा झाला. मात्र त्याचे एक फुफ्फुस निकामी झाले.

रोमजवळच्या ग्रोटाफेराटा येथे त्याने घर केले. हॉटेल मॅनेजमेंटचा कोर्स केला. इंग्लिशच्या वर्गात त्याची मारिया या सतरा वर्षे वयाच्या तरुणीशी गाठ पडली. तिचे वडील युद्धकाळात हंगेरीहून पळून आलेले होते. श्लोमो त्यावेळी ३२ वर्षांचा होता. हॉटेलमध्ये कामाला लागला होता. श्लोमो व मारिया यांनी लग्न केले. या जोडप्याला तीन मुले झाली. आपल्या पत्नीला किंवा मुलांना 'ऑश्वित्झ' बदल सांगण्याचे त्याने टाळले. पत्नी आणि मुले यांनी विचारलेही नाही.

१९९२ मध्ये श्लोमोने ऑश्वित्झला पुन्हा भेट दिली. तेथील क्रिमेटोरियम बाँबने उद्ध्वस्त झालेले होते, हे बघून त्याला आश्चर्य वाटले. श्लोमो ज्या 'बिकेनॉ' भट्टीवर काम करित होता तेथे प्रवाशांना तेथील गाइड नेत नसत, याचे त्याला दुःख झाले. तेथील शाळेत जाऊन त्याने आपल्या आठवणी सांगितल्या. त्या आठवणी ऐकून सर्व मुले हेलावून गेली.

ऑश्वित्झच्या अनुभवांनी त्याच्या मनाचा कब्जा घेतलेला आहे. त्यामुळे मध्येच त्याला निराशा प्राप्तते. सर्व्हावियर्स डिसीझ (युद्धकाळात बचावलेल्यांच्या व्याधी) मुळे त्याला कायम त्रास होतो. झांडरकमांडोतील अनुभवाचे सावट त्याच्यावर आजही आहे.

गॅसचेंबरमध्ये लोकांना विवस्त्र करून कोंबणे, ते मृत पावल्यावर त्यांची प्रेते वाहून नेणे, ती विद्युतदाहिनीत लोटणे हा रोजचा क्रम. सतत मृतदेहांचे सान्निध्य. त्याचे सावट मनावरून जात नाही. सर्वसाधारण आयुष्य जगणे त्याला शक्य होत नाही. 'सारं काही छान होतं असं समजून इतरांप्रमाणे निष्काळजी, निर्भर, मोकळे आयुष्य जगायचे भाग्य आपल्या वाट्याला आलेच नाही' असे त्याला वाटते. आपले प्राण वाचवण्यासाठी स्वतः ज्यू असून आपण ज्यू स्त्रीपुरुषांना गॅस चेंबरमध्ये कोंबून मृत्यूच्या हवाली करत होतो, आणि त्यांचे थंडगार मृतदेह, दुर्गंधी सुटलेले मृतदेह आपल्या हाताने विद्युतदाहिनीत लोटत होतो. या जबरदस्तीपुढे आपण हतबल होतो... याबद्दल त्याच्या मनात अपराधभावना आहे.

अजूनही आपण खऱ्या अर्थाने क्रिमेटोरियममधून बाहेर आलो नाही अशी भावना

श्लोमोला भेडसावत असते.

ऑश्वित्झ छळछावणीत १९४३ मध्ये बिकेनॉ येथे नवीन गॅसचेंबर आणि क्रिमेटोरिया सुरू करण्यात आले. ईशान्य सिलेशिया या जर्मन साम्राज्यात नव्याने विलीन झालेल्या भागात ऑश्वित्झ कॅम्प मुख्यतः पोलंडमधील राजकीय कैद्यांसाठी होता. युद्धकैदी, आजारी व काम करू न शकणारे वृद्ध यांना तळघरात बंद करून झायक्लॉन बी या वायूने मारण्यात येई. हिमलरने येथे युद्धकैद्यांच्या ऐवजी ज्यूंना पाठवण्यात यावे असे फर्मान काढले. ऑश्वित्झ बिकेनॉ हा कॅम्प युरोपातील प्रमुख रेल्वेलाइन्सच्या दृष्टीने मध्यवर्ती जंक्शनसारखा होता. बिकेनॉभोवतीच्या जंगलातील फार्महाऊसचे रूपांतर गॅसचेंबरमध्ये करण्यात आले. त्यांना बंकर १, बंकर २, रेड हाऊस, व्हाइट हाऊस अशी नावे देण्यात आली.

रेल्वे स्टेशनवर उतरलेल्या युद्ध कैद्यांना जवळच्या लाकडी इमारतीत नेऊन नग्न केले जाई आणि गॅस चेंबरमध्ये नेऊन ठार मारले जाई. ज्यूंना मारण्यासाठी ज्यू मजुरांचीच नेमणूक करण्यात येई. या मजुरांनाही नंतर खलास केले जाई. विद्युत भट्टीत प्रेते जाळण्यात येत. ज्यू युद्ध कैदी मोठ्या प्रमाणावर येत. त्यापैकी काहीना जवळच्या जर्मन कारखान्यात कामगार म्हणून नेमण्यात येई. या कैद्यांना त्या परिसरातील कारखाने मजूर म्हणून काम देत. नव्वद बाय एकवीस फूट अशा एका गॅसचेंबरमध्ये १५०० कैदी कोबले जात. गॅस चेंबरच्या छताला चार झडपा असत. त्यावर सिमेंटचे जड झाकण. दर कत्तलीनंतर भिंतींना नव्याने चुना फासला जाई. छतावरच्या झडपांमधून सोडलेल्या धातूंच्या तारांच्या नळकाड्यांतून झायक्लॉन बी वायू (सायनहाड्रिक ऑसिड) सोडण्यात येई. त्याच्या स्फटिकांचा हवेशी संयोग झाला की विषारी वायू निघे. दर कत्तलीनंतर चेंबरची झटपट सफाई केली जाई. त्यानंतर झांडर कमांडो पथके प्रेते हलवू लागत. प्रेतांचे केस, सोन्याचे दात वगैरे काढून त्यांना लिफ्टने तळमजल्यावरील भट्टीकडे पाठवले जाई.

१९४५ जानेवारी नंतर हा कॅम्प रिकामा करून ५८ हजार कैद्यांना येथून जर्मनीत व अन्यत्र धाडण्यात आले. कत्तलीचे नावनिशाणही राहू नये म्हणून इमारती पाडण्यात आल्या. अगदी आजारी जराजर्जर अशा ९ हजार कैद्यांना ऑश्वित्झ कॅम्पातच ठेवले गेले. त्यापैकी ७०० लोकांना पहारेकऱ्यांनी ठार मारून टाकले. ऑश्वित्झच्या आणि बिकेनॉच्या परिसराचे रूप युद्धातील जर्मनीच्या पराभवाच्या शक्यतेबरोबर बदलण्याचा घाट घातला गेला. आपल्या अमानुष क्रौर्याचे पुरावे नष्ट करण्याबाबत जर्मनीचे नेते फार सावध होते.

श्लोमोने गॅस चेंबर्स आणि विद्युतदाहिनी यांच्या कार्यपद्धतीचे वर्णन केले आहे.

“मी आजवर कधीही याबद्दल बोललेलो नाही. त्याचं मनावर इतकं दडपण येतं, त्यानं इतकं दुःख होतं, की गॅस चेंबरमधील त्या दृश्यांबद्दल बोलणं मला अवघड जातं. त्या जिवांच्या धडपडीमुळे खोबणीतून डोळे बाहेर आलेली प्रेतं आम्हाला दिसत.

इतर काही रक्तानां माखलेले असत किंवा स्वतःच्या, दुसऱ्याच्या मलमूत्रानं बरबटलेले असत. त्यांना वाटत असलेली भीती आणि विषारी गॅस यांचा त्यांच्यावर जो परिणाम होत असे, त्यामुळे मरणापूर्वी त्यांच्या पोटातून सारं काही बाहेर पडत असे.

“काही देह लालभडक दिसत, काही फिकुटलेले दिसत. कारण प्रत्येकाची प्रतिक्रिया वेगळी होत असे; पण त्या साऱ्यांनाच यातनामय मरण आलेलं असे. लोकांना बरेचदा वाटतं, की गॅस आत फेकला जाई आणि बस्स! माणसं मरत! पण तो कसला भीषण मृत्यू असे!... एकमेकांना घट्ट पकडलेले देह आमच्या नजरेला पडत. प्रत्येकजण थोडीफार हवा मिळवण्याची अतीव धडपड करत असे. गॅस जमिनीवर ओतला जात असे आणि तो खालून अँसिड पसरवत असे. त्यामुळे जरी त्यांना एकमेकांच्या अंगावर चढावं लागत असलं, तरी शेवटचं माणूस मरेपर्यंत प्रत्येकजण थोडीफार हवा मिळवण्याचा प्रयत्न करत राही.”

मी खात्रीनं म्हणू शकत नाही, पण मला वाटतं “की अनेक लोक आत गॅस ओतला जाण्यापूर्वीच मरण पावत असत. त्यांना इतक्या दाटीवाटीनं आत कोंबलं जाई, की सर्वांत लहान आणि सर्वांत अशक्त नक्कीच गुदमरून जात असणार. एका विवक्षित क्षणी त्या दडपणाखाली, त्या धास्तीपोटी माणूस स्वार्थी बनतो आणि तो फक्त एकाच गोष्टीचा विचार करतो— स्वतःला कसं वाचवायचं! गॅसचा असा परिणाम होत असे. आम्ही दरवाजा उघडल्यावर नजरेला पडणारं दृश्य भयानक असे; त्याची कुणी कल्पनाही करू शकणार नाही.”

“सुरुवातीचे काही दिवस जरी भूक माझी आतडी कुरतडत असली, तरी आम्हाला दिलेल्या ब्रेडच्या तुकड्याला स्पर्श करणं मला अशक्य होई. इतकी दुर्गंधी माझ्या हातांना चिकटून राहिलेली असे. त्या मृत्यूंमुळे मी अस्वच्छ झालो आहे, असं मला वाटत राही. काळ उलटल्यावर हळूहळू आम्हाला साऱ्याची सवय करून घ्यावी लागली. ज्याचा आम्ही विचार करू शकत नव्हतो, असा तो दिनक्रम बनला.”

जर्मन गार्ड या मरणासन्न माणसांचीही क्रूर चेष्टा करित. दिव्यांची उघडमीट करून घाबरवत. गुदमरून माणसे मरावीत म्हणून गॅसचेंबरचे दिवे बंद करित. प्रेतांचे तीनचार फूट उंचीचे ढीग लागत. भिंतीवर रक्ताचे डाग दिसत. व्हेंटिलेटर स्वच्छ करावा लागे. मृतांची काहीही खूण मागे राहू नये म्हणून प्रेतांची राखही भट्टीतून काढावी लागे. न जळलेली जाड हाडे बाहेर काढून त्यांचे चूर्ण करून राखेत मिसळावे लागे. ही राख नदीत टाकली जाई.

गॅसने मारण्याची किंवा जाळण्याची प्रक्रिया २४ तास चालू राही.

मृत्यूला सामोरे जायचे आहे हे लक्षात आल्यावरही कोणाला काही करता येत नसे. काही माणसे अंगावरचे कपडे किंवा अंतर्वस्त्रे काढायला आडकाठी घेत. सीक्रेट सर्किसची माणसे एकेकाच्या कवटीच्या ठिकऱ्या उडवत. मरणाऱ्या माणसाला

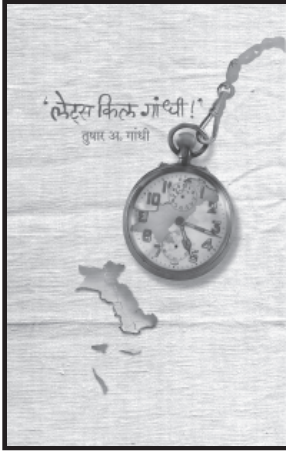
जमिनीवर कोसळण्याआधी पकडून त्याचे डोके खाली करावे लागे. तसे न केले तर रक्ताचे कारंजे उसळत असे. सीक्रेट सर्किसच्या माणसाच्या अंगावर चुकूनही रक्त उडले तर तो झांडरकमांडोला गोळी घालायला कमी करत नसे.

हे सर्व वाचताना आपल्या मनाची अवस्था सैरभैर व्हावी यात काही नवल नाही. हिटलरच्या क्रौर्याची ही झलक आजही अंगावर शहारे आणते.

किंमत : २००रु.

सभासदांना : सवलतीत

पोस्टेज : २५रु.

नवे कोरे

'लेट्स किल गांधी!'

तुषार अ. गांधी
अनु. अजित ठाकूर

६९५रु. पोस्टेज ४०रु.

अशी व्यक्ती कधीच मरत नाही. ती जगते, ती उठते.
प्रत्येकाच्याच वाट्याला छोटीमोठी कामं येतात,
नशिबानंच त्याला ती सोपवलेली असतात;
पण जो वैश्विक जिणं जगतो
तो मृत्यूनंतरही जिवंतच राहतो.
जो दुःखही आनंदानं भोगतो, तो कसा बरं मरेल?
मृत्यूची सत्ता त्याच्यावर चालत नाही
हे दिसल्यावर, तो मृत्यूनंतरच्या अनंत काळाला एका छोट्याशा
तासात बंदिस्त करतो आणि त्याला मृत्यू येतच नाही.
मग आता त्याच्यावरच नजरा रोखा आणि त्याचा 'मृत्युहीन' चेहेरा पाहा.
सर्व माणसांच्या डोळ्यांतून वाहणाऱ्या आणि स्मृतिगंधानं दरवळणाऱ्या
वसंतवाऱ्यांतून भूतकाळातील प्रत्येक गोष्ट
त्याच्या आयुष्याच्या तेजानं झळाळताना दिसते
फक्त मृत्यूचाच मृत्यू होतो!
अल्जरनॉन सी. स्विनबर्न ('सुपर फ्ल्युमिना बॅबीलॉनीज' मधून)

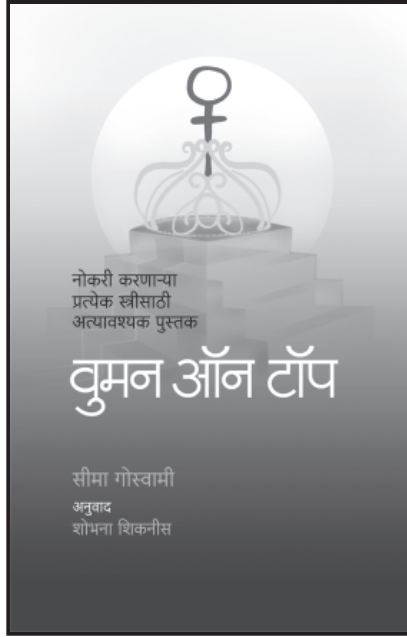
मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ५५

पुस्तक परिचय

पुरुषांचा वरचष्मा असणाऱ्या नोकरीउद्योगाच्या क्षेत्रात सर्वोच्च पदाची आकांक्षा बाळगणाऱ्या महिलांसाठी उपयुक्त व्यूहरचना

बुमन ऑन टॉप

सीमा गोस्वामी

अनु. शोभना शिकनीस

५६ / एप्रिल २०११ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

सीमा गोस्वामी या भारतातील एका नामांकित पत्रकार. १९९५ पासून पत्रकारितेत त्यांनी फॅशन, राजकारण, जीवनशैली, निवडणूक, स्तंभलेखन वगैरे विषयांवर भाष्य करित संडे, हिंदुस्तान टाइम्स वगैरे पत्रांद्वारे भारतभर आपला वाचकवर्ग निर्माण केला आहे.

‘बुमन ऑन टॉप’ हे त्यांचे नवे पुस्तक. नोकरी करणाऱ्या स्त्रियांनी प्रगतीचे विविध टप्पे आत्मविश्वासाच्या आणि आपल्या व्यक्तिमत्त्वाच्या तसेच कर्तृत्वाच्या बळावर कसे गाठावेत याचे स्वानुभवाच्या आधारे विवेचन करणे हे त्यांचे उद्दिष्ट आहे.

कॉलेजमध्ये वादविवाद स्पर्धेत भाग घेणाऱ्या इंजिनीवर प्रभुत्व असणाऱ्या विशीतल्या तरुणीने एका साप्ताहिकात शिकाऊ वार्ताहराच्या जागेसाठी मुलाखत दिली आणि चलाखपणे उत्तरे देऊन सीमाने पत्रकारितेत पहिली नोकरी मिळवली!

“तुम्ही जरा चढेल आणि शिष्ट वाटला, पण तुमचा निबंध चांगला होता. म्हणून तुम्हाला संधी देण्यात आली.” असे तिला निवड समितीच्या एका सदस्याने नंतर सांगितले. ते तिने कायम लक्षात ठेवले. उत्तम काम हे आपले ब्रीदवाक्य मानले. पुरुषांचे वर्चस्व असलेल्या ऑफिसात एका तरुण स्त्रीने आपले स्वतःचे स्थान निर्माण करणे हे त्यावेळीही सोपे नव्हते.

आपल्याला नोकरीत मुसंडी मारायची असेल तर, स्वतःच्याच हुशारीवर आणि चलाखीवर पुढं जायला हवं, आपला मार्ग शोधून काढायला हवा हे त्या तरुणीला ऐन विशीत जे जाणवलं ते आज पन्नाशीतही तितकंच महत्त्वाचं आहे असे तिला अनुभवावरून वाटते आणि त्यासाठी पुस्तक लिहावेसे वाटते. इतर भगिनींना टॉपवर जाण्यासाठी कानमंत्र घावेसे वाटते.

नोकरी मिळाली तरी पुढे आपला पोशाख, आपला वॉर्डरोब, ऑफिस मीटिंगातील आपला सहभाग, त्यावेळी आपल्या वर्तनातून प्रकट होणारा आगाऊपणा आणि आत्मविश्वास यांच्यातील सीमारेषा, आपल्या सहकाऱ्यांबरोबरचे आपले संबंध (लंच डिनरची आमंत्रणे आणि लैंगिक छळवाद, ड्रिक्स इत्यादीबाबत फास्ट अँड इझी यासारखा बसणारा शिक्का), ऑफिसमधला रोमान्स, सहकाऱ्यांचे गुणदोष, ऑफिसमधले वातावरण, व्यवस्थेचा भाग होण्यासाठी लागणारी कौशल्ये, टीमचे नेतृत्व करण्याचे कसब, निर्णायक प्रसंगी आवश्यक असणारे धैर्य, आपल्या विचारांबद्दलचा आग्रह, वर्चस्व गाजवण्याची हातोटी, ऑफिसमधले काम आणि कौटुंबिक कर्तव्ये यांचा मेळ घालण्यातले कौशल्य आणि वेळेचे नियोजन, ताणतणाव, नव्या ज्ञानाचे आकलन-संपादन, नोकरीच्या ठिकाणी आपला प्रभाव वाढवणे अशा अनेक गोष्टींबाबत तारतम्य पाळावे लागते. नोकरी करताना ती व्यावसायिक वृत्तीने करणे, करिअर घडवणे या दृष्टीने सीमा गोस्वामी यांनी अनेक ठोकताळे या पुस्तकात सांगितले आहेत. तशा टिप्स यात दिल्या आहेत.

नोकरी करणाऱ्या स्त्रियांसाठी एक पथदर्शक पुस्तक म्हणून याची उपयुक्तता अभिप्रेत असली तरी सर्वच स्त्रीपुरुषांना हे पुस्तक प्रेरक ठरेल.

फर्स्ट इम्प्रेशन, सुरुवात, छान दिसणे, बॉसला खूष ठेवणे, घरापासून दूर, बेडरूम की बोर्डरूम, लैंगिक छळ, निरोगी राहणे, वेगवान आयुष्य आणि आय अॅम द बॉस अशा दहा प्रकरणात हा सर्व पट मांडण्यात आला आहे.

या पुस्तकाचे एक वैशिष्ट्य म्हणजे आवश्यक तेथे देण्यात आलेल्या सूत्ररूप सूचना. उदा.

- * डेथ बाय इंटरव्यू - काही सर्वसाधारण, आगाऊपणाच्या चुका (पृष्ठ ७-८)
- * नोकरीचा पहिला दिवस (११-१२)
- * व्यक्तिमत्त्वाची परीक्षा (१५-१६), मिस समर्थ, मिस असहाय, मिस फ्लेकी, मिस गॉसिप, मिस हुतात्मा.
- * आपण खूप काम करतोय हे दाखवण्याचे मार्ग (१९-२०)
- * तुमची ऑफिसातली पहिली 'चकमक' (२३)
- * पोशाखातून अभिव्यक्ती (३५)
- * मेकअपच्या दहा गोष्टी - टेबलाच्या खणासाठी (३८-३९)
- * बॉसच्या व्यक्तिमत्त्वाचे प्रकार (४२-५६) द बॉस फ्रॉम हेल, आय अॅम सच ए फ्लेक, मी इथे काय करतोय?, एस-नो-मेबी, संवाद न साधू शकणारा बॉस, गोंधळून जाणारा बॉस, कामे पुढे ढकलणारा बॉस, स्वतःच निर्णय घेणारा बॉस, श्रेय हडपणारा बॉस, लिंगभेद करणारा बॉस.
- * बॉसबरोबर वागण्याचे दहा नियम (५६-५७)
- * मुलांबरोबर कसे वागावे? चाइल्डस् प्ले (७१)
- * नवऱ्याला आनंदात कसे ठेवावे? (७३)
- * कामाच्या ठिकाणी प्रणयाराधन - उणी बाजू (७७)
- * फ्लर्टिंग (७८)
- * एखाद्या सहकाऱ्याला खुबीने कसे टाळावे? (८२)
- * कामाच्या ठिकाणी प्रेमात पडताना पाळायची पथ्ये (८५-८६)
- * तुमचा लैंगिक छळ होतोय का? त्याची काही लक्षणे (९०)
- * पुरुषांचाही लैंगिक छळ होऊ शकतो (९९-१००)
- * सुप्रीम कोर्टाची मार्गदर्शक तत्त्वे (१०१-१०२)
- * लैंगिक छळाची तक्रार - संस्थेची जबाबदारी (१०२-१०३)
- * ऑफिस रूटिनच्या दहा पायऱ्या (१०८-१०९)
- * फूट डायरी ऑफ ए हेल्दी इटर (११६-११७)
- * जनसंपर्काची कौशल्ये (१२९-१३०)

- * संवादाची कौशल्ये (१३०-१३१)
- * वेळेचे व्यवस्थापन - कौशल्य (१३१-१३२)
- * टॉपला पोचण्यासाठी पाच पायऱ्या (१३४-१३५)
- * आपल्याच ऑफिसमध्ये बॉस झाल्यावर कसे वागावे? (१३६-१४२)
- * बॉस स्त्री रोल मॉडेल (१४३)
- * एक स्त्री बॉस म्हणून इतर स्त्री-कर्मचाऱ्यांसाठी काय करता येईल? (१४५-१४६)

अशा माहितीपूर्ण सूत्रांमुळे या पुस्तकाची पारायणे करायची इच्छा होईल.

या पुस्तकातील एक विशेष म्हणजे लैंगिक छळाबाबत नमूद केलेली व्यूहरचना.

“नोकरीच्या ठिकाणी स्त्रियांना होणारा सर्वात जास्त त्रास हा लैंगिक छळाचा असू शकतो. साधी चेष्टामस्करी, थोडाफार सौंदर्याचा उल्लेख, शृंगारिक वा चावट शेरा म्हणजे लैंगिक छळ नव्हे. थोड्याशा खुल्या बोलण्याला ‘सेक्सुअल हॅरासमेंट’ म्हणून संबोधू नका. नाहीतर ‘लांडगा आला रे आला’, म्हणून उगाचच हाकाटी करणाऱ्या गोष्टीतल्या मुलासारखी तुमची अवस्था होईल. आणि जेव्हा खरोखरच काहीतरी गंभीर प्रसंग ओढवेल, तेव्हा तुमचा कोणीही गांभीर्याने विचार करणारा नाही.” असा इशारा लेखिका देते.

मूळ पुस्तकातील या बदलचा तपशील पहाण्यासारखा आहे. (पृष्ठ ९०-९५)
लैंगिक छळ कधी म्हणायचे याची काही उदाहरणे लेखिका देते.

- * जर कोणी घाणेरडी चित्रं, अश्लील साहित्य दाखवत असेल, किंवा तुमच्यासमोर उघडपणे लैंगिक संदर्भ असलेले जोक्स मारत असेल,
- * तुम्हाला उघडपणे अस्वस्थ वाटतंय, हे कळत असूनदेखील तुमच्याभोवती बुद्धिपुरस्सर, अप्रिय, लैंगिकतेने भरलेली भाषा वापरून बोलत असेल,
- * तुमच्या सेक्स लाईफमध्ये कोणी अनावश्यक इंटरस्ट दर्शवून तुम्हाला सातत्याने त्याबद्दल प्रश्न विचारत असेल, आणि वैयक्तिक स्वरूपाचे शेरे मारत असेल,
- * कोणी तुमच्या वैयक्तिक आयुष्यावर अतिक्रमण करून तुमच्या अंगाला हेतुपुरस्सर अंग घासून जात असेल, तुम्हाला अयोग्य स्पर्श करीत असेल, आणि तुमच्याभोवती उगाचच भिरभिरत असेल,
- * तुमचा काहीतरी फायदा होणार आहे, असे आमिष दाखवून तुमच्या दिशेने कोणी ‘सेक्सुअल अँडव्हान्सेस’ करत असेल,
- * एखाद्याला तुम्ही लैंगिक सुखासाठी नकार दिल्याने ती व्यक्ती तुम्हाला त्रास देत असेल, किंवा तुम्हालाच वेगळं काढून पगारवाढ किंवा बढती घायला नकार देत असेल; नोकरीवरून काढून टाकायचीदेखील धमकी देत असेल,

तुम्ही लैंगिक छळाचं लक्ष्य बनला असाल, तर त्याबद्दल तुम्ही काय करणार? आणि अधिकच मुद्देसूद बोलायचं झालं तर, तुम्ही त्याबद्दल काय करू शकता? हा पुढचा प्रश्न.

कामाच्या ठिकाणचा पहिला नियम – भानगडी स्वतःहून जाऊन शोधू नका. तुम्हाला लैंगिक छळाचं लक्ष्य केलंय, अशी तुमची खात्री पटलेली असली तरी लगेच संतापून आदळआपट किंवा धुसफूस करून काहीही साध्य होणार नाही.

अशा प्रकारच्या बऱ्याचशा प्रसंगांत तुमची बाजू भक्कम करण्यासाठी तुम्हाला पूरक पुरावे सादर करावे लागतील. तेव्हा जे आरोप तुम्हाला सिद्ध करता येणार नाहीत, ते करू नका.

ह्या सगळ्या प्रक्रियेत जर फक्त तुमचा अभिमानच दुखावला जाणार असेल, तर ती गोष्ट सहन करणंच श्रेयस्कर. पण तुमच्या वैयक्तिक आत्मगौरवाबरोबरच, तुमच्या एका व्यावसायिक म्हणून असलेल्या प्रतिमेलाही फार गंभीर स्वरूपाचा धक्का पोहोचेल.

ह्या गोष्टींची चर्चा नैसर्गिकरीत्या लोपदेखील पावणार नाही. तुम्ही त्याच ऑफिसात राहणार, आणि लोक तुमच्याशी हातचं राखूनच वागणार, कारण तुम्ही एक ठासून भरलेली तोफ आहात, असं त्यांना वाटत असणार.

ह्याचा अर्थ नोकरीच्या ठिकाणी तुम्ही लैंगिक छळाविरुद्ध तुमचा सर्वाधिक चांगला प्रतिकार म्हणजे मौन धारण करणं, असा करायचा का?

निर्विवादपणे 'नाही!'

लैंगिक छळ आपोआप बंद होईल, ह्या आशेने तिकडे दुर्लक्ष करू नका. त्यामुळे तुमचा छळ करणाऱ्या व्यक्तीला अधिकच स्फुरण चढेल. त्याचा समज होईल की तुम्ही घाबरला आहात, किंवा मग तुमची मूक संमती आहे.

तेव्हा, तुम्हाला जर वाटत असेल की नोकरीच्या ठिकाणी तुमचा लैंगिक छळ होतोय, तर नेमक्या आणि स्पष्ट शब्दांत, पण धमकीवजा शब्दांचा वापर न करता, तुमच्या भावना स्पष्ट करा.

भावनाप्रधान किंवा रडवेलं न होता, शांत राहून, दीर्घ श्वास घेऊन, तुमचा छळ करणाऱ्याला तुम्हाला काय वाटतंय ते सांगा.

मीटिंगच्या वेळेला तुम्हाला पुढे ढकलण्यासाठी त्याने जर तुमच्या पाठीवर हात टाकला असेल, तर तो नुसताच बाजूला करून चालणार नाही, त्याच्याकडे वळून स्मितहास्य करत म्हणा, 'क्षमा करा, पण माझ्या पाठीवरून तुमचा हात बाजूला करता का? तुमच्या मनात मला त्रास देण्याचा हेतू नसेलही, पण मला मात्र त्यामुळे चमत्कारिक वाटतंय.' किंवा त्याच्याकडे वळून त्याच्या डोळ्याला डोळा भिडवा आणि म्हणा, 'मला खात्री आहे, तुमच्या लक्षात आलेलं नाही, पण तुम्ही मला इथे

वावरणं पण कठीण करताय. थोडं मागे सरकून उभं राहाता का? आय वुड रिअली ऑप्रिशिअट दॅट.'

ही परिस्थिती हाताळण्यासाठी तुम्ही त्या माणसाला एकदम उघडं न पाडता, तुमच्या आवाजाची पट्टी काहीशी क्षमायाचनेची ठेवून, त्याला हा संदेश दिला पाहिजे की त्याचं खुर्चीला खेटून उभं राहणं, वगैरे कृती बुद्धिपुरस्सरपणे केलेल्या नसून नकळत झालेल्या आहेत. तसंच तुमच्या देहबोलीतून असं दाखवा की त्याच्यामुळे तुम्ही घाबरून गेलेल्या नाही.

श्रेयस्कर हेच ठरेल, की तुम्ही हा प्रसंग हाताळताना शक्यतो तुमच्या दोघांपुरताच तो मर्यादित ठेवा. म्हणजे मग तो प्रकार षट्कर्णी होत नाही. तसंच त्याच्या मित्रांसमोर त्याची मान खाली जाणार नाही, किंवा वरिष्ठांसमोर तो अपमानित होणार नाही. दोन्ही पक्षांनी जर एक प्रगल्भतेचा सुवर्णमध्य गाठला, तर परिस्थिती अधिक चिघळणार नाही. झालं गेलं विसरून तुम्ही एका मित्रत्वाच्या नात्याकडे पुन्हा परतू शकता.

पण त्यानं असं आक्षेपार्ह वागणं जर पुढेही चालूच ठेवलं, तर मात्र ठेवणीतली असं बाहेर काढून त्याला चार लोकांसमोर सुनवावं लागेल.

गोष्टी जर सोप्या करायच्या असतील, तर सुरुवातीलाच तुमच्या भरवशाचा एखादा सहकारी किंवा वरिष्ठ ह्यांना विश्वासात घ्या. असा एखादा विचलित करणारा प्रसंग घडेल, तेव्हा तुमच्या ह्या विश्वासू लोकांना सहभागी करा. छळवादाचा प्रत्येक तपशील, प्रत्येक घटना पुढे कळवा. जेव्हा तुम्ही तुमचा छळवाद करणाऱ्याला दोषी ठरवाल, तेव्हा आजूबाजूला साक्षीदार असू द्यात, म्हणजे ते तुम्हाला पाठिंबा देऊ शकतील. अधिकृतपणे तक्रार करावी लागणार असेल, तर त्यासाठी तुमची केस मजबूत उभी रहावी, ही कल्पना ह्याच्या मागे आहे.

त्या व्यक्तीने त्याचं वागणं पुढे तसंच चालू ठेवलं, तर औपचारिक तक्रार करायला लाजू नका. विशाखा विरुद्ध स्टेट ऑफ राजस्थान ह्या ऑगस्ट १९९७ च्या प्रकरणात, सुप्रीम कोर्टाने घालून दिलेल्या लैंगिक छळवादासंबंधीच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार, लैंगिक छळवादाची कोणतीही तक्रार असल्यास, कंपनीला कायदानुसार एक कमिटी नेमून तिची छाननी करणं अनिवार्य आहे.

तुमची केस सादर करताना तुम्हाला जेवढे काही बळकट पुरावे देता येतील, तेवढे सादर करा. या प्रकरणात तुमच्या शीलाचं खच्चीकरण करण्याचा प्रयत्न होत आहे असं जर तुम्हाला जाणवलं, तर तुमचे काही सहानुभूती असलेले सहकारी किंवा वरिष्ठ, तुमच्या एकनिष्ठतेची ग्वाही देतील. ऑफिसातील दुसऱ्या कोणा महिला कर्मचाऱ्यांनाही अशाच प्रकारचा छळवाद सोसावा लागला असेल, तर त्यांनाही ते उघडपणे बोलण्याबद्दल तयार करा, म्हणजे तुम्हाला एक निश्चित वृत्ती सिद्ध करता

येईल. शरमिंदे करणाऱ्या, खोलात जाऊन विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरं घ्यायला तयार राहा. प्रश्नांमध्ये गुंतून न राहता शक्य तेवढ्या निर्विकारपणे उत्तरं द्या. एखाद्या क्लिनिकमध्ये असावा तशा प्रकारचा तटस्थ शांतपणा दाखवा.

तुमच्या मनाप्रमाणे घडलं, आणि तुमच्या छळवाद्याला बाहेरचा रस्ता दाखवण्यात आला, तर छानच! पण त्या सुनावणीत विजय मिळेलच असं गृहीत धरू नका. ऑफिसमध्ये तुम्हाला अनावश्यक ताण वाटत नसेल, तर तुम्ही तिथेच काम चालू ठेवू शकता. पण जर तुम्हाला शरमल्यासारखं वाटत असेल किंवा तुम्हाला सूचकपणे असं सांगण्यात येत असेल की तुम्ही दुसरीकडे काम करून अधिक खूप राहू शकाल, तर मात्र दुसरी नोकरी शोधायला सुरुवात करा.

तुम्ही झुंज जिंकली नसेल, पण स्वतःच्या मुद्द्यांवर ठाम राहून आणि उघडपणे बोलण्याचं धैर्य दाखवून युद्ध नक्कीच जिंकलं आहे. आणि तुम्ही कुठेही नोकरी केलीत, तरी त्याबद्दलच्या समाधानाची एक उबदार भावना तुमच्या सगळ्या करिअरमध्ये तुमच्याबरोबर राहील.

लैंगिक छळवादाची शिकार आपण होऊ नये, ही खात्री पटवण्यासाठी काय करावं लागेल? जो खराच छळवादी असतो, त्याला कोणत्याही प्रकाराने छळवादापासून परावृत्त करता येत नाही, हे बरोबर आहे; मग तुम्ही शालीन वेषभूषा करा, सुसंस्कृतपणे वागा, किंवा कडक 'डोन्ट-मेस-विथ-मी' असं ध्वनित करा. नोकरीच्या ठिकाणी चुकीचे संदेश जाऊ देणं, ह्यात देखील काहीच फायदा नाही. जेव्हा धक्का देता देता ढकलून दिलं जातं तेव्हा फार तर लोक असा विचार करतील की तुम्हाला नीट मार्गदर्शन करण्यात आलं नव्हतं किंवा तुम्ही अनभिज्ञ होतात. वाइटात वाईट ते हा विचार करतील की ही परिस्थिती तुम्हीच ओढवून घेतली आहे.

तुमची प्रतिमा ही कामाच्या ठिकाणी फार महत्त्वाची आहे. तुम्ही एक 'सेक्सुअल' व्यक्ती आहात अशी तुमची प्रतिमा तयार होत असेल, तर जो संदेश मिळतो तो तशीच वागणूक तुम्हाला मिळावी हाच असतो. लोकांच्या लक्षात येण्यासाठी वेषभूषा करत असाल, तर मग लोकांनी तिची दखल घेतल्यावर भडकून काय उपयोग? सेक्ससाठी तुम्ही उपलब्ध आहात, अशा पद्धतीचं जर तुमचं वागणं असेल, आणि तसं तुम्हाला जर वागवलं गेलं, तर 'लैंगिक छळ' झाल्याची बोंब तुम्ही ठोकू शकत नाही."

नोकरी करणाऱ्या स्त्रियांना आपल्या कार्यालयात कसे वागावे याचे बहुमोल मागदर्शन करणारे हे अप्रतिम पुस्तक आहे.

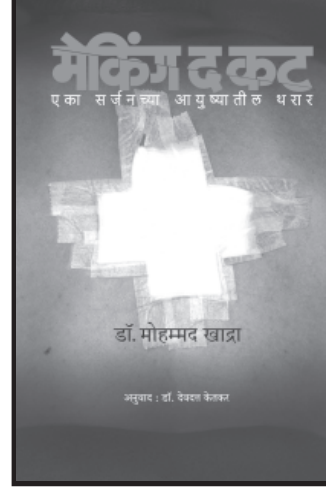
किंमत : १५० रु. सभासदांना : सवलतीत पोस्टेज : २५ रु.

आगामी

मेकिंग द कट

डॉ. मोहम्मद खाद्रा
अनु. डॉ. देवदत्त केतकर

२०००. पोस्टेज २५०.

सर्जन असण्याचा अर्थ असतो, मानवी यातनांच्या सागरात अविचल उभं राहणं. आपलं ज्ञान, कौशल्य आणि बुद्धिमत्ता पणाला लावून त्याच्याशी झुंज देणं.

एक इंटरन जेव्हा पहिला छेद घेतो शिक्षक त्याची खिल्ली उडवतात.

एका वृद्धेच्या इच्छेविरुद्ध तिचा जीव वाचवतो.

मेंदूच्या कर्करोगामुळे एका कुप्रसिद्ध सर्जनला वेड लागते.

ल्युकीमिया झालेल्या मुलाची आई अगतिक होऊन जाते.

अशा अप्रतिम स्मृतिचित्रांमधून, डॉ. मोहम्मद खाद्रा सर्जन म्हणून आपले आयुष्य उलगडून दाखवतात. खडतर प्रशिक्षणापासून ते निद्रानाश करणाऱ्या अविरत कामापर्यंत... त्यांचं आयुष्य घडवणाऱ्या डॉक्टर आणि रुग्णांच्या स्मृती ते जागवतात. ऑपरेशन थिएटरमध्ये घडणाऱ्या धक्कादायक चुका या आणि तणावामुळे उद्ध्वस्त झालेल्या रुग्णांच्या कहाण्याही यात आहेत.

राजकारणामुळे आरोग्यसेवेची झालेली दैना आपल्याला इथे दिसते.

मृत्यू समोर दिसत असताना रुग्णांनी बाळगलेल्या वेड्या आशा दिसतात.

त्यांच्या स्वतःच्या दैनंदिन आयुष्यात घडलेल्या असाधारण घटनांमुळे निर्माण होणारं नाट्य इथे दिसतं.

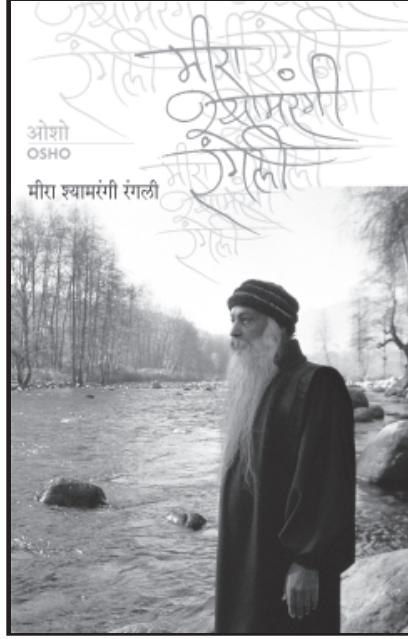
मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ६३

पुस्तक परिचय

भक्ती हा महामृत्यू आहे.
भक्त परमात्म्याला तेव्हाच मिळवतो
जेव्हा अहंकार मरतो.
अहंकाराचा मृत्यू हाच खरा मृत्यू असतो.

मीरा श्यामरंगी रंगली

ओशो

अनु. स्वाती चांदोरकर

६४ / एप्रिल २०११ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

ओशोंची मीराबाईंच्या गीतांवरील प्रवचने 'मीरा एक वसंत आहे', 'मीरेच्या प्रेमतीर्थावर', 'मीरेची मधुशाला' अशा काही पुस्तकांत संग्रहित केली गेली आहेत.

'मीरा श्यामरंगी रंगली' या पुस्तकात म्हाने चाकर राखोजी, रमैया मैं तो थारे रंग राती, झुक आई बदरिया, राणाजी मैं सांवरे रंग राची, मीरा के प्रभु सांची दासी बनाओ, अभी तक स्पर्श-संवेदित सुनहली धूप की बाले वगैरे गीतांच्या अनुषंगाने आशोंनी आपले विचार मांडले आहेत.

ओशोंना आपले विचार मांडण्यासाठी मीरा, कबीर, बुद्ध, येशूख्रिस्त, झरतुष्ट्र यांचे संदर्भ चालना देतात. या पुस्तकातील शेवटच्या प्रवचनात ते स्पष्ट सांगतात, "मी मला समजावून सांगतोय. माझे विचार मांडताना बुद्ध आणि महावीर सहायक होत आहेत. मी मीराला समजावून सांगण्याला सहायक होण्यासाठी ही प्रवचने देत नाही. माझं तिच्याशी काही घेणं देणं नाही. मी मला समजावून देण्यासाठी मीराचे सहकार्य घेत आहे. मीरा सहकार्य करते म्हणून मी तिचा उपयोग करून घेत आहे. अरविदांचे सहकार्य मला मिळू शकत नाही, म्हणून मी त्यांचा उपयोग करित नाही... मी जे तुम्हाला समजावू, सांगू इच्छितो, तेच सांगतोय. त्यासाठी महावीरांची वाणी जर प्रकाश टाकत असेल तर मी तिचा उपयोग करून घेतो. बुद्धवाणीचा उपयोग करून घेतो. पण माझा उद्देश तुम्हाला बुद्ध किंवा महावीर समजावून सांगणे हा नाही. ते माझ्या संदर्भात गप्प बसले असतील तर मी त्यांच्याविषयी का बोलू? नाही. त्यांच्याशी माझे काही देणे-घेणे नाही... मला तुम्हाला जे काही सांगायचे आहे तेच मी सांगतो. सांगणार. माझ्या सांगण्याला जे साक्षी ठरते, त्याचा मी उपयोग करून घेतो. पण ते साक्षीदार आहेत. मी त्यांचे विचार तुम्हाला समजावून सांगण्यासाठी हे सर्व करतोय असे नाही. मी त्यांना तुमच्यापुढे मांडत नाही. मी मला तुमच्या पुढे मांडतो आहे."

आपला जो काही संदेश आहे तो संदेश देणे हे ओशोंचे उद्दिष्ट आहे. आपला संदेश देण्यासाठी महावीर, बुद्ध किंवा अन्य कोणाचा उपयोग होईल असे वाटले तर त्यांचा उल्लेख ओशो करतात. "मी कुणालाही समजावत नाही. मला जे दिसले, मी जे जाणले ते मी आपणा श्रोत्यांना समजावतो. त्यासाठी, तुमच्या मनात ती गोष्ट पक्की रुजवण्यासाठी कुणाचा उपयोग होईल असे वाटते तेव्हा मी त्यांचे सहकार्य घेतो."

ओशोंकडे एक साधक स्वामीनारायण संप्रदायाची पुस्तके घेऊन गेला आणि मला ही पुस्तक समजावून सांगा असा आग्रह करू लागला. ओशो त्या साधकाला म्हणाले, 'तुम्ही वेडे आहात का? माझं तुमच्या महाराजांशी काय घेणं देणं? तुम्ही तुमच्या स्वामींना अडचणीत टाकू नका. ही पुस्तकं घेऊन जा. माझं त्यांचं जुळलं नाही तर मला दोष देऊ नका. मी बोललो नव्हतो. बोलणारही नव्हतो. पण गांधी,

विवेकानंद, अरविंद यांचं माझं जुळत नाही. त्यांना मी काय समजावून देणार? जे मला दिसतं तेच मी बोलणार त्या व्यतिरिक्त दुसरं काही मला बोलता येणार नाही. तुम्ही त्यामुळे मग दुःखी व्हा आणि सुखी; तो तुमचा निर्णय आहे. मी तुमच्या दुःखाकडे बघून काही बोलू शकत नाही. मला खोटं बोलता येत नाही. तुम्ही खोटे आहात आणि तुम्हाला खोट्यात सुख वाटते आहे.' (१६३-१६४)

ओशो आपली मते मांडतात, त्यासाठी मीरा, कबीर वगैरेंना साधन म्हणून वापरतात; मीरा, कबीर यांच्या मतांची भलावण करण्यासाठी प्रवचने देत नाहीत हे मान्य केले तरीही मीरा, कबीर वगैरेंवर ते जे बोलतात तेही विलक्षण अंतर्वेधक आणि नवनवोन्मेषशाली असते, मीरा-कबीर यांच्यावर नवा प्रकाश टाकणारे असते, नवा दृष्टिकोन देणारे असते हेही लक्षात घ्यायला हवे. एक नवे आकलन त्यामुळे होते.

ओशोंचे स्वतःचे जे काही तत्त्वज्ञान आहे ते अशा उदाहरणांमुळे झाकोळते का असा प्रश्नही मनात येतो.

‘मीरा श्यामरंगी रंगली’ मधील मीराच्या पदांवरचे ओशोंचे भाष्य वाचताना ओशोंना मीराबद्दल नव्हे तर स्वतःबद्दल सांगायचे आहे असे समजून चालू या हवे तर!

दुसऱ्या प्रवचनात ‘झुक आई बदरिया सावन की’ या गीतावरचे भाष्य आरंभी आहे.

श्रावण हा मनाला आल्हाद देणारा प्रिय महिना. आकाशातून येणाऱ्या जलधारांतून परमात्म्याची चाहूल त्यावेळी लागते. पाऊस चारी दिशांनी येतो. छोटे छोटे थेंबे ढगांतून खाली बरसतात. शीतल पवन सुखावतो.

परमात्मा भेटला की आनंद होतो. त्याच्या आगमनाची चाहूल लागली तरी आनंद होतो. स्वतःला मग सावरता येत नाही. ढग जसे चारी दिशांनी गडगडाट करीत येतात, तसाच परमात्मा येतो. पाण्याने ओथंबलेले ढग जवळ येतात. विजा चमकतात. ढग वीजेशिवाय बरसत नाहीत. वीजेशिवाय पाणी तयार होत नाही. वीजेच्या अस्तित्वाने पाणी बनते. हैड्रोजन-ऑक्सिजनमुळे पाणी बनते, पण त्यांच्या संयोगासाठी वीज लागते. परमात्म्याच्या आगमनापूर्वीही खूप विजा चमकतात, खूप प्रकाश व्यापून राहतो. मग तो येतो. परमात्म्याचा अनुभव प्रकाशाशिवाय राहू शकत नाही. प्रकाशाच्या सान्निध्यातच तुमच्या अंतरातली तत्त्वे एकवटतात. एक होतात. तुमच्या आत ‘एकता’ जन्मते. या एकतेतच परमात्मा बरसू शकतो. **तात्पर्य, एक तर तुम्ही शून्य व्हा. दुसरं, शून्यात तुम्ही विलीन व्हा. ही दोन तत्त्वे एकत्र पूर्णत्वाला आली तर परमात्मा आणि तुम्ही यातला फरक संपुष्टात येतो.** भक्त भगवान होतो. या दोन्ही तत्त्वांचे स्मरण ठेवा. आधी शून्य व्हा. निर-अहंकार व्हा. तुम्ही शून्य झाला की अचानक तुम्हाला जाणवेल की आपल्या आत एक

तत्त्वाचा उदय होत आहे. तुमच्या अंतर्दामी एकता साधली गेली, या एकतेतच संपूर्ण शास्त्र-योग आहे. तुम्ही शून्य व्हाल तर एक व्हाल. एक व्हाल तर शून्य व्हाल. तुम्ही एक व्हाल तर पूर्ण व्हाल. तुम्ही स्वतःला मिटा. मिटण्यातच सर्व रहस्य आहे. तुम्ही संपलात की परमात्मा आहे. तुम्ही तरी असाल किंवा परमात्मा तरी असेल. दोनातून एकच राहू शकते.

उमड-धुमड चहुं दिसि से आये दामण दमक झर लावन की ।

नन्ही नन्ही बुंदिया मेहा बरसे...

परमात्मा बरसतो तेव्हा तो लहान लहान थेंब बनून बरसतो. तुम्हाला इजा होऊ नये म्हणून, तुम्ही जितकं झेलू शकाल, तितकाच बरसतो. लहान मूल फक्त दूधच पचवू शकते. तर परमात्मा आईच्या स्तनात दूध बनून येतो. मूल मोठं होत गेलं की त्याची पचनशक्ती वाढते. ते आईपासून दूर होते. स्तनातलं दूधही थांबतं. परमात्मा थेंबाथेंबाने बरसतो. तुम्ही ते थेंब पचवता. मग धार लागते. धारही पचवता. मग तो सागरासारखा बरसतो.

लोभ, क्रोध आणि वासना या तीनही गोष्टींचा निरास झाला तर तुमचा अहंकार विज्ञेल. अहंकार विज्ञेल तिथे शून्य निर्माण होईल. त्याच शून्यात, त्याच रिकाम्या जागेत परमात्मा अवतरेल. अहंकार संपवा, नष्ट करा. सिंहासन रिकामं करा... अहंकार, वासना, तृष्णा, मोह, लोभ, क्रोध, आतल्या आत शांत झाले की शीतल वारे वाहू लागतात आणि मीरा म्हणते त्याप्रमाणे वेळ येते. मीरा के प्रभु गिरधर नागर, आनंद मंगल गावन की, आनंदाची, गाण्याची, पायात धुंगरू बांधून नाचण्याची. ज्या क्षणाची इतके दिवस प्रतीक्षा होती त्या क्षणाच्या प्राप्तीची!

या एका षट्पदीत मीराच्या संपूर्ण आध्यात्मिक साधनेचे सार ओशोंना दिसते.

दुसऱ्या समानधर्म्यांच्या अंतरंगात शिरण्याची ही ओशोंची सिद्धी निश्चितच प्रतिभाशाली आहे.

वेगवेगळे संदर्भ, दृष्टान्त देत ओशो आपले भाष्य श्रोत्यांच्या मनावर बिंबवतात.

या पदाच्या संदर्भात ज्ञानची एक कथा येते, बुद्धांनी सांगितलेल्या तीन ज्वाला (लोभ, क्रोध व वासना) येतात. गुरू नानक इस्लामचे पवित्र स्थान असलेल्या काबा या ठिकाणी गेले तेव्हाचा प्रसंग येतो. (कुठल्याही दिशेला पाय करून झोपले तरी ते काबाच्या दगडाच्या दिशेलाच दिसल्याने काबाचे पुजारी नाराज होतात). बायबलमधील परमेश्वराने आपला चेहरा मानवाला दिला, म्हणून मूर्ती घडल्या हे विधान येते. मुसलमानांची नमाज पढण्याची क्रिया म्हणजे अन्नपचनासाठी योगासने करणे होय असे प्रतिपादन करणाऱ्या पुस्तकाचा उल्लेख येतो.

मनुष्य वाकत नाही, देह वाकतो. मनुष्याचा अहंकार कायमच असतो. अहंकार जात नाही तोवर हृदयातून पूर्ण प्रार्थना उमटू शकत नाही असा ओशो ओशो विशद करतात.

अशा संदर्भामुळे आणि उदाहरणांमुळे ओशोंचे भाष्य आशयसंपन्न वाटते. अर्थपूर्ण वाटते. त्यांच्या पुस्तकाचे कुठलेही पान उघडून वाचायला सुरुवात केली तरी चालते. त्यांच्या काव्यात्म रसमय वाक्गंगाचा प्रवाह वाचकाला आपल्याकडे ओढून घेतो. चिंब भिजवतो.

ओशोंची काही विधाने विरोधाभासात्मक, चमत्कृतिपूर्ण वाटतात. पण ते त्याबद्दल जे स्पष्टीकरण देतात, युक्तिवाद करतात त्यामुळे आपण चकित होतो.

उदाहरणार्थ, ओशो म्हणतात, “भक्ती हा महामृत्यू आहे. भक्त परमात्म्याला तेव्हाच मिळवतो जेव्हा अहंकार मरतो. अहंकाराचा मृत्यू हाच खरा मृत्यू असतो. कारण त्याला पुन्हा जन्म नाही.” (६०)

“हे शरीर मेले तर पुन्हा जिवंत होईल. डॉक्टर या शरीराला ठीक करू न शकले तर नवं शरीर घेतलं जाईल. कारण वासना अजून जिवंत आहेत. शरीराला धरून ठेवण्याचा अट्टाहास जिवंत आहे. पण ज्याचा अहंकार संपला त्याला पुन्हा गर्भत प्रविष्ट होण्याची गरज नसते. ते त्याचे महामरण असते.”

मीराचा अहंकार संपला. तिचे स्वतंत्र अस्तित्व संपले. ती राणाजींना निरोप पाठवते. मला आता व्यर्थ साद घालू नका. माझे येथे पुन्हा येणे होणार नाही. मी आता उरलेलीच नाही. उरले असते तर आले असते. शृंगार करून पायात धुंगरू बांधून मी आता लोकलज्जा सोडून नाचू शकते. कारण लोकलज्जेची पर्वा करणारा जो अहंकार तो आता उरलेलाच नाही. आता हा शृंगार मी केलाय तो त्याच्यासाठी. आता मी त्याची झाली आहे. मी नाचतेय असे नाही. तो नाचवतोय. तोच नाचतोय. लोकलाज तजि नाची. आता मला मरण नाही. जो मरणार होता तो मेला. जे अमृत आहे ते माझ्यात प्रकटले आहे. शाश्वताशी माझे लग्न लागले आहे. आता खरा हिरा हातात आलाय. आता काचांचा मोह मला नाही. मला माफ करा. भक्ती रसिली जांची, मला ध्यानाचा कोरडा मार्ग रुचत नाही. भक्ती रसपूर्ण वाटते. ध्यान एक विधी आहे. भक्ती म्हणजे विधी नाही. भक्ती हे तर सारतत्त्व आहे. प्रार्थना हा विधी नाही. प्रार्थना हा भक्तीचा प्राण आहे. असे वेगवेगळे पैलू ओशो प्रकट करतात.

अनेक सुभाषितसदृश वाक्ये ओशोंच्या प्रवचनात येतात. काही नमुने येथे द्यावेसे वाटतात.

- * प्रेमात देह अडथळा आहे. वासनेत देह साधन आहे. (६७)
- * शेवटीशेवटी प्रत्येक महर्षीला सैतान सतावतो. तो सैतान नसतो. सैतान आहेच कुठे? ते तर मन आहे. मन अनेक रूपात प्रकट होते. मन अप्सरा बनते. चारी बाजूंनी नग्न होऊन नाचते. प्रलोभने दाखवते. (६८)
- * तुमचं जे अंतर्मन आहे ते परमात्म्याच्या स्पर्शतिनेच खुलते. (७१)
- * असहाय आहात तर असहाय राहा. कर्मकृत्य जोडू नका. कर्मकृत्य जोडणे याचा अर्थ असा की तुम्ही असहाय राहिला नाही. लाचार आहात तर

-
- लाचारच राहा. (७९)
- * मीराची सर्व कला तिच्या असहाय अवस्थेमध्ये आहे. भक्ताचं सर्व रहस्य तिथे आहे. (८०)
 - * काही मिळवण्याच्या आशेने करू नका. नाहीतर ती खोटी गोष्ट होईल (८३)
 - * ज्याचा स्वतःवर विश्वास आहे त्याचा परमात्म्यावर विश्वास नाही. (८३)
 - * या जगात नवं काही नाही. जे होतंय ते नेहमी होत आलेले आहे. होत राहणार आहे. मात्र या जगात सर्व काही जुनं आहे असा समज करून घेऊ नका. जुनं होऊच कसं शकतं? नवं नाही म्हणून जुनं नाही. म्हातारं व्हायचं असेल तर आधी तरुण असणं आवश्यक आहे. तारुण्याशिवाय म्हातारपण असू शकत नाही. (८६)
 - * **नवं जुनं एकमेकांना जोडलेलं आहे. या जगात काही नवं नाही, काही जुनं नाही, सर्व शाश्वत आहे. सनातन आहे. (८६)**
 - * परमात्मा नवीन आहे की जुना आहे? परमात्मा या दोन्हीच्या पलीकडे आहे. (९१)
 - * सत्याला क्षमा करता येत नाही. सत्याला सुळावर चढवले जाते. (९५)
 - * ही जी गर्दी आहे ती सत्याच्या बरोबरीने जगूच शकत नाही. (९५)
 - * जेव्हा दोन एकटे एकमेकांना भेटतात तेव्हा एकटेपणा दुप्पट होतो. तो कमी होत नाही. (९६)
 - * मुखवटा गळून पडला की खऱ्या चेहऱ्याचा शोध सुरू होतो. (९७)
 - * मरण्याची कला हाच धर्म आहे. मरणं शिका (९९)
 - * खरं आयुष्य हवं असेल तर मिटून जा. (९९)
 - * मी असणं याचा अर्थ मी परमात्म्यापासून भिन्न आहे, वेगळा आहे. (१०१)
 - * **मृत्यूचा अर्थ आहे आपला अहंकार मारून टाकणे. (१०१)**
 - * **प्रेमाची हत्या हे शेवटी परमेश्वराची हत्या असते. (११७)**
 - * प्रेम हे परमात्म्याचे उथळ रूप आहे. (११७)
 - * परमात्मा तुमच्याबरोबर आहे. तुम्हीच त्याच्याबरोबर नाही आहात. (१२९)
 - * अहंकार म्हणजे मरणधर्म! म्हणून तो विषच विष आहे. (१३५)
 - * अहंकाराला नेहमीच स्पर्धेची चटक असते. अहंकाराला योग आवडतो. तप-तपश्चर्या आवडते. (१४०)
 - * तुमचा अहंकार तुम्हाला हेच सांगेल की भक्ती नाही, योग कर. तप कर. जप कर. उपास कर. तरच काही होईल. (१४०)
 - * विचारांचं ऐकू नका. विचारांचं नातं व्यर्थाशी असते. विचार सीमित व क्षुद्र असतात. ते पैसा, पद, प्रतिष्ठा यात वाकबगार असतात. प्रेम, परमात्मा, समाधी या दुनियेत त्यांना चालना नाही. (१४७)
-

- * आनंदाचं ऐका. तुमच्यासमोर जे विधायक आहे. त्यातच डुंबा. हळूहळू तुमचे जीवन विधायक होईल. (१४७)
- * बुद्धीचं ऐकत राहाल तर तुमची हुरहुर संपेल आणि आनंदही. (१४७)
- * आनंदाचं संपूर्णपणे ऐका, याचा अर्थ आता स्वतःच्या मस्तीत जगा. (१४८)
- * ज्ञान म्हणजेच मुक्ती आहे. ज्ञानाच्या अतिरिक्त दुसरी मुक्ती नाही. (१५६)
- * विवेकानंदांचं राजकारण तुम्ही समजावून घेऊ शकणार नाही कारण ते धर्माच्या पदरातून चालते. (१६०)
- * प्रेम कधी असफल होत नाही. प्रेम करण्यातच सफलता आहे. (१६४)
- * प्रेम म्हणजे विसर्जन. प्रेम म्हणजे समर्पण. (१६५)

किंमत : १५० रु. सभासदांना : सवलतीत पोस्टेज : २५ रु.

टी बुक क्लब योजनेतील 'क्लासिक्स' साठी खास सवलत! टी बुक क्लब

चालू बुक क्लबचे सभासदत्व ५० रु. भरून घेता येते. या क्लबअंतर्गत दरवर्षी गाजलेल्या सहा इंग्रजी पुस्तकांचे अनुवाद प्रकाशित केले जातात. सभासदांना ही पुस्तके निम्न्या किंमतीत मिळतात. पुस्तके प्रकाशित होताच आपणांस त्यासंबंधीची माहिती कळवली जाते. ही सर्व सहाही पुस्तके घेणे आपल्यावर बंधनकारक राहिल.

या सहा पुस्तकांपुरती ही सभासद फी मर्यादित राहिल. या क्लबच्या सभासदांना आमच्या प्रकाशनाची इतर पुस्तकेही सवलतीत मिळतील.

१०० रु. भरून खालीलपैकी कोणतीही ६ किंवा सर्व पुस्तके एकाच वेळी निम्न्या किंमतीत मिळवा. सर्व पुस्तकांसाठी एकूण पोस्टेज १०० रु. राहिल. आणखी १०० रु. भरून मेहता मराठी ग्रंथजगतचे सहा महिन्याचे सभासदत्व मिळवा व सहा महिने इतर पुस्तकांवर २०% सवलत मिळवा.

पुस्तकाचे नाव	मूळ लेखक	अनुवादक	किंमत (रुपये)	सभासदांना सवलत
नॉट विदाऊट माय डॉटर बेट्टी महमूदी		लीना सोहोनी	२००	१००
प्रे (सावज)	मायकेल क्रायटन	डॉ. प्रमोद जोगळेकर	३००	१५०
स्टेट ऑफ फिअर	मायकेल क्रायटन	डॉ. प्रमोद जोगळेकर	४००	२००
नेक्स्ट	मायकेल क्रायटन	डॉ. प्रमोद जोगळेकर	४००	२००
नॉट अ पेनी मोअर,				
नॉट अ पेनी लेस	जेफ्री आर्चर	अंजनी नरवणे	१२०	६०

सन्स ऑफ फॉर्च्यून	जेफ्री आर्चर	अजित ठाकूर	३५०	१७५
फॉल्स इम्प्रेसशन	जेफ्री आर्चर	सुधाकर लवाटे	२८०	१४०
ओमेर्ता	मारिओ पुझो	अनिल काळे	२२०	११०
कन्टेजन	रॉबिन कुक	डॉ. प्रमोद जोगळेकर	२४०	१२०
टॉक्सीन	रॉबिन कुक	डॉ. प्रमोद जोगळेकर	२५०	१२५
सीज्	रॉबिन कुक	डॉ. प्रमोद जोगळेकर	३००	१५०
मार्कर	रॉबिन कुक	अनिल काळे	३५०	१७५
क्रायसिस	रॉबिन कुक	डॉ. प्रमोद जोगळेकर	३५०	१७५
फिअर इज द की	ऑलिस्टर मॅक्लीन	अशोक पाध्ये	१६०	८०
द गोल्डन गेट	ऑलिस्टर मॅक्लीन	अशोक पाध्ये	२२०	११०
द गोल्डन रॉन्डेव्हू	ऑलिस्टर मॅक्लीन	अशोक पाध्ये	२००	१००
द डार्क क्रुसेडर	ऑलिस्टर मॅक्लीन	अशोक पाध्ये	२४०	१२०
साऊथ बाय जावा हेड	ऑलिस्टर मॅक्लीन	अशोक पाध्ये	२५०	१२५
द लास्ट फ्रन्टियर	ऑलिस्टर मॅक्लीन	अशोक पाध्ये	२८०	१४०
पपेट ऑन अ चेन	ऑलिस्टर मॅक्लीन	माधव कर्वे	१८०	९०
द पेलिकन ब्रीफ	जॉन ग्रिशॉम	रवींद्र गुर्जर	२८०	१४०
द क्लायंट	जॉन ग्रिशॉम	माधव कर्वे	३००	१५०
द टेस्टामेंट	जॉन ग्रिशॉम	विश्वनाथ केळकर	३५०	१७५
द रनअवे ज्यूरी	जॉन ग्रिशॉम	अनिल काळे	३५०	१७५
द फर्म	जॉन ग्रिशॉम	अनिल काळे	४४०	२२०
फ्रॉम रशिया विथ लव्ह	इयान फ्लेमिंग	विजय देवधर	२५०	१२५
मूनरेकर	इयान फ्लेमिंग	उदय नारकर	१५०	७५
कसिनो रॉयल	इयान फ्लेमिंग	सुभाष जोशी	१२०	६०
फॉर युअर आईज ओन्ली	इयान फ्लेमिंग	अनिल काळे	१२०	६०
मयादा इराकची कन्या	जीन सॅसन	भारती पांडे	२५०	१२५
द दा विंची कोड	डॅन ब्राऊन	अजित ठाकूर	३२०	१६०
एन्जल्स अँड डेमन्स	डॅन ब्राऊन	बाळ भागवत	३२०	१६०
डिसेप्शन पॉईंट	डॅन ब्राऊन	अशोक पाध्ये	५००	२५०
परवाना	डेबोरा एलिस	अपर्णा वेलणकर	१२०	६०
शौझिया	डेबोरा एलिस	अपर्णा वेलणकर	११०	५५
साम्राज्य बुरख्यामागचे	कारमेन बिन लादेन	अविनाश दर्प	१५०	७५
टू सर विथ लव्ह	ई. आर. ब्रेथवट	लीना सोहोनी	१५०	७५
अलाइव्ह	पिअर्स पॉल रीड	अशोक पाथरकर	१५०	७५
मी सायूरी	आर्थर गोल्डन	सुनंदा अमरापूरकर	४००	२००
द सिमीऑन चेंबर	स्टीव्ह मार्टिनी	जयवंत चुनेकर	२५०	१२५
द अँटर्नी	स्टीव्ह मार्टिनी	अजित ठाकूर	३५०	१७५
वन शॉट	ली चाइल्ड	बाळ भागवत	३४०	१७०

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ७१

पुस्तक परिचय

हॅपी बर्थडेच्या रंगतदार पार्टीची
लज्जत वाढविणाऱ्या डेकोरेटिव्ह केक्सच्या
दुनियेतला रुचकर फेरफटका

केक्स

अपर्णा परचुरे

बर्थ डे हा शब्द उच्चारल्याबरोबर 'हॅपी बर्थ डे टू यू' म्हणत टेबलावर ठेवलेल्या भल्या मोठ्या केकवरील मेणबत्या फुंकर घालून विझवून सुरीने केक कापायचा आणि त्याची एक स्लाइस घेऊन मित्रमैत्रिणींना भरवायची हे दृश्य आपल्या डोळ्यापुढे उभे राहते.

केकशिवाय बर्थ डे पार्टी, लग्नाचा वाढदिवस वगैरे कार्यक्रम साजरे होत नाहीत. परदेशातील हा प्रकार भारतात आता चांगलाच रुळला आहे आणि चित्रपट किंवा टीव्ही मालिका याद्वारे घरोघर पोचला आहे.

वयाच्या संख्येएवढ्या मेणबत्या केकवर लावणे आणि केक कापणे याबद्दल आपले काही बुजुर्ग नापसंती व्यक्त करतात. वाढदिवस साजरा करायचा तर मेणबत्या विझवायच्या कशाला? केक सुरीने कापायचा कशाला? शुभेच्छा द्यायचे हे प्रकार अशुभ आहेत असे त्यांना वाटते. हे खरे असले तरी वाढदिवस आणि केक यांची सांगड आपल्या मनात पक्की होत चालली आहे आणि वाढदिवसासाठी आकर्षक सजावट केलेले वेगवेगळ्या आकाराचे केक बनवण्याचा उद्योग जोमाने फोफावत फाइव्ह स्टार स्टेटस गाठत आहे. केवळ सण उत्सव व वाढदिवसासाठीच केक करतात असे नाही, इतरही वेळी केकचा आस्वाद घेण्यात मजा येते.

घरच्या घरी असे केक बनवण्याचा उत्साह अनेक सुगरण महिलांना आवरता येत नाही. अर्थात् त्यामुळे बरीच बचत होऊ शकते हा मुद्दाही फायदेशीर ठरतो.

अशा उत्साही सुगरणींसाठी अपर्णा परचुरे यांनी नयनरम्य डेकोरेटिव्ह केक्स बनवण्याचे रहस्य उघड करणारे केक्स हे पुस्तक लिहिले आहे आणि मेहता पब्लिशिंग हाऊसने त्याची बहुरंगी पेशकश केली आहे.

हे वेगवेगळ्या आकारांचे आणि नमुन्यांचे केक करण्यासाठी, ते कलात्मक करण्यासाठी पाककौशल्याबरोबर कल्पकतेची गरज असते.

गार्डन (उद्यान), झोपडी, बंगला, गिटार, किल्ला, कुंडी, बास्केट, होडी, शिकारा, परडी, कासव, दागिन्यांची पेटी, लाकडाचा ओंडका, लेडीज हॅट, जेन्टस हॅट, ॲपल, आगगाडी, अननस, खिखिसमस ट्री, फ्लॉवर पॉट वगैरे नमुन्यांचे केक चौकोनी किंवा गोलाकार आकारात बनवू शकतो. त्यांची आकर्षक सजावट करू शकतो.

अपर्णा परचुरे यांनी हे वेगवेगळ्या प्रकारचे केक कसे करावे, त्यांचे डेकोरेशन कसे करावे, त्यासाठी आयसिंग कसे करावे याचे बारीकसारीक तपशीलही काळजीपूर्वक दिले आहेत. पुस्तकात दिलेल्या अशा डेकोरेटिव्ह केक्सच्या रंगीत छायाचित्रांकडे बघूनही तोंडाला एकीकडे पाणी सुटते तर दुसरीकडे इतक्या आकर्षक कलाकृतींचे सुरीने काप करून त्या कलाकृतीचा विध्वंस करायचा हे संवेदनाशून्य अमानुष कृत्य होय असेही वाटते. एखादा मूर्तिकार जीव ओतून मूर्ती वा शिल्प बनवतो तसेच केक

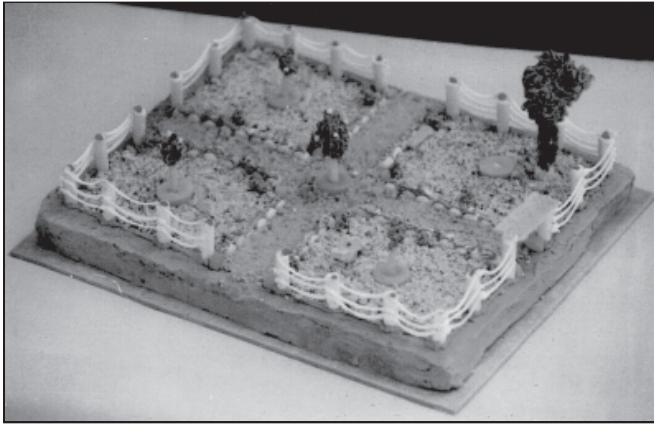
बनविणारी कलावंत सुगरण आपले कौशल्य पणाला लावत असते, तिच्या कलेचे कौतुक वाटायला हवे.

‘डेकोरेटिव्ह केक’च्या कृतीवर एवढे सविस्तर पुस्तके दुसरे नाही असे प्रस्तावनेत नामवंत शेफ विष्णू मनोहर यांनी लिहिले आहे. मुळात चित्रकार असलेले विष्णू प्रभाकर चोखंदळ रुचीमुळे पाककृतीकडे वळले. ते म्हणतात, “एवढ्या सुंदर पद्धतीने केक डेकोरेट करता येतात हे मला या पुस्तकामुळे पहिल्यांदाच जाणवले. केक तयार करणे ही एक कला आहे. या कलेला वैविध्याची जोड देऊन अपर्णा परचुरे यांनी मराठी मुकुटात मानाचा तुरा खोवला आहे. या पुस्तकातल्या डेकोरेटिव्ह केक्सच्या आयसिंगमधील शर्टाचे आयसिंग, खेळातले पत्ते, कॅकटसचे झाड, होडी, लाकडाचा ओंडका, सफरचंद हे प्रकार मला अत्यंत आवडले. यात बरीच मेहनत आहे.”

अपर्णा परचुरे यांनी या पुस्तकात बेसिक केक कसा करावा याची माहिती प्रथम दिली आहे. शाकाहारी आणि अंड्याचे असे केकचे दोन प्रकार पडतात.

शाकाहारी केकसाठी मैदा, कन्डेन्सड मिल्क, पिठीसाखर, लोणी, दूध, खाण्याचा सोडा, बेकिंग पावडर, व्हॅनिला इसेन्स हे साहित्य लागते तर अंड्याच्या केकला वरील पदार्थांबरोबर अंडी लागतात. एका अंड्याचे वजन ५० ग्रॅम धरले तर ४ अंड्यांचे वजन २०० ग्रॅम होते. त्यासाठी मैदा, लोणी, पिठीसाखर प्रत्येकी २०० ग्रॅम वापरावी लागते. शिवाय अर्धा चहाचा चमचा बेकिंग पावडर, मैदा व बेकिंग पावडर एकत्र करून चाळून ठेवावे. लोणी स्टीलच्या पातेल्यात हलके होईपर्यंत चमच्याने किंवा ब्लेंडरने फेटावे. हलके झाल्यावर थोडी थोडी पिठीसाखर घालून फेटावे.

अंड्याचे पिवळे व पांढरे बलक अलग करून, मिश्रणात इसेन्स व बलक घालून फेटावे. त्यात मैदा व बेकिंग पावडरचे मिश्रण मिसळावे. मिसळताना गोल गोल

फिरवू नये, कट अँड फोल्ड करावे.

नंतर अंड्याचा पांढरा भाग फेटून त्यात कट अँड फोल्ड करून मिसळावे.

ग्रीसिंग केलेल्या मोल्डमध्ये भरून मोल्ड कापडाच्या घडीवर चांगला ठोकावा.

ओव्हन १० मिनिटे सर्वाधिक तापमानावर गरम करून, १८० सें. तापमानावर वरील मिश्रण बेक करायला ठेवावे. २५ ते ३० मिनिटात केक मोल्डपासून सुटून येईल. केक व मोल्ड यात सर्व बाजूंनी फट पडेल तेव्हा केक तयार झाला असे समजावे. हा केक ओव्हनमधून बाहेर काढा. कोमट असेपर्यंतच मोल्डमधून केक काढा.

केकचा विशिष्ट आकार कापायचा असेल तर ४/५ तास थांबावे. गार झाल्यावर कापावा. शाकाहारी केक करताना अंड्याच्या जागी शेवटी चोळलेले मैद्याचे मिश्रण घालून मोल्ड ठोकावा.

केक सुशोभित करण्यासाठी आयसिंग लागते. आयसिंगचे अनेक प्रकार आहेत. बटर आयसिंग, रॉयल आयसिंग, ग्लेझ आयसिंग, जॅम आयसिंग.

बटर आयसिंगसाठी ५० ग्रॅम लोण्यात १०० ग्रॅम आयसिंग शुगर असे प्रमाण घ्यावे.

लोण्याचा वास येऊ नये म्हणून थोडा इसेन्स वापरावा.

पांढरे बटर आयसिंग तयार करून ठेवावे. त्यात कुठलाही रंग मिसळता येतो.

बटर आयसिंगचा उपयोग संपूर्ण केक कोटिंग करणे, केकचा एक तुकडा दुसऱ्याला चिकटवणे, केकला बॉर्डर करणे, केकवर नॉझलने फुले काढणे, केकवर संदेश वा शब्द लिहिणे, नाव लिहिणे यासाठी होतो.

रॉयल आयसिंग हे पांढरा बलक आणि आयसिंग शुगर मिसळून करतात.

एका अंड्याच्या पांढऱ्या बलकाला २२५ ग्रॅम आइसिंग शुगर हे प्रमाण ठेवावे.

हे आयसिंग थोड्या वेळात कडक होते. त्यामुळे ते लगेच वापरावे लागते. गुलाबाची फुले, पाने, दोन केक मध्ये मजबुतीसाठी गोड कांड्या बसवणे यासाठी याचा उपयोग होतो.

केक आयताकृती, गोलाकार, त्रिमित या आकाराचे असतात.

या पुस्तकात गार्डन केक, फ्रेटवर्कचा केक, त्रिमित केक, तयार मोल्डमधील केक वगैरेची माहिती दिली आहे. ख्रिसमस केक, पाइर्ननल पेस्ट्री केक, डेट वॉलनट केक, चॉकलेट लेअर केक, मॅडलिनस केक वगैरे नावे घेताच जीभ सरसरू लागते.

केकच्या या रुचकर दुनियेत प्रवेश करण्यासाठी पासवर्ड किंवा पासपोर्ट म्हणजे हे पुस्तक आहे.

किंमत : १५० रु. सभासदांना : सवलतीत पोस्टेज : २५ रु.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ७५

पुरस्कार

* तिवारी यांच्या काव्यसंग्रहास यंदाचा 'व्यास सन्मान'

के. के. बिल्हा फाउंडेशनतर्फे ज्येष्ठ हिंदी कवी विश्वनाथ प्रसाद तिवारी यांच्या 'फिर भी कुछ रह जाएगा' या काव्यसंग्रहाला यंदाचा 'व्यास सन्मान' जाहीर झाला आहे. अडीच लाख रुपये आणि स्मृतिचिन्ह असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

ज्येष्ठ साहित्यिक आणि लखनौ विद्यापीठाच्या हिंदी विभागाचे प्रमुख प्रा. सूर्यप्रसाद दीक्षित यांच्या अध्यक्षतेखालील निवड समितीने या पुरस्कारासाठी तिवारी यांच्या कवितासंग्रहाची निवड केली आहे. यापूर्वी डॉ. राम विलास शर्मा, डॉ. धर्मवीर भारती, कुँवर नारायण, प्रा. रामस्वरूप चतुर्वेदी, डॉ. केदारनाथ सिंह, गोविंद मिश्रा, गिरिराज किशोर, डॉ. कैलाश वाजपेयी, मृदुला गर्ग आणि अमर कांत यांना हा सन्मान प्रदान करण्यात आला आहे.

* साहित्य संस्कृती मंडळाची गौरववृत्ती

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाच्या सुवर्णमहोत्सवी वर्धापनदिनानिमित्त ज्येष्ठ साहित्यिक डॉ. भालचंद्र नेमाडे आणि ज्येष्ठ लोककलावंत लीलाधर हेगडे यांना प्रत्येकी पन्नास हजार रुपयांची गौरववृत्ती आणि दहा ज्येष्ठ साहित्यिकांना प्रत्येकी २५ हजार रुपयांची साहित्य सन्मानवृत्ती मुंबईत २१ फेब्रुवारीला वर्धापनदिन सोहळ्यात देण्यात आली.

सन्मानवृत्ती देण्यात आलेले दहा ज्येष्ठ साहित्यिक - रा. ग. जाधव, कमल देसाई, रा. रं. बोराडे, अनिल अवचट, अशोक केळकर, भास्कर चंदनशिव, वंसत आबाजी डहाके, तारा भवाळकर, आशा बगे आणि विलास सारंग.

याशिवाय चार नवोदित साहित्यिकांना यशवंतराव चव्हाण उत्कृष्ट वाङ्मय पुरस्कार आणि औरंगाबाद येथील सुलभा प्रकाशनास सरफारोजी उत्कृष्ट प्रकाशन पुरस्कार देण्यात आला. मंडळाने मुंबई, नागपूर, कोल्हापूर, चंद्रपूर, कऱ्हाड, जळगाव, अंबेजोगाई, बारामती, नांदेड या नऊ ठिकाणी तीन-तीन दिवसांचा साहित्य संस्कृती महोत्सव आयोजित करण्याचे ठरविले आहे.

* नंदा फाऊंडेशन तर्फे दिवाळी अंकास पुरस्कार

मध्यम वर्गीयांना हक्काचं व्यासपीठ उपलब्ध करून देणाऱ्या मुंबईच्या नंदा फाऊंडेशनच्या वतीने दिवाळी अंक स्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. १९.२.२०११ रोजी मुंबईमध्ये एका कार्यक्रमात या स्पर्धेतील पुरस्कार देण्यात आले. कार्यक्रमाच्या अध्यक्ष राणी नंदकुमार, प्रमुख पाहुण्या सौ. आशा श्रॉफ, डॉ. स्वप्नील वाडेकर हे उपस्थित होते. दिवाळी अंक स्पर्धेसाठी एकूण ८१ अंक आले होते. त्यातील ९ दर्जेदार अंकांना पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले. राणी नंदकुमार यांनी आपल्या भाषणात कथा, चारोळ्या इत्यादींसोबत लहान मुलांसाठी स्वतंत्र विभाग असणाऱ्या **मेहता मराठी ग्रंथजगत** या अंकास दर्जेदार दिवाळी अंक पुरस्कार देण्यामागची भूमिका स्पष्ट केली.

व्याकरण, भाषेवरचे प्रभुत्व व भाषेवरील पकड असणारे साहित्य गुणांनी परिपूर्ण असणारे मेहता मराठी ग्रंथजगत हे एकमेव मासिक आहे. मेहता मराठी ग्रंथजगतने स्वतंत्र बालविभाग देऊन परिपूर्ण कौटुंबिक अंक बनवला आहे असे त्यांनी सांगितले.

* प्राचार्य डॉ. किशोर पवार यांना आदर्श शिक्षक पुरस्कार

नाशिक येथील कर्मवीर शांतारामबापू कोंडाजी वावरे महाविद्यालयाचे प्राचार्य व मेहता पब्लिशिंग हाऊसचे लेखक डॉ. किशोर पवार यांना महाराष्ट्र शासनाने सन २०१०-११ या वर्षाचा आदर्श शिक्षक पुरस्कार दि. २५ जानेवारी २०११ रोजी घोषित केला असून दि. ५ सप्टेंबर रोजी नागपूर येथे तो दिला जाणार आहे.

डॉ. गोविंद स्वरूप व कुलगुरु रघुनाथ शेवगावकर यांच्या हस्ते गौरव स्वीकारताना डॉ. किशोर पवार व डॉ. नलिनी पवार

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ७७

पुणे विद्यापीठाने दि. १० फेब्रुवारी २०११ रोजी वर्धापन दिनानिमित्त आदर्श प्राचार्य म्हणून ज्येष्ठ अंतरिक्षशास्त्रज्ञ डॉ. गोविंद स्वरूप व कुलगुरु रघुनाथ शेवगावकर यांच्या हस्ते त्यांचा गौरव केला.

प्राचार्य डॉ. पवार व सौ. नलिनी पवार यांनी वायू प्रदूषण, सागरातील नवलाई, नामशेष झालेले प्राणी आणि आपली जीवसृष्टी भाग १ ते १० ही पुस्तके लिहिली आहेत. डॉ. पवार हे प्राणीशास्त्राचे व पर्यावरणशास्त्राचे शिक्षक असून त्यांची ६० पेक्षा अधिक पुस्तके प्रकाशित झाली आहेत. मनोविकास, निराली, नचिकेत विद्यार्थी, यूनिटी, मंजूल प्रकाशन यांनी त्यांची पुस्तके प्रकाशित केलेली आहेत. डॉ. पवार यांनी अमेरिकेत आपल्या शोधनिबंधाचे वाचन केले आहे. ते अंधश्रद्धा निर्मूलन चळवळीचे खंदे कार्यकर्ते आहेत. त्यांनी शेकडो सप्रयोग व्याख्याने दिली आहेत. एक विद्यार्थीप्रिय शिक्षक, कुशल प्रशासक व संशोधक म्हणून त्यांचा लौकिक आहे.

*** बाबा महाराज सातारकर - कीर्तन चक्रवर्ती**

ज्येष्ठ कीर्तनकार बाबामहाराज सातारकर यांना कीर्तनचक्रवर्ती बहुमान काशी विश्वेश्वर मंदिरात प्रदान करण्यात आला. संस्कृत पंडितांनी महाराजांच्या अमृतवाणीवर स्तुतिसुमनांचा वर्षाव केला.

सोहळ्यात देशाच्या विविध भागांतून शिवभक्त, वारकरी सहभागी झाले होते. सातारकर फडातील रुक्मिणीमहाराज, प्रियदर्शनी उपस्थित होत्या.

शिवाचार्य म्हणाले, “महाराजांच्या वाणीचा चमत्कार आपण अनुभवलाच आहे. ते खऱ्या अर्थाने कीर्तनचक्रवर्ती आहेत. त्यांच्या अमृतवाणीची अनुभूती काशीतील पंडितांना यावी म्हणूनच हा सोहळा आयोजित केला आहे.

कमलेशदत्त त्रिपाठी म्हणाले, “आमच्याकडे पांडित्य आहे. अमृतवाणीची अनुभूती काय आहे, याचे दर्शन आज महाराजांच्या कीर्तनातून घडले.”

*** लता मंगेशकर यांना स्वरभास्कर पुरस्कार**

पुणे महापालिकेचा पहिला स्वरभास्कर भीमसेन जोशी पुरस्कार स्वसम्राज्ञी लता मंगेशकर यांना देण्यात आला.

“पुणेकर इतक्या उत्साहानं येतील आणि इतक्या भव्य प्रमाणात माझा सत्कार होईल हे मी इर्मेजिनच केलं नव्हतं. अण्णांकडे माझं येणं जाणं असे. मला भारतरत्न मिळाल्यानंतर मात्र ते मला लता न म्हणता या भारतरत्न... असंच म्हणायचे... अण्णांना मी कधीच विसरू शकणार नाही.. मी अतिशय भाग्यवान आहे की आज त्यांच्या नावाचा पुरस्कार मला मिळाला...”

“मला फिल्म इंडस्ट्रीमध्ये पंचवीस वर्षे झाली म्हणून पुणे नगरपालिकेने माझा हिराबागेत सत्कार केला होता. नानासाहेब गोरे तेव्हा महापौर होते. प्रचंड गर्दी होती.

कार्यक्रमात अचानक भीमसेन आले. वाद्य वगैरेच्या तयारीनेच आले. माझ्या कौतुकासाठी त्यांनी इंद्रायणी काठी हा अभंग गायला... मी तो क्षण कधीही विसरणार नाही... अण्णांसारखं कोणी गाऊ शकणार नाही. तो दैवी सूर होता. त्यांच्यासारखा गायक होणार नाही... त्यांच्यासारखा माणूस होणार नाही.

“मला म्हणायचे, लताबाई जेवायला या घरी. थालपीठ आणि त्याच्यावर लोणी घायला सांगतो. “मला येणारं गाणं, मला येणाऱ्या भाषा याबरोबरच मला मोठे करणारे आपण लोक आहात... जनता ज्यावेळी कौतुक करते तेव्हा कलाकार मोठा होतो... तुमचे उपकार मी कधीही विसरू शकणार नाही...”

सितारादेवी यांनी आता मी मराठी शिकत आहे असे सांगत अधूनमधून मराठीतून भाषण करत दाद मिळवली. शिवाय भारतात लतादीदींसारखी भारतरत्न कलाकार आहे याचा मला खूप अभिमान आहे, असेही सांगितले.

महापौर मोहनसिंग राजपाल, वनमंत्री पतंगराव कदम, उषा मंगेशकर, मीना खडीकर, जयंत जोशी, उल्हास पवार आदींच्या उपस्थितीत हा सोहळा रंगला.

* सुमन कल्याणपूर यांना महंमद रफी पुरस्कार

महंमद रफी आर्ट्स फाउंडेशनतर्फे ज्येष्ठ पार्श्वगायिका सुमन कल्याणपूर यांना यंदाचा महंमद रफी पुरस्कार (एक लाख रुपये, स्मृतिचिन्ह आणि मानपत्र) बालगंधर्व रंगमंदिर येथे ता. १९ फेब्रुवारीला ज्येष्ठ संगीतकार लक्ष्मीकांत-प्यारेलाल जोडीतील प्यारेलाल शर्मा यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला.

महापौर मोहनसिंग राजपाल, ज्येष्ठ व्यंगचित्रकार मंगेश तेंडुलकर, जिल्हा पोलिस अधीक्षक प्रताप दिघावकर, अतिरिक्त पोलिस आयुक्त प्रभातकुमार आणि विघ्नहर्ता न्यासाचे विश्वस्त डॉ. मिलिंद भोई उपस्थित होते.

‘अर्किस्ट्रा गॉड गिफ्ट’तर्फे आयोजित कार्यक्रमांतर्गत ‘अंदाज-ए-रफी’ मैफलीमध्ये महंमद रफी आणि सुमन कल्याणपूर यांची युगुलगीते सादर केली गेली.

* जब्बार पटेल, गोविंद निहलानी यांना शासनाचे पुरस्कार

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्यावरील चित्रपटाचे दिग्दर्शन करणारे ज्येष्ठ दिग्दर्शक जब्बार पटेल यांना व्ही. शांताराम जीवन गौरव पुरस्कार आणि ‘चौकट राजा’च्या निर्मात्या स्मिता तळवलकर यांना चित्रपती व्ही. शांताराम विशेष योगदान पुरस्कार जाहीर झाले. दोन लाख रुपये रोख, शाल, श्रीफळ, स्मृतिचिन्ह आणि मानपत्र असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

हिंदी चित्रपट क्षेत्राच्या उत्कर्षासाठी मोलाची कामगिरी करणारे दिग्दर्शक गोविंद निहलानी यांना राजकपूर जीवन गौरव पुरस्कार आणि ज्येष्ठ अभिनेत्री शबाना आझमी यांना राजकपूर विशेष योगदान पुरस्कार जाहीर झाला आहे. यापूर्वी २००८-०९

मध्ये आमीर खान यांना तर २००९-१० मध्ये आशुतोष गोवारीकर यांना या पुरस्काराने गौरविण्यात आले.

नाट्य कलावंतांसाठी असणारा नटवर्य प्रभाकर पणशीकर रंगभूमी जीवनगौरव पुरस्कार सुलभा देशपांडे यांना जाहीर झाला आहे. एक लाख रुपये रोख, शाल, श्रीफळ आणि स्मृतिचिन्ह व मानपत्र असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे. यापूर्वी श्रीमती विजया मेहता, भालचंद्र पेंढारकर, मधुकर तोरडमल यांना हा पुरस्कार मिळाला होता.

संगीत रंगभूमीवरील कलावंतांसाठी यंदापासून सुरू करण्यात आलेला अण्णासाहेब किर्लोस्कर संगीत रंगभूमी जीवनगौरव पुरस्कार श्रीमती फैय्याज यांना जाहीर झाला आहे. एक लाख रुपये, शाल, श्रीफळ, स्मृतिचिन्ह व मानपत्र असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

*** सरोज देशपांडे यांना 'साहित्य अकादमी'चा अनुवाद पुरस्कार**

'अशी काळवेळ' या अनुवादासाठी सरोज देशपांडे यांना साहित्य अकादमीचा २०१० चा पुरस्कार जाहीर झाला आहे.

'द मॅटर ऑफ टाइम' या शशी देशपांडे लिखित मूळ पुस्तकाचा 'अशी काळवेळ' हा मराठी अनुवाद सरोज देशपांडे यांनी केला असून 'रोहन प्रकाशन' या संस्थेमार्फत हे पुस्तक प्रकाशित करण्यात आले आहे. ५० हजार रुपये रोख व स्मृतिचिन्ह असे पुरस्काराचे स्वरूप आहे. पुणे विद्यापीठाच्या संस्कृत प्रगत अध्ययन केंद्रात अध्ययन केलेल्या देशपांडे यांनी यापूर्वी इतिहास, भूशास्त्र, पर्यावरण इत्यादी विषयांवरील पुस्तके तसेच गिरीश कर्नाड यांची काही नाटके अनुवादित केली आहेत. 'झेन अँड द आर्ट ऑफ मोटारसायकल मेन्टेनन्स' या कादंबरीचाही त्यांनी केलेला अनुवाद रोहन प्रकाशनाने प्रसिद्ध केलेला आहे.

*** राजन खान यांना 'प्रियदर्शनी' पुरस्कार**

प्रियदर्शनी अकादमीतर्फे मराठी, हिंदी, गुजराती आणि सिंधी भाषांतील प्रत्येकी एका साहित्यिकाला पुरस्कार दिले जातात. या वर्षी मराठीचा पुरस्कार राजन खान यांच्या 'रस अनौरस' या कादंबरीला मिळाला. या पुरस्कारांचे वितरण इंडियन मर्चंट्स चेंबरच्या वालचंद हिराचंद सभागृहात झाले. २५ हजार रुपये व मानचिन्ह, असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

*** 'गझलसाद' या संग्रहास पुरस्कार**

समाजवादी प्रबोधिनीचे सरचिटणीस आणि नामवंत कवी गझलकार प्रसाद कुलकर्णी यांच्या 'गझलसाद' या संग्रहाला डॉ. न. ना. देशपांडे काव्यसंग्रह पुरस्कार जाहीर झाला आहे. नरेंद्र विद्यापीठाच्या वतीने हा पुरस्कार देण्यात येतो. प्रसाद

कुलकर्णी हे गेली पंचवीस वर्षे समाजवादी प्रबोधिनीचे काम करत आहेत.

*** 'पुणे नगर वाचन मंदिरा'चे पुरस्कार**

“जुन्या ग्रंथालयांनी नावीन्य आणि आधुनिकता स्वीकारायला हवी, जेणेकरून एक व्यवसाय म्हणून तरुण पिढी ग्रंथालय माध्यमात काम करण्यास उत्सुक होईल,” असे मत नाटककार सतीश आळेकर यांनी 'पुणे नगर वाचन मंदिरा'च्या वर्धापन दिनानिमित्त बोलताना व्यक्त केले.

'आदर्श ग्रंथपाल पुरस्कार' रावसाहेब गव्हाणे यांना, 'आदर्श सामाजिक कार्यकर्ता पुरस्कार' पुष्पलता नडे यांना व 'संत वाङ्मय ग्रंथ पुरस्कार' वसू भारद्वाज यांना देण्यात आला.

आळेकर म्हणाले, “सध्या ज्ञानाची रूपेरषा वाढली आहे; पण ती आधुनिक व्हायला हवी. म्हणूनच आजच्या ग्रंथालयांनी नवतेचे बळ स्वीकारायला हवे. त्यामुळे तरुण पिढी वाचनाकडे वळेल. त्यासाठी संगणक व पुस्तके जवळ यायला हवीत.”

*** 'शिवनेर भूषण' पुरस्कार**

'पर्यटन क्षेत्रामध्ये अन्य क्षेत्रांच्या तुलनेत अधिक रोजगारनिर्मिती होत असल्याने पर्यटन विकासाला चालना देण्यासाठी अधिक निधी उपलब्ध करून दिला जाईल,' असे प्रतिपादन राज्याचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी शिवजन्म सोहळ्यानंतर केले.

साहित्यिक शंकर वैद्य यांना श्री. पवार यांच्या हस्ते या वर्षाचा 'शिवनेर भूषण' पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले. सत्काराला उत्तर देताना ते म्हणाले, “शिवाजी महाराजांनी सर्वसामान्यांमध्ये एकजुटीची भावना निर्माण केली.” पंकज गावडे यांनी मानपत्राचे वाचन केले.

श्री. पवार म्हणाले, “जुन्नर तालुक्याचे ऐतिहासिक व धार्मिक महत्त्व लक्षात घेता येथे पर्यटनाला अधिक वाव आहे. येथे औद्योगिक विकास होऊ शकत नाही, त्यामुळे पर्यटन विकासासाठी अतिरिक्त निधी दिला जाईल. येडगाव येथील यशवंतराव चव्हाण स्मारकासाठी निधी कमी पडू दिला जाणार नाही.”

*** सुरेश वाडकर यांना 'स्वरगायत्री पुरस्कार'**

कै. शंकरराव भोई स्मृती प्रतिष्ठानतर्फे देण्यात येणारा 'स्वरगायत्री पुरस्कार' वाडकर यांना संगीतकार प्यारेलाल यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला.

गायिका अनुराधा मराठे, शाहीर दादा पासलकर, तंतुवाद्य बनविणारे युसूफभाई मिरजकर, स्वरानंद प्रतिष्ठानचे कार्यकारी विश्वस्त प्रकाश भोंडे, निवेदक मंगेश वाघमारे यांना स्वरगायत्री गौरव पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

“शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या हा महाराष्ट्रावरचा कलंक आहे. आमच्या यवतमाळ

जिल्ह्यात तीन हजारांपेक्षा अधिक शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्या. हा कलंक थोडा तरी पुसला जावा म्हणून काम करत आहोत. महिलांना व्यवसाय प्रशिक्षण देऊन पुन्हा उभे करत आहोत. पुणेकर संवेदनशील आहेत, त्यामुळे त्यांची मदत होत आहे,” असे मनोगत यवतमाळच्या श्रीमती माणिक कद्रे यांनी व्यक्त केले.

श्रीमती कद्रे म्हणाल्या “आमच्या संस्थेने १२० कुटुंबीयांना दत्तक घेतले. भाजीविक्री, शेळीपालन आदी कुटीर उद्योगांतून ३० महिलांना पायावर उभे राहण्यासाठी मदत केली. शेतकऱ्यांनी आत्महत्या करू नयेत, यासाठी ३३ बचत गट आहेत.”

कद्रे यांच्या संस्थेच्या कामाने प्रभावित होऊन सुरेश वाडकर यांनी पाच लाख रुपयांची देणगी जाहीर केली.

पुरस्काराला उत्तर देताना वाडकर म्हणाले, “प्यारेलाल यांच्याकडे गाणे गायला मिळणे म्हणजे ‘ग्रीनकार्ड’ मिळण्यासारखे होते. त्यांच्याकडून खूप प्रेम आणि गाणी मिळाली. त्यामुळे हा पुरस्कार त्यांच्या हस्ते स्वीकारताना अधिक आनंद होत आहे.”

गायत्री मंत्र म्हणजे स्वरांची उत्पत्ती होणारे तीर्थ वाटते, असे डागर यांनी सांगितले. वाडकर यांचे गाणे वर्षानुवर्षे ताजे वाटते. यामागे त्यांची अनेक वर्षांची साधना आहे, असे कौतुकोद्गार मराठे यांनी काढले.

आवाजशास्त्रावर परदेशात होत असलेले काम डॉ. भोई पुण्यात करत आहेत, असे मोडक यांनी सांगितले. डॉ. भोई म्हणाले, “संगीत व अध्यात्म या दोन गोष्टी वेगळ्या नाहीत.”

सुधीर गाडगीळ यांनी सूत्रसंचालन केले.

* संगीतकार, गायक अवधूत गुप्ते यांना श्रीकांत ठाकरे पुरस्कार

श्रीकांतजी ठाकरे सांस्कृतिक महोत्सव समितीतर्फे ज्येष्ठ संगीतकार-गायक पं. हृदयनाथ मंगेशकर यांच्या हस्ते गुप्ते यांना ‘श्रीकांत ठाकरे पुरस्कार’ प्रदान करण्यात आला. ‘फडणीस इन्फ्रास्ट्रक्चर’च्या अनुराधा फडणीस, चित्रपट निर्माते अतुल कांबळे, रवींद्र माळवदकर, अरुण थरकुडे, डॉ. मिहीर सूर्यवंशी, श्रीमंत दगडूशेट हलवाई गणपती ट्रस्टचे कोषाध्यक्ष महेश सूर्यवंशी, समितीचे अध्यक्ष राजाभाऊ सूर्यवंशी उपस्थित होते. गुप्ते म्हणाले, “श्रीकांतजींच्या संगीताचा मी चाहता आहे. या पुरस्कारामुळे प्रयोगशील संगीताच्या चौकटीमध्ये शिरण्याची परवानगी मिळाली.”

मंगेशकर म्हणाले, “स्वरमंडलावर शास्त्रीय संगीत सादर करणारे, माझ्या गायनाच्या कार्यक्रमात व्हायोलिनची साथ करणारे, ‘शुद्ध निषाद’ या नावाने शास्त्रीय संगीतावर लेखन करणारे आणि प्रतिभावंत संगीतकार, अशी श्रीकांत ठाकरे यांची विविध रूपे मी पाहिली आहेत.”

*** नाटककार महेश एलकुंचवार यांना जनस्थान पुरस्कार**

“गोदा, नाशिक, कुसुमाग्रजांचे साहित्य आणि त्यांचे माणसांवरील प्रेम हे सगळे उत्कट आहे. कविश्रेष्ठ कुसुमाग्रजांच्या जन्मशताब्दीत मिळालेला जनस्थान पुरस्कार मी तात्यासाहेबांचा प्रसाद म्हणूनच स्वीकारतो,” अशी भावना ज्येष्ठ नाटककार महेश एलकुंचवार यांनी व्यक्त केली. मानवी अस्तित्वाच्या वास्तवाचा साक्षी भावातून शोध घेण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या एलकुंचवार यांना कुसुमाग्रज प्रतिष्ठानतर्फे मानाचा जनस्थान पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले.

साहित्यात विशेष कामगिरी करून महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक जीवनावर ठसा उमटविणाऱ्या व मराठी भाषेतून गौरवास्पद लेखन करणाऱ्या मराठी साहित्यिकास कुसुमाग्रज प्रतिष्ठानतर्फे वर्षाआड दिला जाणारा हा पुरस्कार एलकुंचवार यांना ज्येष्ठ रंगकर्मी डॉ. विजया मेहता यांच्या हस्ते देण्यात आला. महावस्त्र, एक लाख रुपये, सन्मानचिन्ह आणि सन्मापत्र असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे.

१९९१ पासून यंदाचा हा अकरावा पुरस्कार आहे.

एलकुंचवार म्हणाले, “आतापर्यंत मला अनेक पुरस्कार मिळाले असले तरी तात्यासाहेबांच्या नावाच्या प्रतिष्ठानकडून मिळालेल्या या पुरस्काराचे महत्त्व वेगळे आहे. या पुरस्काराने माझी जबाबदारी वाढली आहे. काही पुरस्कार उपचार म्हणून असतात. हा पुरस्कार तसा नाही. तात्यासाहेबांच्या ‘विशाखा’ने भारावून गेलेल्या पिढीतील मीही एक होतो. अजूनही मी विशाखा वाचतो; नटसम्राट पाहतो, वाचतो.”

प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष डॉ. जब्बार पटेल यांनी प्रास्ताविक व स्वागत केले. अभिनेत्री शुभांगी गोखले, दिग्दर्शक चंद्रकांत कुलकर्णी, सुलभा देशपांडे, डॉ. श्रीराम लागू, समीक्षक माधव वझे, आशा बगे, दिवाकर मोहनी, प्रवीण बर्दापूरकर आदींच्या प्रतिक्रिया चित्रफितीद्वारे पडद्यावर दाखविण्यात आल्या.

*** सदाशिव अमरापूरकर यांना चैतन्यदीप पुरस्कार**

नाटक हाच माझा ध्यास आहे, साठ हे काही रिटायरमेंटचे वय नाही. उलट नवे आणि वेगळे काम करायचे आहे. आज जेव्हा अहमदनगरला जातो आणि धडधडणारे कलाकार पहातो तेव्हा माझे पूर्वीचे दिवस आठवतात. मला मदत करायला मुंबईत कोणी नव्हते मात्र या मुलांसाठी आता मी आहे, अशा शब्दात आजही नाटकाशी जोडलेली नाळ तुटलेली नसल्याची ग्वाही प्रसिद्ध अभिनेते सदाशिव अमरापूरकर यांनी दिली.

नाट्य-चित्र सृष्टीत केलेल्या कामगिरीबद्दल रोटरी क्लब ऑफ पर्वतीतर्फे अमरापूरकर यांना ‘चैतन्यदीप पुरस्कार’ प्रदान करण्यात आला. क्लबचे अध्यक्ष विलास जेधे, सचिव दिलीप सोहनी, कॉम्प्युटर तज्ज्ञ डॉ. दीपक शिकारपूर आदी उपस्थित होते.

आजवर भेटलेल्या विलक्षण ताकदीच्या माणसांमुळेच इथे उभा आहे. तेंडुलकर-कानेटकरांपासून ते लागूसारख्या दिग्गजांकडून खूप शिकण्यास मिळाले. त्यांच्याबरोबर काम करता आले. मेधा पाटकर, डॉ. नरेंद्र दाभोलकर यांच्यासारख्यांकडून सामाजिक जाणिवा विकसित करता आल्या. मात्र, रंगभूमी हेच आपले सर्वस्व आहे अशी भावना कायम आहे. कॉलेजमध्ये असताना आणि नंतरही नाटकातून काम केले. आयुष्यात खरे तर नाटक भिनलेले आहे. सिनेमा व्यवसायासाठी केला. चित्रपटातला मी आणि खरा मी यात मात्र खूप फरक आहे. घरात पाऊल टाकले की सिनेमा बाहेर ठेवलेला असतो. या क्षेत्राने मला खूप काही दिले आहे. आजच्या घडीला पुन्हा नव्याने 'वेगळे' नाटक करायचे आहे, अशी इच्छाही त्यांनी प्रदर्शित केली.

* मी मराठी नेट लेखनस्पर्धा

मी मराठी नेट व मेहता पब्लिशिंग हाऊस यांच्या संयुक्त विद्यमाने डिसेंबर २०१० या कालावधीत लेखनस्पर्धा आयोजित करण्यात आली होती. या लेखनस्पर्धेला आतंरजालावर व त्याबाहेरही लेखन करणाऱ्या लेखकांचा उदंड प्रतिसाद लाभला. विविध विषयावरील २५० लेखांचे समृद्ध दालन मी मराठी तर्फे वाचकांसाठी या निमित्ताने खुले झाले.

श्री. शंकर सारडा, प्रवीण टोकेकर, रामदास यांनी या स्पर्धेचे परीक्षक म्हणून काम पाहिले. वेबसाईटचे संचालक श्री. राज जैन यांनी या स्पर्धेचे आयोजन केले होते. दि.१९.३.२०११ रोजी ठाणे येथे विजेत्यांना पारितोषिके देण्यात आली. प्रमुख पाहुणे म्हणून श्री. गुरुनाथ तेंडुलकर (लेखक) व श्री. कीर्तिकुमार शिंदे (प्रकाशक, नवता प्रकाशन) उपस्थित होते.

'मेहता पब्लिशिंग हाऊस'ने ही स्पर्धा प्रायोजित केली होती.

सूत्रसंचालन मी मराठीचे सदस्य विशाल कुलकर्णी यांनी केले.

* 'वसंत कानेटकर स्मृती पुरस्कार'

“प्रा. वसंत कानेटकर यांनी लेखनात उमटविलेला ठसा कोणी पुसू शकणार नाही. विषयांची विविधता हाताळतानाच नाटकाच्या आकृतिबंधावर त्यांची प्रचंड पकड होती. व्यक्ती, माणूस म्हणूनही ते महान होते,” असे मत नाटककार सुरेश खरे यांनी व्यक्त केले.

प्रा. कानेटकर यांच्या ९०व्या जयंतीनिमित्त रंगत-संगत प्रतिष्ठान व साहिल फाउंडेशनतर्फे खरे यांना 'वसंत कानेटकर स्मृती पुरस्कार' पॉप्युलर प्रकाशनचे रामदास भटकळ यांच्या हस्ते २१ मार्च रोजी प्रदान करण्यात आला.

खरे म्हणाले, “कानेटकर हे मला गुरुस्थानी आहेत. त्यामुळे त्यांच्या नावाचा पुरस्कार स्वीकारताना अधिक आनंद होत आहे. एकाच वेळी त्यांच्या डोक्यात

तीन-तीन नाटकांचे विषय चालू असायचे; पण त्यातून केवळ एकाच नाटकावर ते लक्ष केंद्रित करायचे, हे अत्यंत अवघड आहे. पिता-पुत्रासंबंधांबाबत कानेटकरांना विलक्षण कुतूहल होते. विविध नाटकांतून त्यांनी या संबंधाचे विविधांगी चित्रण केले आहे.”

कानेटकर यांच्या सहवासाने आपले विचार घडले असे सांगताना भटकळ म्हणाले, “कानेटकरांनी ‘मत्स्यगंधा’, ‘लेकुरे उदंड जाहली...’ या नाटकांतून संगीताचा लक्षणीय उपयोग केला. विविध कल्पनांनी ते सतत झपाटलेले असायचे.”

प्रा. कानेटकर यांनी परंपरा सांभाळून नवीन विषय हाताळले. त्यामुळे त्यांची नाटके गाजली, असे अरुण कानेटकर यांनी सांगितले. अंजली महागावकर यांनी सूत्रसंचालन केले. मनीष खाडिलकर यांनी आभार मानले.

* डॉ. भंवरलाल जैन यांना ‘जळगावरत्न’ सन्मान

शेती, माती, पाणी, निसर्ग, पर्यावरण यांच्यावर जिवापाड प्रेम करणाऱ्या व त्यांच्या संवर्धनासाठी नवीन तंत्रज्ञान आणणाऱ्या भूमिपुत्राचा सत्कार हा क्षण आनंदाचा आहे, असे गौरवोद्गार भारतीय नियोजन मंडळाचे सदस्य डॉ. नरेंद्र जाधव यांनी पद्मश्री डॉ. भंवरलाल जैन यांच्या ‘जळगावरत्न’ सन्मान सोहळ्यात काढले.

सत्कारमूर्ती भंवरलाल जैन यांना जळगांव मनपातर्फे महापौर प्रदीप रायसोनी यांच्या हस्ते मानपत्र प्रदान करण्यात आले. कांताबाई आणि भंवरलाल जैन ट्रस्टचे विश्वस्त ना. धों. महानोर यांच्या हस्ते शाल, श्रीफळ, डॉ. नरेंद्र जाधव यांच्या हस्ते जळगावरत्न सन्मानचिन्ह, डॉ. जब्बार पटेल यांच्या हस्ते सन्मानपत्र, निवड समितीचे सदस्य दादा नेवे यांच्या हस्ते मानाची पगडी आणि आदिवासी बांधवांतर्फे धनुष्यबाण प्रदान करून सन्मानित करण्यात आले. मानपत्राचे वाचन रमेशदादा जैन यांनी केले.

नरेंद्र जाधव पुढे म्हणाले, डॉ. जैन यांची थोरवी ते उद्योगपती असण्यात नाही, तर त्यांचे मोठेपण हे ते संशोधनाच्या मागे लागले यात आहे. भाऊ हे सगळ्यांचे भाऊच राहिले. ते कधीही भाऊसाहेब झाले नाहीत ही त्यांची सर्वाधिक थोरवी आहे. जागतिक बँकेच्या शेतीक्षेत्राला आर्थिक सहकार्याच्या बैठकीत जैन उद्योगाचा उल्लेख वारंवार करण्यात येतो यावरच त्यांचे शेतीक्षेत्रातील कार्य अधोरेखित होते, निसर्ग आणि पर्यावरण या विषयातील त्यांच्या द्रष्टेपणाचे फलित म्हणजे आजची विकसित शेती असे ते म्हणाले.

पाण्याचा थेंब जपणारा हा माणूस आपल्या कुटुंबावर, गावावर, समाजावर, देशावर आणि शेतकरीबांधवांवर प्रेम करतो. आज पर्यावरणावर बोलणं ही फॅशन झालेली आहे आणि त्याचा गाजावाजाही होत आहे. मात्र ‘बोल्ड बिझनेस’ या

जागतिक दर्जाच्या जैन उद्योगाला मिळालेल्या पुरस्काराची कुठेही दखल घेतली गेली नसल्याची खंत जब्बार पटेल यांनी व्यक्त केली तेव्हा आपण काम करण्याला बांधील आहोत, पुरस्कारासाठी काम करण्याची आणि पुरस्काराच्या कौतुकात काम विसरण्याची पद्धत मान्य करत नाही असे सांगून भंवरलाल जैन यांनी आपण श्रमसंस्कृतीचे पूजक असल्याचे दाखवून दिले होते.

आमदार सुरेशदादा जैन म्हणाले, हा आनंददायी सोहळा आहे. भंवरलाल भाऊंचा लहान भाऊ म्हणून मी एवढेच सांगेन की, भाऊंना 'जळगावरत्न' नव्हे तर 'भारतरत्न' संबोधले पाहिजे. देशातील ६० ते ६५ टक्के शेतकऱ्यांच्या जीवनात त्यांनी क्रांती घडवून आणली. जगात जळगावची ओळख जैन उद्योग समुहामुळे आहे, याचा आपल्याला सार्थ अभिमान आहे.

पद्मश्री ना. धों. महानोर म्हणाले, इथला सामान्य शेतकरी उभा राहिला पाहिजे यासाठी ठिबक सिंचनाचे तंत्रज्ञान भाऊंनी तयार केले. थेंब-थेंब पाण्याने हरितक्रांती होऊ शकते, याचा पहिला प्रयोग येथील ओसाड डोंगर, टेकड्या आणि बरळ जमिनीत करण्यात आला. उद्याचा काळ हा पाईपचा नसेल तर तो थेंब-थेंब पाण्याचा असेल, हे काही वर्षांपूर्वी शरद पवार यांनी सांगितले होते. हे मी भाऊंना सांगण्यापूर्वीच त्यांना थेंबाचे महत्त्व कळाले होते.

डॉ. भंवरलाल जैन म्हणाले, जन्मभूमीचे, कर्मभूमीचे उपकार मनुष्य उभ्या आयुष्यात फेडू शकत नाही. त्यासाठी आपल्यापरीने प्रत्येकाने प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. जैन उद्योग समुहाची संपत्ती सात ते आठ हजार कोटी आहे. त्यातील ८५ टक्के वाटा सामाजिक कार्यासाठी ट्रस्टमध्ये देण्यात येणार आहे. विशेष म्हणजे याबाबतची सूचना मुलांनी स्वतःहून केली आहे.

□

प्रिय वाचकमित्रहो.....

आपल्या सोयीसाठी

'मेहता पब्लिशिंग हाऊस'चे ग्रंथदालन
आठवड्याचे सातही दिवस नियमित सुरू राहील.

वेळ -सोम. ते शनि. ९.३० ते ६.३०

रविवारी सकाळी १० ते ४

सभासदांनी पुस्तकखरेदीस येताना
मेंबरकार्ड जरूर आणावे.

वाचकांचा प्रतिसाद

Taslima Nasrin,

I have read your autobiography part I and II recently. Since then, I have become your fan and waiting for Marathi translation of your other books and next parts of your autobiography. I am a women of your age, but surely I had much more freedom. I can understand it now. You are a very strong woman, fighting for your principles and I take this opportunity to salute you. I also hope that one day you will surely be in your priya matrubhumi

Archana
Mumbai

डॉ. संजय ढोले,

माझा आपल्याशी प्रत्यक्ष परिचय नाही, परंतु आपले 'प्रेमाचा रेणू' हे विज्ञानकथांचे पुस्तक वाचून तुमची आदरणीय प्रतिमा माझ्या डोळ्यासमोर उभी राहिली.

आतापर्यंत दिवाळी अंकातून रहस्यकथा वाचनात आल्या होत्या. परंतु विज्ञान कथा वाचण्याचा योग आला नव्हता.

'प्रेमाचा रेणू' हे पुस्तक प्रा. विजय जाधव यांनी भेट म्हणून दिले. पुस्तकाच्या नावावरून ह्या पुस्तकात प्रेमकथा असाव्यात असा माझा समज झाला. परंतु विजयने ह्या विज्ञानकथा आहेत असे सांगितले आणि आग्रहपूर्वक वाचायला सुचवले तेव्हा सुद्धा काहीतरी क्लिष्ट प्रकार वाचावा लागणार या कल्पनेने माझ्या कपाळावरच्या आठ्या नकळत चढल्या. प्रत्यक्षात पुस्तक वाचायला सुरवात केल्यानंतर प्रत्येक कथा संपेपर्यंत पुस्तक खाली ठेवूच नये असे वाटले. उत्सुकता शिगेला पोहोचवत सहज आणि सुलभ भाषेत त्या कथेचे रहस्य वैज्ञानिक दृष्टिकोनातून उलगडले आहे. माझ्यासारख्या सामान्य वकीलाला विज्ञानाबद्दल ओढ निर्माण करणारा हा कथासंग्रह

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ८७

आहे. कुठल्याही कथेतील रहस्य अर्धवट सोडलेले नाही. ते अतिशय कौशल्याने बुद्धीपर्यंत पोहोचवले आहे. विज्ञानकथांमुळे विज्ञानाबद्दल ज्या नकारार्थी भावना माझ्या मनात घर करून बसल्या होत्या त्या कायमच्या संपल्या.

शेवटी मला एकच सुचवायचे होते की अशा प्रकारचा कथासंग्रह शाळेतील विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवला गेला तर मुलांचा वैज्ञानिक दृष्टिकोन वाढेल आणि ती चौकस व हुषार होतील. आपले विज्ञानकथा संग्रह त्यांना यशाच्या शिखरावर पोहोचवतील अशी मला खात्री आहे.

भावना खिस्ती-नाटेकर, पुणे

मा. प्रकाशक

नुकतेच एक चांगले पुस्तक वाचनात आले, 'जोहार माय बाप जोहार'. या कादंबरीत चोखामेळा यांचा संपूर्ण जीवनपट उलगडून दाखवला आहे. भारताच्या संतपरंपरेतील एक रत्न म्हणजे संत चोखामेळा. अस्पृश्य समाजात जन्म घेऊन विठ्ठल या देवतेची निस्सीम भक्ती करणारा हा संत. त्याकाळात पुरोहित वर्गाचे विशेषतः बडव्यांचे प्राबल्य असताना कुठलीही कटुता न येऊ देता मरेपर्यंत आपली विठ्ठलाशी असलेली तन्मयता त्याच्या जीवनपटात दिसते. विठ्ठलाचा हार चोरल्याचा आरोप हा चोख्याच्या आयुष्यातला सर्वात दुःखद प्रसंग. दलित असूनही त्याच्या अभंगातून डोकावणारा अभ्यास थक्क करून जातो. अविनाशी आत्मा हा विषय त्याच्या अभंगातून अतिशय सहजपणे हाताळलेला दिसतो. त्याच्या जीवनातील प्रत्येक प्रसंग अतिशय हृदयस्पर्शी शब्दांत वर्णन केला आहे. त्याचे अभंग, सेवा, संत सहवास, संतांनी केलेली पाठराखण या सर्वच गोष्टींचा उल्लेख यात आला

प्रेमाचा रेणू	अश्मजीव
डॉ. संजय ढोले	
दैनंदिन जीवनातल्या विविध घटनांमधील विज्ञान दाखवणाऱ्या प्रकाशवाटा	मूलभूत, आधुनिक, सैद्धान्तिक तसेच क्लिष्ट विज्ञान समाजातील सर्वांपर्यंत पोहोचवणाऱ्या मनोरंजक विज्ञानकथा.
१८००. पोस्टेज २५००.	१९००. पोस्टेज २५००.

आहे. कादंबरीचा हृद्य शेवट वाचताना मन भरून आले. प्रकाशकांनी चांगले साहित्य मूल्य असलेली अशी पुस्तके वाचकांना द्यावीत ही अपेक्षा.

सौ. कांचन साठ्ये
२२, वृंदावन अपार्टमेंट, सिंहगड रोड, पुणे ४११ ०३०

सप्रेम नमस्कार,

लेखिका गिरिजाताई कीर यांनी सामाजिक जाणीवितून, महत्प्रयासाने साकारलेला 'जन्मठेप' प्रकल्प वाचकांकरिता खुला झाला याचं अप्रूप वाटतं. मुळात हा विषय आजवर दुर्लक्षित राहिला, तो प्रत्यक्षात अवतरला तो आपल्या उदार सहकार्यामुळेच! आम्हा जन्मठेपीचं अरण्यरुदन आपल्या प्रकाशनसंस्थेच्या विशेष कृपेमुळे मुद्रित झाले ही जाणीव ठेवून कृतज्ञता प्रकट करतो.

सुहास जोशी

मा. मीरा सिरसमकर

स. न. वि. वि

'ग्रंथजगत'च्या मागील दोन अंकातील आपल्या 'केलंय कोणी' आणि 'ससुल्या' या कविता वाचनात आल्या

बालमानसशास्त्राची जाणीव प्रकट करणाऱ्या आपल्या कविता बालमनाला सुखावणाऱ्या आहेत.

महेश फुडलीकर
देगलूर, नांदेड ४३१ ७१४.

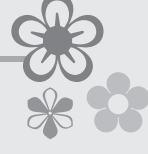
वाचकमित्रहो,

आपल्या अखंड प्रेमांमुळे 'मेहता मराठी ग्रंथजगत' हे वाङ्मयीन मासिक चांगलेच लोकप्रिय झाले आहे. या अंकातील 'वाचकांचा प्रतिसाद' या सदरासाठी आपण 'मेहता पब्लिशिंग हाऊस'च्या वाचलेल्या पुस्तकांविषयी प्रतिक्रिया जरूर कळवाव्या.

पत्ता : मेहता पब्लिशिंग हाऊस, द्वारा-मेहता मराठी ग्रंथजगत, १९४१, सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी, पुणे ४११ ०३०.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ८९

शब्दांजली

* 'अमर चित्र कथा'चे अनंत पै

विशेषतः पुराणातील आणि देवादिकांच्या, महापुरुषांच्या गोष्टी सांगून मुलांच्या किमान तीन पिढ्यांचे सांस्कृतिक भावविश्व समृद्ध करणाऱ्या 'अमर चित्रकथा' या मालिकेचे तसेच 'टिकल' या कार्टून मासिकाचे जनक अनंत पै ऊर्फ 'अंकल पै' यांचे २४ फेब्रुवारी रोजी निधन झाले. ते ८१ वर्षांचे होते. त्यांच्या मागे पत्नी ललिता तसेच भाचे डॉ. सुनील प्रभू असा परिवार आहे.

भारतीय लोककथा, पौराणिक कथा आणि ऐतिहासिक व्यक्तींची चरित्रे अमर चित्रकथा मालिकेद्वारे इंग्रजी तसेच अन्य भारतीय भाषांमधून प्रसिद्ध करण्यास १९६७ सालापासून पै यांनी सुरुवात केली. 'अमर चित्रकथा' अल्पावधीत प्रचंड लोकप्रिय झाली. इंडिया बुक हाऊसच्या सहाय्याने ही मालिका प्रकाशित होत होती. दूरदर्शनवरील एका प्रश्नमंजुषेत त्यांना आढळले की विद्यार्थ्यांना ग्रीक पुराणांतील गोष्टी माहित होत्या. परंतु भारतातील रामकृष्णांच्या कथा माहित नव्हत्या. हा कार्यक्रम पाहणारे पै यांनी त्यातूनच प्रेरणा घेऊन अमर चित्रकथा मालिकेची निर्मिती केली. पुढे १९८० साली 'टिकल' हे मासिक त्यांनी 'रंगरेखा फीचर्स'तर्फे सुरू केले.

अनंत पै स्वतः चित्रकार नव्हते. परंतु उत्तम संकल्पना आणि आकर्षक पटकथा ही त्यांची शक्तिस्थाने होती. राम वाईरकर, मुळीक, चंद्रकांत विटणकर, वसंत हळबे आदी त्या वेळच्या ख्यातनाम चित्रकारांच्या मदतीने भारतीय पुराणे, रामायण, महाभारत, भारतातील महापुरुष यांच्यावरील ४४० पुस्तके इंग्रजीसह अन्य भारतीय भाषांत त्यांनी प्रसिद्ध केली. परदेशातही या पुस्तकांना भरपूर मागणी आहे. शिक्षणशास्त्राचा त्यांचा चांगला अभ्यास होता. ते कॉमिक्स डिझायनर होते. 'रंगरेखा फीचर्स' ही भारतातील पहिली कॉमिक्स व कार्टून सिडिकेट संस्था त्यांनी स्थापन केली. १९ व २० फेब्रुवारी २०११ रोजी दिल्लीमध्ये झालेल्या पहिल्या 'कॉमिक्स कन्व्हेंशन' मध्ये त्यांना जीवनगौरव प्रदान केला गेला. तीव्र इच्छा असूनही ते स्वतः या सोहळ्यात उपस्थित राहू शकले नाहीत.

* ज्येष्ठ प्रकाशक उपेंद्र कुलकर्णी

श्री विद्या प्रकाशन संस्थेचे संचालक व प्रकाशक उपेंद्र दामोदर कुलकर्णी (वय ५८) यांचे २६ फेब्रुवारी रोजी अल्पशा आजाराने निधन झाले. त्यांच्या मागे पत्नी व मुलगा असा परिवार आहे.

कुलकर्णी यांना गेल्या काही महिन्यांपासून मधुमेहाचा विकार होता. त्यातच त्यांना हृदयविकाराचा आणि मूत्रपिंडाचाही त्रास होऊ लागला.

ज्येष्ठ प्रकाशक मधुकाका कुलकर्णी यांनी नावारूपाला आणलेल्या श्री विद्या प्रकाशन संस्थेचा उपेंद्र कुलकर्णी यांनी आणखी विस्तार केला. पु. ल. देशपांडे, माधव गडकरी, डॉ. य. दि. फडके, डॉ. ह. वि. सरदेसाई, डॉ. रा. चिं. ढेरे, डॉ. अरुण टिकेकर, संजीवनी खेर, लता राजे यांच्यापासून नव्या पिढीतील अतुल धामणकर यांच्यापर्यंत अनेक नामवंत लेखकांची पुस्तके त्यांनी प्रकाशित केली होती.

नवनव्या विषयांची हाताळणी, उत्तमोत्तम पुस्तकांची निर्मिती हे त्यांच्या प्रकाशन संस्थेचे वैशिष्ट्य होते. दि. पूना प्रेस ओनर्स असोसिएशनचे आणि मराठी प्रकाशक परिषदेचे सदस्य म्हणून त्यांनी काम केले होते.

* ज्येष्ठ इतिहास संशोधक डॉ. विलास संगवे

समाजशास्त्रज्ञ, ज्येष्ठ संशोधक आणि जैन धर्माचे अभ्यासक डॉ. विलास आदिनाथ संगवे यांचे कोल्हापूर येथे निधन झाले. मृत्यूसमयी ते ९१ व्या वर्षाचे होते. त्यांच्या पश्चात मुलगा, सून, नातवंडे असा परिवार आहे.

नव्वदीचा उंबरठा ओलांडला तरी डॉ. विलास संगवे संशोधन परिषदांत सक्रिय होते.

डॉ. संगवे हे मूळचे सोलापूरचे. मुंबई विद्यापीठात 'जैन समाज' या विषयावर संशोधनात्मक प्रबंध सादर करून १९५० मध्ये डॉक्टरेट संपादन केल्यानंतर कर्नाटक कॉलेज, राजाराम कॉलेज आणि पुढे शिवाजी विद्यापीठाच्या समाजशास्त्रविभागामध्ये अध्यापन केले. त्यांचा गाढा व्यासंग लक्षात घेऊन शिवाजी विद्यापीठाने १९७६ मध्ये राजर्षी शाहू संशोधन केंद्राचे संचालक म्हणून त्यांची नियुक्ती केली. या केंद्रात एक तपाहून अधिक काळ संशोधन करून त्यांनी शाहू संशोधन कार्याचे ९ खंड संपादित केले. यासाठी त्यांनी २६५५ शाहूकालीन कागदपत्रे अभ्यासली. या ९ खंडांना लिहिलेल्या अभ्यासपूर्ण प्रस्तावनांचा ६५५ पृष्ठांचा एक स्वतंत्र खंडही प्रकाशित करण्यात आला.

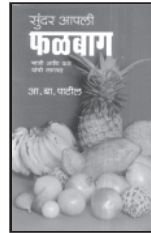
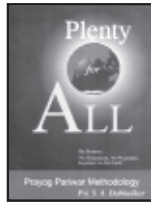
डॉ. संगवे यांचे समाजशास्त्र, इतिहास, जैन धर्म आणि भारतीय संस्कृती या विषयासंबंधीचे ४२ ग्रंथ प्रसिद्ध झाले आहेत. आंतरराष्ट्रीय पत्रिकांमध्ये प्रकाशित झालेल्या त्यांच्या शोधनिबंधाची संख्या ७५ आहे. जैन विद्या, समाजशास्त्र आणि

सामाजिक इतिहास या विषयावर त्यांनी लिहिलेले मराठी व इंग्रजी भाषेतील काही ग्रंथ कन्नड, गुजराथी, जपानी व फ्रेंच भाषांमध्ये अनुवादित झाले आहेत. 'जैन समाज-एक सामाजिक सर्वेक्षण', 'भगवान महावीरांचे जीवन व कार्य', 'जैनांचा अहिंसामार्ग' इत्यादी ६ ग्रंथ इंटरनेटवर उपलब्ध आहेत. उत्तर अमेरिकेतील 'जैन अॅकॅडेमिक फाऊंडेशन' (जापान) तर्फे प्रायोजित केलेल्या ९ खंडांच्या जैनधर्म विश्वकोशामध्ये 'जैन समाज' या स्वतंत्र खंडांचे संपादनही त्यांनी केले आहे. केंब्रिज विद्यापीठाने आयोजिलेल्या जैन समाजविषयक पहिल्या चर्चासत्रामध्ये त्यांना 'विशेष तज्ज्ञ' म्हणून १९८५ मध्ये निमंत्रित करण्यात आले होते. तसेच आंतरराष्ट्रीय जैन मंडळाचे सदस्य या नात्याने त्यांनी बकिंगहॅम पॅलेस, लंडन येथे जैन धर्मीयांची पर्यावरणासंबंधीची तर्कशुद्ध भूमिका विशद केली. १९९३ साली शिकागो येथे भरलेल्या 'सर्व धर्म परिषदे'मध्ये त्यांनी 'जैन धर्म - एक पुरातन धर्म' हा शोधनिबंध सादर केला. अनेक मान्यवर संस्थांनी त्यांना पुरस्कारांनी सन्मानित केले.

□

मेहता पब्लिशिंग हाऊसची शेती विषयक पुस्तक

पुस्तकाचे नाव	लेखक	किंमत
आधुनिक द्राक्ष लागवड	श्री. अ. दाभोळकर	८०
विपुलाच सृष्टी	श्री. अ. दाभोळकर	११०
केल्याने होत आहे रे	श्री. अ. दाभोळकर	५०
Plenty For All	S. A. Dabholkar	400
सुंदर आपली फुलबाग	आ. बा. पाटील	१००
सुंदर आपली फळबाग	आ. बा. पाटील	१००
शेती करू फायद्याची	आ. बा. पाटील	२००
बोन्साय	आ. बा. पाटील	९०
घरातील बाग	आ. बा. पाटील	१००
सुंदर आपला रोपमळा	आ. बा. पाटील	आ. सं.

पोस्टेज खर्च
प्रत्येकी २५५.

वाचनालयांना आवाहन!

आजच्या आधुनिक जगात माहिती, ज्ञान मिळवण्याचे विविध मार्ग उपलब्ध आहेत. मानवी जीवन उत्साही, प्रगल्भ होण्याचा हमखास मार्ग म्हणजे 'वाचन'.

वाचनानं माणसाची विचारशक्ती समृद्ध होते. अशी पुस्तकं वाचनासाठी सहज उपलब्ध होण्याचं महत्त्वाचं आणि हक्काचं ठिकाण म्हणजे 'वाचनालय'.

आज अगदी छोट्यातल्या छोट्या खेड्यांमध्येही लहान लहान वाचनालयं आहेत. म्हणूनच खेड्यांतल्या शेवटच्या माणसापर्यंत जर करमणूक, माहिती, ज्ञान पोचवायचं असेल तर वाचनालयं 'समृद्ध' असली पाहिजेत. उत्तमोत्तम, दर्जेदार, विविध विषयांवरची पुस्तकं वाचनालयात नेहमीच उपलब्ध असणं ही आजच्या काळाची गरज आहे.

गेली ३५ वर्षे 'मेहता पब्लिशिंग हाऊस'नं नेहमीच आपल्या पुस्तकांचा दर्जा आणि विषयांचं वैविध्य याकडे आवर्जून लक्ष दिलं आहे.

आपल्या कार्यबाहुल्यामुळे कदाचित आपल्याला आमच्यापर्यंत पोहोचणं शक्य झालं असेल असं नाही. म्हणूनच हे आवाहन!

आमच्या प्रकाशन संस्थेतर्फे आजपर्यंत विविध विषयांवरची सुमारे ३००० पुस्तके प्रकाशित झाली आहेत.

आमच्या संस्थेची सर्वच पुस्तकं आपल्या वाचनालयामध्ये असावीत असं मनापासून वाटतं. आपल्या सोयीसाठी आमच्या पुस्तकांची यादी, शासनमान्य पुस्तकं, तसंच पुस्तक खरेदीच्या काही आकर्षक योजना सादर करित आहोत.

या योजनांच्या लाभ घेऊन आपण आपलं वाचनालय आणखी समृद्ध करण्याचा प्रयत्न कराल याची खात्री आहे.

मेहता पब्लिशिंग हाऊस

१९४१, सदाशिव पेठ, बाजीराव रोड, टेलिफोन भवनसमोर, माडीवाले कॉलनी,

पुणे ४११ ०३०. फोन : (०२०)२४४७६९२४, २४४७५४६२.

विक्री विभाग : ०२०-२४४६०३१३, २४४६३०४८, ९४२२३२३०३९

Email : info@mehtapublishinghouse.com

sales@mehtapublishinghouse.com

production@mehtapublishinghouse.com

Website : www.mehtapublishinghouse.com

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / ९३

मेहता पब्लिशिंग हाऊस

शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांकरिता शिफारस केलेल्या आमच्या पुस्तकांची यादी

महाराष्ट्र शासनाच्या ग्रंथ निवड समितीने शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांकरिता शिफारस केलेल्या ग्रंथांची यादी जाहीर केली आहे. शिफारस केलेल्या पुस्तकांपैकी आमच्याकडे उपलब्ध असलेल्या पुस्तकांची यादी खाली दिली आहे.

तरी आपण आपली मागणी आमच्याकडे पाठवावी.

अनु.क्र. यादीतील पुस्तकाचे नाव	लेखक	किंमत (रुपये)
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी १९९४		
१५९ मंदाकिनी	वि.स. खांडेकर	आ. सं.
३१८ पहिले प्रेम	वि.स. खांडेकर	१००
३७७ अविनाश	वि.स. खांडेकर	आ. सं.
३७९ सायंकाल	वि.स. खांडेकर	८०
३८० सांजवात	वि.स. खांडेकर	६०
४४५ आदिताल	आनंद यादव	१२०
७१६ छंदातून विज्ञान	डी.एस्. इटोकर	६०
७३० यंत्रमानव व कृत्रिम बुद्धिमत्ता	निरंजन घाटे	४०
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी १९९५ (यादी क्र. २)		
८७ धुमारे	माधवी देसाई	आ. सं.
१८० पासंग	दया पवार	१२०
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी १९९६ (यादी क्र. १)		
२०६ बुद्धिबळ शिका	ना.रा. वडनप	१००
२११ यंत्रलेखक	निरंजन घाटे	११०
(यादी क्र. २)		
७६ चीपर बाय दी डझन : फ्रँक बंकर गिलब्रेथ	अनु. मंगला निगुडकर	१००
४१६ सुसंघटीत मारा (बुद्धिबळ)	ना.रा. वडनप	१००
(यादी क्र. ४)		
२२ शेकरा	रणजित देसाई	७०

२४	फेरा (कादंबरी) तसलिमा नसरीन	अनु. मृणालिनी गडकरी	७०
३९	प्रीतीचा शोध	वि.स. खांडेकर	१५०
९२	मराठी निबंध ज्योती	चंद्रहास जोशी	८०
९४	निर्बाचित कलाम (लेख) : तसलिमा नसरीन (मातृपितृ पुरस्कार)	अनु. मृणालिनी गडकरी	१५०

(यादी क्र. ५)

११	आंधळी : कॅथरीन पियर्स	अनु. शान्ता ज. शेळके	११०
२०	ते दिवस, ती माणसे	वि.स. खांडेकर	८०
४८	आय डेअर : किरण बेदी	अनु. आशा कर्दळे	२५०

शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी १९९८

(मुख्य यादी)

१३	पाणी कुठंवर आलं गं बाई...	दया पवार	आ. सं.
२२	अबोली	दिलीप परदेशी	आ. सं.
१२९	देव जो भूवरी चालिला : साईबाबा रंगास्वामी पार्थसारथी	अनु. लीना सोहोनी	१२०
२२२	रंग सुखाचे	डॉ. रमा मराठे	९०
२३६	अज्ञाताचे विज्ञान (संशोधन)	सुरेशचंद्र नाडकर्णी	१३०
२३७	पृथ्वीवर माणूस उपराच! (संशोधन)	सुरेशचंद्र नाडकर्णी	८०

(यादी ब)

११६	आत्मचरित्र मीमांसा	आनंद यादव	९०
-----	--------------------	-----------	----

शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी १९९९

(मुख्य यादी)

१२६	जागल्या	दया पवार	५०
१३१	ऋतूवेगळे	आशा बगे	७०
२३१	मी धार्मिकता शिकवतो, धर्म नाही : ओशो	अनु. मृणालिनी गडकरी	१००
२७३	संस्मरणे	शान्ता शेळके	८०

(यादी अ)

३०	सुशीलेचा देव : वा.म. जोशी	संपा. वि.स. खांडेकर	१००
१२०	हसत-खेळत ध्यानधारणा : ओशो	अनु. मीना टाकळकर	७०
१३४	रंगरेषा	शान्ता शेळके	८०

(यादी ब)

३२	बिझिनेस महाराजे : गीता पिरामल	अनु. अशोक जैन	२५०
----	-------------------------------	---------------	-----

(यादी क)			
९	बारी	रणजित देसाई	१२०
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २०००			
(मुख्य यादी)			
३३	गगनभेदी	वसंत कानेटकर	८०
३१	अखेरचा सवाल	वसंत कानेटकर	७०
३२	आकाशमिठी	वसंत कानेटकर	आ. सं.
३४	प्रेमात सगळंच माफ!	वसंत कानेटकर	६०
४१	कांचनमृग	रणजित देसाई	४०
२८८	बोन्साय	आ.बा. पाटील	९०
(यादी अ)			
१८	पंख झाले वैरी	रणजित देसाई	५०
१२४	सिलेक्टिव्ह मेमरी : शोभा डे	अनु. अपर्णा वेलणकर	३३०
१६३	इट्स ऑलवेज पॉसिबल : किरण बेदी	अनु. लीना सोहोनी	२५०
१९६	उत्तम स्मृतीचा कानमंत्र : अनंत पै	अनु. चारुलता पाटील	५०
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००१			
(मुख्य यादी)			
५३	सावली उन्हाची	रणजित देसाई	५०
५४	पांगुळगाडा	रणजित देसाई	६०
५२	संचित (निवडक अध्यक्षीय भाषणे)	रणजित देसाई	आ. सं.
६९	नवी स्त्री	वि.स. खांडेकर	१००
८४	ब्लास्फेमी : तेहमिना दुर्गानी (ना.ह. आपटे पुरस्कार २००१-०२)	अनु. भारती पांडे	१५०
९६	कलेचे कातडे	आनंद यादव	२००
११८	रिवणावायली मुंगी (आनंदीबाई शिके म.सा.प. पुरस्कार)	राजन गवस	१३०
१२०	रावीपार : गुलज़ार	अनु. पाडळकर/वेलहाळ	१७०
१३५	असं म्हणू नकोस	माधवी देसाई	आ. सं.
१३६	किनारा	माधवी देसाई	आ. सं.
१५६	भूमिकन्या	आनंद यादव	९०
१९८	आमार मेथेबेला : तसलिमा नसरीन (जी.ए.कुलकर्णी पारितोषिक २०००)	अनु. मृणालिनी गडकरी	२४०
२०५	मजल दरमजल : किरण बेदी	अनु. भारती पांडे	८०

२२६	चाकाची खुर्ची	नसीमा हरजूक	१८०
२८१	१९६० नंतरची सामाजिक स्थिती आणि साहित्यातील नवे प्रवाह	आनंद यादव	१५०
३९३	वेध पर्यावरणाचा	निरंजन घाटे	१५०
४२७	जिज्ञासापूर्ती	निरंजन घाटे	१५०
४२८	विज्ञानाचे शतक	निरंजन घाटे	आ. सं.
४३४	व्हर्च्युअल रिअॅलिटी (कथा)	डॉ. बाळ फोंडके	आ. सं.
४६८	सूर्यास्त	वि.स. खांडेकर	३०
४६७	मध्यरात्र	वि.स. खांडेकर	५०
४६६	घरटे	वि.स. खांडेकर	४०
४६५	अस्थी	वि.स. खांडेकर	४०

शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००२

(मुख्य यादी)

६०	अस्तित्व : सुधा मूर्ती	अनु. ए.आर. यादी	८०
	(यादी अ)		
३२	त्रिवेणी : गुलजार	अनु. शान्ता शेळके	६०
३३	रेशीमरेघा	शान्ता शेळके	७०
३४	सुवर्णमुद्रा	शान्ता शेळके	आ. सं.
३९	मालनगाथा : भाग २	इंदिरा संत	२००
६४	द ब्रेडविनर : डेबोरा एलीस	अनु. अपर्णा वेलणकर	१००
७१	कन्टेजन : डॉ. रॉबिन कुक	अनु. डॉ. प्रमोद जोगळेकर	२४०
७२	देवदास : शरच्चंद्र चट्टोपाध्याय	अनु. मृणालिनी गडकरी	९०
७३	द पेलिकन ब्रीफ : जॉन ग्रिशॉम	अनु. रवींद्र गुर्जर	३००
१११	विकसन	वि.स. खांडेकर	१००
११२	स्वप्न आणि सत्य	वि.स. खांडेकर	७०
११३	क्षितिजस्पर्श	वि.स. खांडेकर	८०
१३८	शुक्रचांदणी	माधवी देसाई	आ. सं.
१५७	शेवटची लढाई (राज्य पुरस्कार २००१-०२)	आनंद यादव	९०
२१२	बिझिनेस लिजंड्स : गीता पिरामल	अनु. अशोक जैन	३००
२२९	व्हॉट वेंट राँग? : किरण बेदी	अनु. लीना सोहोनी	२००
४१२	वाचनातून विज्ञान	डी.एस. इटोकर	१००
४२८	आपण:आपले ताणतणाव एक चिंतन	अंजनी नरवणे	१००

शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००३

(मुख्य यादी)

१३९	तत्वमसि	अनु. अंजनी नरवणे	१४०
१५१	द गोल्डन गेट	अनु. अशोक पाध्ये	२२०
२६४	भाऊबीज	वि.स. खांडेकर	१२०
३७८	मदर टेरेसा	अनु. अनंत बेदरकर	२५०
४४३	ग्रामीण बोलीचा शब्दकोश	द.ता. भोसले	११०
५५७	स्वतःचा शोध : ओशो	अनु. प्रज्ञा ओक	१५०
७२३	पाल्य व्यक्तिमत्त्वाचा कानमंत्र	संजीव परळीकर	७०
७३१	प्रश्न हीच उत्तरे	अनु. वर्षा कुलकर्णी	९५
७७६	मधुमेह एक आव्हान	अरुणा / अशोक जैन	१२०
७७९	मेंदू आणि वर्तन	अनु. प्रमोद जोगळेकर	७०

शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००४

(यादी ब)

६२	फ्रॉम रशिया विथ लव्ह : इयान फ्लेमिंग	अनु. विजय देवधर	२५०
८२	गोष्ट हातातली होती	व.पु.काळे	१००
१२९	स्पीड पोस्ट : शोभा डे	अनु. अपर्णा वेलणकर	२७५
३२६	वायु प्रदूषण	किशोर पवार	१५०

(यादी क)

२५	कर्मयोगिनी	विजया जहागिरदार	३००
६३	आधुनिक भारताचे प्रेषित स्वामी विवेकानंद	गौतम घोष	१८०
८८	अज्ञाताच्या महाद्वारात	वि.स. खांडेकर	आ. सं.
९८	साहित्यिकाचा गाव	आनंद यादव	९०
१०५	द जॉय ऑफ कॅन्सर : अनुप कुमार	अनु. माधुरी शानभाग	१५०
११०	तो आणि ती : जॉन ग्रे	अनु. रमा मराठे	२५०

(यादी ड)

४०	फरासि प्रेमिक : तसलिमा नासरिन	अनु. सुप्रिया वकील	२५०
४२	फर्स्ट टू डाय : जेम्स पॅटरसन	अनु. रवींद्र गुर्जर	२००
४३	ऑन द विंगज ऑफ ईगल्स : केन फॉलेट	अनु. जोत्सना लेले	आ. सं.
५०	द गोल्डन रॉन्डेव्हू : अॅलिस्टर मॅक्लीन	अनु. अशोक पाध्ये	२००
११६	इंदिरा : कॅथरिन फ्रॅन्क	अनु. लीना सोहोनी	४००
१९२	या सुखांनो	सुरेश वसंत नाईक	१७०

४४	काबुलीवाल्याची बंगाली बायको : सुस्मिता बॅनर्जी (यादी फ)	अनु. मृणालिनी गडकरी	१००
८२	म्हणे कबीर दिवाणा : ओशो (यादी इ)	अनु. भारती पांडे	१२०
२१	सीमारेषा	माधवी देसाई	आ. सं.
८४	फार फार वर्षापूर्वी	निरंजन घाटे	१२०
९१	अँज आय सी : किरण बेदी -स्त्रियांचे सक्षमीकरण... -भारतीय पोलीस सेवा... -नेतृत्व आणि प्रशासन... (यादी ग)	माधुरी शानभाग माधुरी शानभाग माधुरी शानभाग	१४० १३० १८०
२९	सांजसावल्या पुरवणी-२	वि.स. खांडेकर	८०
१६	मुखवटे शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००६	वि.स. खांडेकर	७०
२८	भक्तीत भिजला कबीर : ओशो	अनु. भारती पांडे	१४०
२९	हा शोध वेगळा : ओशो	अनु. भारती पांडे	१२०
३३	चला जाणून घेऊ या! : क्रियायोग	सुभाष जोशी	३०
६१	माझे माझ्यापाशी काही नाही : ओशो	अनु. भारती पांडे	१२०
८५	चला जाणून घेऊ या! : ज्योतिषविद्या	शरद गोगटे	३०
९८	चला जाणून घेऊ या! : मनोविकास	आर.डी. मुनोत	३०
१०३	पुढाकार घ्या : प्रभावी व्यक्तिमत्त्वाचे सूत्र	संजीव परळीकर	२००
१४०	शांततेनं काम करा! : पॉल विल्सन	अनु. सुनंदा अमरापूरकर	२४०
३३४	वजन कमी करण्यासाठी योगसाधना : भरत ठाकूर	अनु. डॉ. सुभाष दांडेकर	५०
३५६	औषधाविना आरोग्य	रमा मराटे	२००
३६३	चला जाणून घेऊ या! : अँक्युप्रेसर	सुभाष जोशी	३०
३७४	चला जाणून घेऊ या! : केसांची निगा	मीना टाकळकर	३०
४७०	वेरूळ लेण्यांतील शिल्पवैभव	राधिका टिपरे	२००
६९५	परवाना : डेबोरा एलीस	अनु. अपर्णा वेलणकर	१२०
६९६	शौझिया : डेबोरा एलीस	अनु. अपर्णा वेलणकर	११०
७०५	केतकर वहिनी	उमा कुलकर्णी	१५०
७१५	प्रे (सावज) : मायकेल क्रायटन	अनु. डॉ. प्रमोद जोगळेकर	३००

७५०	मोहिनी	पारू मदन नाईक	१६०
७५७	संभाजी	विश्वास पाटील	४८०
७६५	कसिनो रॉयल : इयान फ्लेमिंग	अनु. सुभाष जोशी	१२०
७६७	गांधर्वी : बाणी बसू	अनु. मृणालिनी गडकरी	१७०
७७२	द दा विंची कोड : डॅन ब्राऊन	अनु. अजित ठाकूर	३२०
७८५	कॉलेज	डॉ. छाया महाजन	२००
७९५	साऊथ बाय जावा हेड : ऑलिस्टर मॅक्लीन	अनु. अशोक पाध्ये	२५०
७९६	लोकसखा ज्ञानेश्वर	आनंद यादव	३५०
८३३	मयादा इराकची कन्या : जीन सॅसन	अनु. भारती पांडे	२५०
८७९	फॉर युअर आईज ओन्ली : इयान फ्लेमिंग	अनु. अनिल काळे	१२०
९९३	पुण्यभूमी भारत : सुधा मूर्ती	अनु. लीना सोहोनी	१३०
१०६४	स्ट्रगलर्स	मुक्ता चैतन्य	९०
१२५६	जिहाद	हुसेन जमादार	२२०
१२५९	जेआरडी : एक चतुरस्र माणूस	अनु. माधुरी शानभाग	१००
१२७७	पुणे ते पंतप्रधानांचे कार्यालय : बी.जी. देशमुख	अनु. अशोक पाध्ये	४००
१३४४	खाली जमीन वर आकाश	डॉ. सुनीलकुमार लवटे	१५०
१४१६	असे घडले सहस्रक	निरंजन घाटे / डॉ. प्रमोद जोगळेकर	३००
१४८२	ढुम ढुम ढुमाक आणि इतर कथा	मंजूषा आमडेकर	३०
१४८३	राजाचं गुपित आणि इतर कथा	मंजूषा आमडेकर	३०
१४८४	चालणारा हिमपुतळा आणि इतर गोष्टी	अर्चना ओक	५०
१४८५	छोटू किल्लीवाला उंदीर आणि इतर गोष्टी	अर्चना ओक	३०
१४८६	छोटुसा पांढरा ससुकला आणि इतर गोष्टी	अर्चना ओक	५०
१४८७	बुडबुड्यांचे विमान आणि इतर गोष्टी	अर्चना ओक	३०
१५१२	गर्विष्ठ सूर्यफूल आणि गम्मत गोष्टी	उज्ज्वला केळकर	३०
१५१३	बदकाचे बूट आणि गम्मत गोष्टी	उज्ज्वला केळकर	३०
१५१४	गंपू चिंपू आणि इतर कथा	उमा खरे	३०
१५१५	मैत्रीचे मोल आणि इतर कथा	उमा खरे	३०
१५१६	सिंड्रेला आणि इतर कथा	उमा खरे	आ. सं.

१५५१	चला चहा पिऊया आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
१५५२	बंटूचा टिकटिक मित्र आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
१५५३	बंटू बसला ढगात आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
१५५४	शूर ससोबा आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
१५५५	शोपटीवालं झाड आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
१५५६	ससुल्या आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
१५५८	आजीचं घर आणि इतर गोष्टी	शरद दळवी	३०
१५५९	एकमेका साह्य करू आणि इतर गोष्टी	शरद दळवी	३०
१५६०	खरा मित्र आणि इतर गोष्टी	शरद दळवी	३०
१५७०	लोखंड खाणारे उंदीर आणि इतर कथा	वृषाली पटवर्धन	३०
१५८४	आजीचा धडा आणि इतर गोष्टी	शकुन्तला फडणीस	३०
१५८५	पत्राचा प्रवास आणि इतर गोष्टी	शकुन्तला फडणीस	३०
१५८६	पैज जिंकली छोट्याने आणि इतर गोष्टी	शकुन्तला फडणीस	३०

शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००७

(यादी क्र. १)

४२५	एव्हरिथिंग हॅपन्स फॉर अ रीझन : कविता दासवानी	अनु. चित्रा वाळिंबे	१५०
४४५	फाईव्ह पॉइंट समवन (व्हॉट नॉट टु डू अँट आयआयटी) : चेतन भगत	अनु. सुप्रिया वकील	२००
५१४	सेलिब्रेशन	स्वाती चांदोरकर	१३०
६५५	मृत्यू...माझ्या उंबरठ्याशी : खुशवंतसिंग	अनु. सुप्रिया वकील	१४०

(यादी क्र. २)

३०	तो आणि ती : जॉन ग्रे	अनु. रमा मराठे	२५०
४२	सुंदर मन : एडवर्ड डी बोनो	अनु. सुभाष जोशी	१२०
७८	तुरुंगातील सावल्या : रूझबेह भरुचा	अनु. लीना सोहोनी	१८०
९६	गव्हर्नन्स : अरुण शौरी	अनु. भारती पांडे	२२०
२३०	एड्स	डॉ. दिलीप बावचकर	१५०
२३१	गर्भसंस्कार	डॉ. गौरी बोरकर	१२०
५०९	जादू तेरी नजर	रत्नाकर मतकरी	६०
५६६	गोल्डफिंगर : इयान फ्लेमिंग	अनु. माधव कर्वे	१८०
५६७	दृष्टीभ्रम	डॉ. बाळ फोंडके	१३०
५६८	बोचकं	रवींद्र बागडे	आ. सं.
५९२	अलाइव्ह : पिअर्स पॉल रीड	अनु. अशोक पाथरकर	१५०

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / १०१

६३१	अस्तनीतील निखारा	शरद दळवी	७०
६३२	कलकत्याचे गौडबंगाल	शरद दळवी	७०
६३३	तोतयाचे बंड	शरद दळवी	८०
६३४	बहुरूपी	शरद दळवी	७०
६३५	मायाजाल	शरद दळवी	८०
६३६	मूर्तीचे गूढ	शरद दळवी	७०
६७०	मत्तीर	महादेव मोरे	२००
७१२	तंत्रज्ञानाची मुळाक्षरे	कविता भालेराव	२३०
	(अ.भा.म.प्रकाशक संघ-उत्कृष्ट ग्रंथनिर्मिती प्रशस्तीपत्र २००६-०७)		
८३८	भारतीय साहित्यिक	डॉ. सुनीलकुमार लवटे	१२०
८९९	वपु	स्वाती चांदोरकर	१२०
९११	सशाचे सिंहावलोकन	वि.स.खांडेकर	८०
९१२	पहिली पावलं	वि.स.खांडेकर	९०
९२७	फॉर हिअर, ऑर टू गो?	अपर्णा वेलणकर	२४०
९२९	सेक्स वर्कर : नलिनी जमीला	अनु. सुप्रिया वकील	१२०
९३५	न जलसा, न जल्लोष : जे.बी. डिसूझा	अनु. एस्.ए. वीरकर	१५०
१००५	साम्राज्य बुरख्यामागचे		
	: कारमेन बिन लादेन	अनु. अविनाश दर्प	१५०
१०७४	ए कॉल टू ऑनर : जसवंतसिंग	अनु. अशोक पाध्ये	४००
१०९९	ड्रॅगनचं घर आणि मजेदार गोष्टी	मंजूषा आमडेकर	३०
११०१	सोन्याचा पाऊस आणि मजेदार गोष्टी	मंजूषा आमडेकर	३०
११२३	गर्विष्ठ घोडा आणि मस्त मस्त गोष्टी	उमा खरे	३०
११२४	घारीची चलाखी आणि		
	मस्त मस्त गोष्टी	उमा खरे	३०
११४२	इमानी मित्र आणि इतर गोष्टी	शरद दळवी	३०
११४७	कसोटी आणि इतर कथा	शरद दळवी	३०
११४८	न्याय आणि बोधकथा	शरद दळवी	३०
११४९	पंचरंगी खार आणि इतर गोष्टी	शरद दळवी	३०
११५०	प्रधानाची निवड आणि चातुर्यकथा	शरद दळवी	३०
११५१	बुद्धिरामाचा न्याय आणि चातुर्यकथा	शरद दळवी	३०
११५२	महाकवि कालिदास आणि बोधकथा	शरद दळवी	३०
११५३	मोह आणि बोधकथा	शरद दळवी	३०
११५४	सत्त्वपरीक्षा आणि इतर कथा	शरद दळवी	३०
११८१	लैलाचा दिवा आणि गोष्टी देशोदेशीच्या चारुता पुराणिक		३०

११८२	सूर्याची चोरी आणि गोष्टी देशोदेशीच्या चारुता पुराणिक (फेडरेशन ऑफ इंडियन पब्लिशर्स पुरस्कार २००८) (‘राजहंस प्रकाशन’ पुरस्कार) (अ.भा.म.प्रकाशक संघ-उत्कृष्ट ग्रंथनिर्मिती पुरस्कार २००६-०७)	३०
११८३	हस्तिदंती छडी आणि गोष्टी देशोदेशीच्या	चारुता पुराणिक ३०
११९८	ठकुबाई ठेंगे आणि जम्मत गोष्टी	अरुंधती महाम्बरे ३०
११९९	बुटुकबैंगण विसरभोळे आणि जम्मत गोष्टी	अरुंधती महाम्बरे ३०
१२००	रमज्या गमज्या आणि जम्मत गोष्टी	अरुंधती महाम्बरे ३०
१२०२	अस्वलाची शेपटी आणि गडबड गोष्टी	निर्मला मोने ३०
१२०३	खट्याळ खलाशी आणि गडबड गोष्टी	निर्मला मोने ३०
१२०४	घड्याळातली कौकिल्या आणि गडबड गोष्टी	निर्मला मोने ३०
१२०५	जादूचं तळं आणि इतर गोष्टी	निर्मला मोने ३०
१२०६	जादूचं बटण आणि इतर गोष्टी	निर्मला मोने ३०
१२०७	जादूचं खर आणि इतर गोष्टी	निर्मला मोने ३०
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००८		
१३४	हितगूज : तणावयुगातील तरुण पिढीशी	अंजनी नरवणे १२०
१४१	द माइंड जिम	अनु. श्याम भुके २००
२५६	अदम्य जिद्द : डॉ.ए.पी.जे. अब्दुल कलाम	अनु. सुप्रिया वकील १८०
४८३	नॉट गॉन विथ द विंड (राज्य पुरस्कार २००८-२००९)	विश्वास पाटील ४१०
७१४	डबेवाला : श्रीनिवास पंडित	अनु. सुप्रिया वकील ७०
७४७	अवशेष (राज्य पुरस्कार २००८-०९)	राजा कदम १४०
७६९	स्टेट ऑफ फिअर : मायकेल क्रायटन	अनु. डॉ.प्रमोद जोगळेकर ४००
७८१	द टेस्टामेंट : जॉन ग्रिशॉम	अनु. विश्वनाथ केळकर ३५०
७८५	सांधा बदलताना	शुभदा गोगटे २५०
७९१	सम्राज्ञी	तेजस्विनी जाधव २००
८४१	सडकछाप : म्हैर पेस्तनजी	अनु. डॉ. अश्विनी धोंगडे २००
८४२	ऑन हर मॅजस्टीज् सीक्रेट सर्किस : इयान फ्लेमिंग	अनु. अजित ठाकूर २००
८४३	डायमंड्स आर फॉर एव्हर : इयान फ्लेमिंग	अनु. अशोक पाथरकर १५०

८४४	डॉ. नो : इयान फ्लेमिंग	अनु. विजय देवधर	२६०
८५०	स्पाय प्रिन्सेस : श्रावनी बासू	अनु. भारती पांडे	२००
८५४	अक्षयपात्र : बिन्दु भट्ट	अनु. अंजनी नरवणे	२००
८६२	मानसी	डॉ. छाया महाजन	१२०
८६९	पपेट ऑन ए चैन : ऑलिस्टर मॅक्लीन	अनु. माधव कर्वे	१८०
८७८	जळात सोडलेले दिवे	अर्चना वर्टीकर	९०
८८९	परशुधारी परशुराम	सुधाकर शुक्ल	२००
९१०	बारबाला	वैशाली हळदणकर	२००
९११	आलो-आंधारि : बेबी हालदार	अनु. मृणालिनी गडकरी आ. सं.	
९१२	ऑपरेशन मोलॅसिस	अरुण हेबळेकर	१२०
९३९	चिकन सूप फॉर द सोल - भाग २ : जॅक कॅनफिल्ड/मार्क व्हिक्टर हॅन्सन	अनु. प्रज्ञा ओक	२००
९४०	चिकन सूप फॉर द सोल - भाग ३ : जॅक कॅनफिल्ड/मार्क व्हिक्टर हॅन्सन	अनु. उषा महाजन	२००
९५७	काळाकभिन्न	स्वाती चांदोरकर	१३०
९६१	त्रिधारा : डॉ. कमल चोपडा, मोहनलालगुप्ता, सरला अग्रवाल	अनु. उज्ज्वला केळकर	१५०
९८०	ज्याचा त्याचा...	विजय तांबे	१२०
९८१	सहजतेच्या त्रासाची सुरुवात	विजय तांबे	१२०
१०३७	आंधळा न्याय	नितीन बापट	१५०
१०७६	कल्पित-अकल्पित (राज्य पुरस्कार २००८-२००९)	सुधा रिसबूड	१४०
११४२	ऋतू न्याहाळणारं पान	वि. स. खांडेकर	१३०
११४९	मोहतरम्मा ते अम्मा	सुधा गोखले	१२०
११५०	आपल्या पूर्वजाचे तंत्रज्ञान	निरंजन घाटे	१८०
११५१	आपल्या पूर्वजाचे विज्ञान	निरंजन घाटे	१८०
१२१८	वाद-संवादप्रिय भारतीय : अमर्त्य सेन	अनु. शारदा साठे	३२५
१२१९	द हंग्री स्पिरिट : चार्ल्स हॅन्डी	अनु. प्रशांत तळणीकर	२००
१३२२	धीरुभाईझम : ए.जी. कृष्णमूर्ती	अनु. सुप्रिया वकील	९०
१३२४	भोगले जे दुःख त्याला... (राज्य पुरस्कार २००८-२००९)	आशा अपराद	२२०
१३३७	अमरगीत : बाबा आमटे यांचं जीवनचरित्र : निशा मीरचंदानी	अनु. लीना सोहोनी	२००
१४०५	नोबेल ललना	मीरा सिरसमकर	१८०

‘उत्तम पुस्तकांना उत्तेजन’या योजनेत शिफारस झालेल्या पुस्तकांची यादी

प्राथमिक/माध्यमिक विद्यार्थी व शिक्षक यांना वाचनासाठी
पूरक शैक्षणिक साहित्य म्हणून शाळांच्या ग्रंथालयांसाठी
शिफारस करण्यात आलेल्या पुस्तकांची यादी.

अनु. क्र.	यादीतील पुस्तकाचे नाव	लेखक	किंमत (रुपये)
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००७			
१२	गंपू चिंपू आणि इतर कथा	उमा खरे	३०
१३	मैत्रीचे मोल आणि इतर कथा	उमा खरे	३०
१४	छोटू किल्लीवाला उंदीर आणि इतर गोष्टी अर्चना ओक		३०
१५	चालणारा हिमपुतळा आणि इतर गोष्टी अर्चना ओक		५०
१६	छोटुसा पांढरा ससुकला आणि इतर गोष्टी अर्चना ओक		५०
१७	पत्राचा प्रवास आणि इतर कथा	शकुन्तला फडणीस	३०
१८	आजीचा धडा आणि इतर कथा	शकुन्तला फडणीस	३०
१९	गर्विष्ठ सूर्यफूल आणि गम्मत गोष्टी	उज्ज्वला केळकर	३०
२०	बदकाचे बूट आणि गम्मत गोष्टी	उज्ज्वला केळकर	३०
२१	ससुल्या आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
२२	शेपटीवालं झाड आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
२३	चला चहा पिऊया आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
२४	पैज जिंकली छोट्यांनं आणि इतर कथा	शकुन्तला फडणीस	३०
२५	बंटू बसला ढगात आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
२६	बंटूचा टिकटिक मित्र आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
२७	शूर ससोबा आणि इतर कथा	राजीव तांबे	५०
२८	बुडबुड्यांचे विमान आणि इतर गोष्टी	अर्चना ओक	३०
२९	सिड्रेला आणि इतर कथा	उमा खरे	आ. सं.
३०	खरा मित्र आणि इतर कथा	शरद दळवी	३०
३१	आजीचं घर आणि इतर कथा	शरद दळवी	३०
३२	राजाचं गुपित आणि इतर कथा	मंजूषा आमडेकर	३०
३३	ढुम ढुम ढुमाक ढुम आणि इतर कथा	मंजूषा आमडेकर	३०
३४	एकमेका साह्य करू आणि इतर कथा	शरद दळवी	३०
८८	घारीची चलाखी आणि मस्त मस्त गोष्टी	उमा खरे	३०

मेहता मराठी ग्रंथजगत : एप्रिल २०११ / १०५

८९	गर्विष्ठ घोडा आणि मस्त मस्त गोष्टी	उमा खरे	३०
माध्यमिक विद्यार्थी (इयत्ता ९वी ते १२वी) (यादी क्र. २)			
१७	अंतरिक्षाचा वेध	सुधा रिसबूड	१५०
१८	परमवीर चक्र : मेजर जनरल इयान कारडोझो	अनु. ज्योत्स्ना लेले	१८०
१९	स्ट्रूगलर्स	मुक्ता चैतन्य	९०
शिक्षकांसाठी (यादी क्र. ३)			
१२	जे.आर.डी : एक चतुरस्त्र माणूस	माधुरी शानभाग	१००
१३	असे घडले सहस्रक	निरंजन घाटे/ डॉ.जोगळेकर	३००
१४	औषधाविना आरोग्य	डॉ. रमा/ डॉ. रवि मराठे	२००
१५	पुण्यभूमी भारत : सुधा मूर्ती	अनु. लीना सोहोनी	१३०
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००८			
२२	सूर्याची चोरी आणि गोष्टी देशोदेशीच्या	चारुता पुराणिक	३०
(फेडरेशन ऑफ इंडियन पब्लिशर्स पुरस्कार २००८) (‘राजहंस प्रकाशन’ पुरस्कार) (अ.भा.म.प्रकाशक संघ-उत्कृष्ट ग्रंथनिर्मिती पुरस्कार २००६-०७)			
२३	जादूचं तळं आणि इतर गोष्टी	निर्मला मोने	३०
२४	लैलाचा दिवा आणि गोष्टी देशोदेशीच्या	चारुता पुराणिक	३०
२५	हस्तिदंती छडी आणि गोष्टी देशोदेशीच्या	चारुता पुराणिक	३०
माध्यमिक विद्यार्थी (यादी क्र. २)			
५३	अलाइव्ह : पिअर्स पॉल रीड	अशोक पाथरकर	१५०
५७	सर्व वयोगटांसाठी योगसाधना आणि ध्यानधारणा		
		: बिजयालक्ष्मी होता	अनु. प्रशांत तळणीकर ७०
६२	विमुक्त	दादासाहेब मोरे	१३०
६५	महाभारतातील पितृवंदना : दिनकर जोषी	अनु. सुषमा शाळिग्राम	१३०
८१	अंतराळवीर सुनीता विल्यम्स : कॅप्टन एस. शेषाद्री / अराधिका शर्मा	अनु. चित्रा वाळिंबे	८०
८३	डिझाईन युअर करिअर : श्रीनिवास पंडित	अनु. सुप्रिया वकील	१२०
उच्च माध्यमिक विद्यार्थी			
१०	प्रेमाचा रेणू	संजय ढोले	१८०
(राज्य शासनाचा ‘र.धों. कर्वे पुरस्कार’ २००७-०८)			
१७	सुकेशिनी : सुधा मूर्ती	अनु. लीना सोहोनी	१३०
१८	थैलीभर गोष्टी : सुधा मूर्ती	अनु. लीना सोहोनी	१५०

३०	A to Z विज्ञान	डी.एस. इटोकर	८०
४९	टू सर विथ लव्ह : ई.आर. ब्रेथवेट	अनु. लीना सोहोनी	१५०
	(‘धि गोवा हिंदु असोसिएशन’ तर्फे सर्वोत्कृष्ट अनुवादासाठी जी.ए. कुलकर्णी पुरस्कार)		
५६	महाभारतातील मातृवंदना : दिनकर जोषी	अनु. सुषमा शाळिग्राम	९०
५७	पोस्टमास्तर आणि इतर कथा : रवींद्रनाथ टागोर	अनु. मृणालिनी गडकरी	१४०
शिक्षकांसाठी (यादी क्र. ३)			
२	एड्स	डॉ. दिलीप बावचकर	१५०
१५	तुक्याची आवली (तुका म्हणे पुरस्कार २००८) (भारताच्या राष्ट्रपती श्रीमती प्रतिभाताई पाटील वाचनवेध पुरस्कार २००८)	मंजूश्री गोखले	१५०
२६	चार शब्द द्यावे-ध्यावे	संजीव परळीकर	७०
शिफारस केलेल्या पुस्तकांची यादी २००९			
(अ) प्राथमिक विद्यार्थी (इयत्ता १ली ते २री)			
०३	जांभळे आंबे आणि जंमत गोष्टी	वैशाली कालेंकर	३०
०४	फटफजिती आणि जंमत गोष्टी	वैशाली कालेंकर	३०
०५	समयसूचक तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
०६	बुद्धिमान तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
०७	निर्भय तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
०८	लाडका तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
०९	चतुर तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
१०	न्यायप्रिय तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
११	जगावेगळा तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
१२	राज्याचे भूषण तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
१३	प्रसंगावधानी तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
१४	हजरजबाबी तेनालीराम	मंजूषा आमडेकर	३०
(ब) प्राथमिक विद्यार्थी (इयत्ता ३री ते ४थी)			
१८	झॅकपॅक शोध आणि इतर कथा	राजीव तांबे	३०
१९	छत्रीची जादू आणि इतर कथा (राज्य पुरस्कार २००८-२००९)	राजीव तांबे	३०
(क) माध्यमिक विद्यार्थी (इयत्ता ५वी ते ८वी)			
१०	विज्ञान नवलाई - आपले पूर्वज	डॉ. बाळ फोंडके	५०
११	विज्ञान नवलाई - अंतराळ	डॉ. बाळ फोंडके	५०
१२	विज्ञान नवलाई - भूगोल	डॉ. बाळ फोंडके	५०

१३	विज्ञान नवलाई - पशू-पक्षी	डॉ. बाळ फोंडके	५०
१४	विज्ञान नवलाई - प्राणिजगत	डॉ. बाळ फोंडके	५०
१५	विज्ञान नवलाई - खगोल	डॉ. बाळ फोंडके	५०
(ड) उच्च माध्यमिक विद्यार्थी (इयत्ता ९वी ते १२वी)			
०४	अमरगीत : बाबा आमटे यांचं जीवनचरित्र : निशा मीरचंदानी	अनु. लीना सोहोनी	२००
०९	धीरुभाईझम : ए.जी. कृष्णमूर्ती	अनु. सुप्रिया वकील	९०
१२	फक्कड गोष्टी	शंकर पाटील	१२०
१३	आभाळ	शंकर पाटील	१००
१७	चिकन सूप फॉर द सोल- भाग २ : जॅक कॅनफिल्ड / मार्क व्हिक्टर हॅन्सन	अनु. प्रज्ञा ओक	२००
१८	चिकन सूप फॉर द सोल- भाग ३ : जॅक कॅनफिल्ड / मार्क व्हिक्टर हॅन्सन	अनु. उषा महाजन	२००
(इ) शिक्षकांसाठी			
०८	ऋतू न्याहाळणारं पान : वि.स. खांडेकर	संपादक : डॉ.सुनीलकुमार लवटे	१३०
१७	पहिली फेरी (१९६५ भारत-पाक युद्ध)	राम प्रधान	१५०

‘फ्रँकलिन’ कासवाच्या धमाल गोष्टींची मालिका आता मराठीत!

फ्रँकलिन

पोलेत बूज्वा अनु. मंजूषा आमडेकर

* फ्रँकलिनची दादागिरी	* फ्रँकलिन शाळेत जातो
* फ्रँकलिन थाप मारतो	* फ्रँकलिनचं पांघरूण
* फ्रँकलिन आणि दंतपरी	* फ्रँकलिन आणि सण
* फ्रँकलिन आणि अंधारगुडुप	* फ्रँकलिनचा वाईट दिवस
* फ्रँकलिन आणि पाळीव प्राणी	* फ्रँकलिन सायकल चालवतो
* फ्रँकलिनचा पसारा	* फ्रँकलिनचा नवा मित्र
* फ्रँकलिन हरवतो	* फ्रँकलिन आणि वादळी पाऊस
* फ्रँकलिन आणि फुटबॉल स्पर्धा	* फ्रँकलिन आणि रात्रीची धमाल
* चल, आटप लवकर, फ्रँकलिन	* शाळेच्या नाटकात फ्रँकलिन
* फ्रँकलिन आणि हरवलेला कॅमेरा	

किंमत प्रत्येकी ५०रु.
पोस्टेज एकत्रित ५०रु.

बालवगरी

माकडं आणि तळ्यातला राक्षस

एका अरण्यात स्वच्छ पाण्याने भरलेले तळे होते; पण ते तळे शापित आहे असे बोलले जायचे.

त्या तळ्यात एक राक्षस रहायचा. तो कुणालाही तळ्यातले पाणी पिऊ देत नसे. तसा प्रयत्न केला तर राक्षस त्याला मारून टाकायचा.

तळ्याभोवती खूप फळझाडे होती. पण राक्षसाने ती सारी विषारी बनवली होती. रानातल्या जनावरांना हे माहीत होते म्हणून ती त्या तळ्याच्या जवळही फिरकत नसत.

एकदा तिथे काही माकडे आली. सुंदर अरण्य आणि

फळांनी लगडलेली झाडे बघून ती खूश झाली.

त्यांचा राजा शहाणा होता. त्याने तळ्याचा शाप, फळाचे विष याबद्दल आपल्या माकडांना सावध केले होते. पण अरण्या खूप मोठे होते. ती माकडे भटकताना रस्ता चुकून तळ्याच्या दुसऱ्या बाजूला पोहोचली. त्यांना तहान लागली.

एक माकड म्हणाले, "हे बघा तळं. चला, पाणी पिऊया."

सर्व माकडं तळ्याजवळ गेली. तेवढ्यात एका म्हाताऱ्या

माकडाने विचारले, "शापित तळं हे तर नसेल ना? त्याच्या जवळ नकोच जायला."

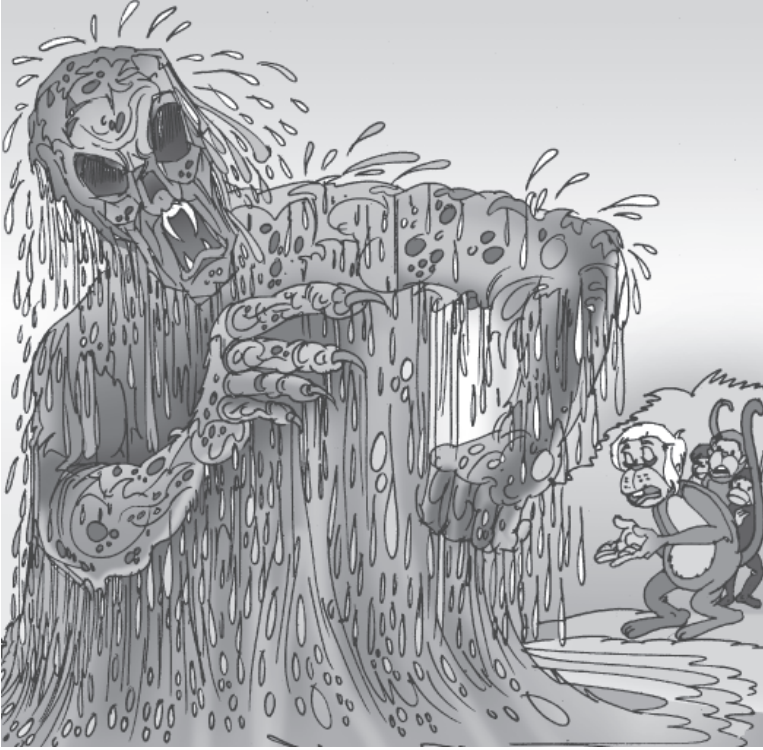
थोडा वेळ सारी माकडं पाण्यापासून दूर राहिली. पण

तहानेनं व्याकूळ झालेले एक माकड आपल्या राजाला म्हणाले,
“महाराज, पाणी पिऊ द्या ना.”

तेवढ्यात तळ्यातून राक्षस वर आला व म्हणाला, “तुम्ही
माझ्या तळ्याजवळ का आलात?”

त्याचा अवाढव्य आकार पाहूनच माकडं घाबरली.

राजा म्हणाला, “या माकडांना या तळ्यातलं पाणी

पिण्याची परवानगी द्यावी.”

राक्षस खदाखदा हसत म्हणाला, “पाण्याला स्पर्श न
करता कोणी पाणी पिऊ शकेल का? तुमचा कुठलाही
अवयव पाण्यात भिजला की तुम्ही मरून जाल.”

माकडांचा राजा म्हणाला, “त्यातल्या पाण्याला स्पर्श न करता पाणी प्यायलं तर चालेल का? मग पिणारे मरणार नाहीत?”

राक्षस म्हणाला, “मी पाण्याबाहेर पडू शकत नाही,

पण तुम्ही कोणी पाण्यात प्रवेश केला की मी त्याला खाणारच. पाण्याला स्पर्श न करता पाणी पिता आलं तर प्या.”

तो जोरजोराने हसू लागला.

माकडाच्या राजाने प्रत्येक माकडाला एकेक बांबूची नळी दिली. नळीचे एक टोक दुरूनच तळ्यात बुडवून दुसऱ्या टोकाने पाणी ओढून घेण्यास सांगितलं.

राक्षस हे पाहत होता. जोरात पाणी शोषून घेतल्यावर

पाणी बांबूच्या नळीतून वाहू लागलं. साऱ्या माकडांनी एकामागून एक असे पोटभर पाणी पिऊन घेतलं, त्यांच्या शरीराचा एकही अवयव तळ्यात भिजला नाही.

राक्षस संतापाने लाल झाला. पण तो काही करू शकत नव्हता.

माकडे पाणी पिऊन खुशीनं नाचत, बागडत निघून गेली.

बांबूच्या त्या नळीने नंतर सगळे प्राणी पाणी पिऊ लागले. राक्षसाला निमुटपणे बघत राहणे भाग पडले.

□

ओळखा पाहू

मराठीतील पहिले
चित्रकथांचे निर्माते

विजेत्यास रु. १०१ चे रोख
पारितोषिक दिले जाईल.

आपली उत्तरे दिनांक १५ मे २०११ पर्यंत आम्हाला मिळायला हवीत.
बरोबर उत्तरे देणाऱ्यांपैकी एकाची ड्रॉ पद्धतीने निवड करण्यात येईल.
निकाल जून २०११च्या अंकात जाहीर होईल.

‘फेब्रुवारी’ अंकातील ‘ओळखा पाहू’चे उत्तर

जनस्थान पुरस्काराचे मानकरी आणि नामवंत नाटककार - श्री. महेश एलकुंचवार

स्पर्धेचे विजेते - मयूर फणसे, पुणे

रजनी दैठणकर - ठाणे, अर्चित असनारे, अजिंक्य घाटे - अकोला, द. तु. नन्दापुरे -
यवतमाळ, बाळासाहेब उबाळे, अनिल शेळके, भीमराव गुंडे - सोलापूर, शरद कडू -
नागपूर, सुशिला पाटील, वैशाली कुन्हेकर, उषा कंठे, गिरिजा कंठे - अमरावती, संजय
इंगळे - नाशिक, नारायण गोडबोले - मुंबई, सरिता सबनीस, श्रीकांत खंडकर, विनायक
हावळ - कोल्हापूर, स्नेहल फणसे, रा.द.दुमणे, रमेश गटकळ, रमेश थेटे, किर्ती प्र. मुळे,
शांभवी साठे - पुणे, चंद्रकांत अंबाडे - भुसावळ, मनोहर भारंबे - जालना, भावना मरकाम
- यवतमाळ, टी.एस.छल्लानी, प्रणय बोरा - बुलढाणा, जगन्नाथ दुर्गळे - सांगली, अरविंद
भोळे - औरंगाबाद, वि.य.राजवाडकर - रत्नागिरी,

प्रायोजक

श्री.राजू जगदीशचंद्र मेहता, मे. हिराचंद्र नानचंद्र अँड कंपनी,
साडी आडतीचे व लुंगीचे होलसेल व्यापारी
टिळक चौक, मालेगाव, जि.नाशिक.

सूचना - प्रायोजकांच्या पत्त्यावर उत्तरे पाठवू नका.

उत्तरे पाठविण्याचा पत्ता :

मेहता पब्लिशिंग हाऊस, मेहता मराठी ग्रंथजगत विभाग, १९४१ सदाशिव पेठ,
माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड, पुणे टेलिफोन भवनसमोर, पुणे-४११ ०३०.

११४ / एप्रिल २०११ : मेहता मराठी ग्रंथजगत

मेहता मराठी ग्रंथजगत

एप्रिल २००९ पासून वर्गणीदारांसाठी पुस्तक खरेदीवर सवलत

एक वर्षाला २०% तीन वर्षांना २५% पाच वर्षांना ३०%

एक वर्षाची

वर्गणी १५० रु.

तीन वर्षाची

वर्गणी ३५० रु.

पाच वर्षाची

वर्गणी ५०० रु.

तीन किंवा पाच
वर्षांसाठी वर्गणीदार झाल्यास पुस्तक भेट

३ वर्षाची वर्गणी पाठवल्यास
'चतुर बोकोबा' आणि 'नशीबवान शेखर'

लेखिका : वृषाली पटवर्धन

प्रत्येकी ३० रु. ची

पुस्तके भेट!

पोस्टेज २० रु.

५ वर्षाची वर्गणी पाठवल्यास
'शिवणकला-एक छंद'

(सलवार कमीज | स्कर्ट-ब्लाऊज

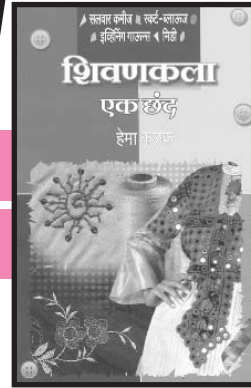
इव्हिंगिंग गाऊन्स | मिडी)

लेखिका : हेमा कळके

हे ८० रु. चे

पुस्तक भेट!

पोस्टेज २० रु.

भेट पुस्तके
प्रती शिल्लक
असेपर्यंतच

मेहता मराठी ग्रंथजगत, द्वारा मेहता पब्लिशिंग हाऊस,
१९४१ सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड,
टेलिफोन भवन समोर, पुणे ४११ ०३०. फोन - (०२०) २४४७६९४

वर्गणी मनीऑर्डर अथवा डिमांड ड्राफ्टने वरील पत्त्यावर पाठवावी.

RNI NO-MAHMAR/2000/2739 Licence to post WITHOUT PREPAYMENT/
Regd.No.:L2/RNP/PNW/M/184/09-2011/ L.NO.LWP-50/Posted at Marketyard Pso, Pune
Posting Date 11 April 2011

फिफ्टी इयर्स ऑफ सायलेन्स

मेहता पब्लिशिंग हाऊसतर्फे हे पुस्तक
इंग्रजीत सुद्धा प्रसिद्ध होत आहे.

मनातल्या खोल कप्प्यात दडवून ठेवलेली, नव्हे, गाडलेली ही गोष्ट. ही गोष्ट साधीसुधी नव्हतीच मुळी. तो एक अत्यंत लाजिरवाणा, दुर्दैवी भोगवटा होता. असा भोगवटा ज्याचं दुःख, अपमान, लाज इतक्या प्रदीर्घ काळानंतरही कमी झालेली नाही. एक दिवस आपलं मन मुलांजवळ मोकळं करावंच लागणार आहे, त्याची जाणीव मला होती पण मी कुठल्या तोंडानं त्यांना हे सांगणार होते ? मग ठरवलं, ते सगळं आपण लिहून काढायचं, कागदावर उतरवायचं.

लेखक - जॅन रफ-ओ'हर्न । अनुवाद : निला चांदोरकर
किंमत - ₹ ३५०/- । पोस्टेज - ₹ ३०/-

मेहता पब्लिशिंग हाऊस

१९४१, सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड,
टेलिफोन भवन समोर, पुणे - ३०. फोन - (०२०) २४४७६९२४

प्रति,

संपादक, मुद्रक, प्रकाशक : सुनील अनिल मेहता यांनी हे मासिक १९४१, सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी,
पुणे ४११ ०३० येथून प्रसिद्ध केले. मुद्रण स्थळ : जय गणेश ऑफसेट, ३५६, अ गणेश पेठ, पुणे २.